

San Lucas

1-2 Opũ Teófilo, mũre ipũre gojabeogu iiaa yũhũ. Jesu gua mera árĩnigu ĩgu iirare gajirã gojanũgamũhtatuhanirã árĩma. Negohraguere Jesure ĩanirã, ĩgu yare buhenirã erã arĩ werediro dopa ta gajirã irire gojanũgamũhtatuhanirã árĩma.

3 Eropigu i árĩpehrerire õaro masipehodiagu yũ sã erã arĩ wererare buhebũ. Eropigu yũ sã irire õaro gojadiaa mũa buhehuri árĩburire.

4 Jesu yare buherã mũre weretuhanirã árĩma. "Iri queoro áhraa," õaro mũ arĩ masiborore ipũre mũre gojabeogu iiaa.

Ñu waĩyeri masũ ĩgu masa dehyoaburire anyu werepũ Zacariare Ñu pagũ árĩbure

5 Herode Judea yeba majarã opũ ĩgu árĩcũ, Zacarĩa waĩcũgũpũ pahĩ árĩpũ. Zacarĩa ya curupũ pahia curu Abías ya curu árĩyoro. Zacarĩa marapo sã pahĩ Aarõn mũrũ pãrameo árĩturiagogue árĩpo. Igoũ Elisabet waĩcũgo árĩpo.

6 Erã perã Goãmũ dorerire ipehorã erã árĩcũ ĩagu, "Umũri nũcũ õarire iirã áhřima," arĩ pepidi árĩmi Goãmũ erãre.

7 Elisabet ne porã marigo árĩpo. Eropigo igo Zacarĩa mera porã mari muñucãpo.

8 Pahia Goãmũ wihigue Goãmũ ya umu-peoburire mohmerã umãri nũcũ erã gohro-tomãriñorã. “Zacaría ya curu majarã dohpaguere iiporo,” erã arĩra pũhrũ ĩgu pahia erã iidiro dopa ta Goãmũ ya umupeoburire mohmegũ arigũ iipũ.

9 Pahia erã iiguaro dopa ta inciensore soebure beyerã irisubure Zacariãre beyeñorã. Eropigũ ĩgu Goãmũ wihigue ñajaa wapũ soegũ wagũ.

10 Goãmũ wihi pohecague ĩgu árĩrisubu, inciensore ĩgu soerisubu árĩpehrerã masapũ disiporogue Goãmũ mera serẽniguiñorã.

11 Irisubure Goãmũ yagũ anyu incienso soero diayerũ dehyoanũgajapũ Zacariãre.

12 ĩgu anyu eropa dehyoacũ ĩagũ Zacarìa ĩgure ĩha, uca wa, gũia wapũ.

13 Eropa ĩgu güicũ ĩagũ anyu ĩgure wererũ:

—Zacarìa, güibita. Goãmũ mũ serẽrare peeami. Eropigo mũ marapo Elisabet porãcũgocumo. Mũ magũ masa dehyoagũcumi. ĩgu eropa dehyoacũ Ñu waĩyeque ĩgũgãre.

14-17 “ĩgu òagũ ãhrimi. Turagũ ãhrimi,” arĩ pepigũcumi Goãmũ mũ magure. ĩgu masa dehyoara pũhrũ vinore, siburire ihrisome. Eropigũ ĩgu, ĩgu masa dehyoara pũhrũ ta Espĩritu Santo árĩri mera òaro turagũ árĩgũcumi ĩgu. Eropigũ bajarã Israe masare Goãmũ mari Opũre òaro gamecũ iigũcumi ĩgu. Goãmũ yare buhegũ Elia Goãmũ yare weremũhtadigũ mari Opũ ariborore ĩgu buhediro dopa ta Goãmũ ĩgu turari mera mũ magũ sã buhegũcumi. Eropa buhegũ erã pagũ sũmarã erã porã mera erã òaro game mahi

árĩcũ iigucumi. Eropigu dorerire tarinugarãre òaro erã umupeori mera yuhricũ iigucumi. Eropa buhegu mari Opũ ariboro core ĩgu yarã árĩmorãre amuyugucumi ĩgu. Eropigu ĩgu masa dehyoara pũhrũ mũhũ mucubirigũca. Gajirã sã bajarã mucubirirãcoma, arĩpũ anyu Zacariare.

¹⁸ ĩgu eroparĩcũ peegu Zacariapũ serẽpipũ anyure.

—Yũhũ, yũ marapo mera guã mũrã ãhraa. ¿Eropigu mũ arĩra diaye árĩcũ dohpa masigucuri yũhũ? arĩpũ ĩgu.

¹⁹ ĩgu eroparĩcũ anyupũ ĩgure werepũ:

—Yũhũ Gabriele waĩcũgu ãhraa. Goãmũ pohro árĩgu ãhraa yũhũ. Goãmũ i òari querere were-doregu, mũ pohro yũre oboami. Yũ werediro dopa ta diaye waroca.

²⁰ Yũ eropa arĩquerẽcũ ta yũre peediabeesa mũhũ. Eropigu mũhũ dohpaguere werenigu-ibigu dujagũca. Mũ magũ ĩgu masa dehyoara pũhrũ wereniguigũca daja, arĩpũ anyu Zacariare.

²¹ Disiporogue masa Zacariare corerã iĩnorã. “¿Duhpigũ ĩgu Goãmũ wihigue árĩgu mata wiriribeari?” arĩ, corerã iĩnorã masa ĩgure.

²² Eropigu ĩgu i wihigue árĩdigũ wiria, erã mera wereniguimasibiripũ. “Goãmũ ĩgure dehyoacumi,” arĩ pepi, masiĩnorã erã. Eropigu ĩgu wereniguimasibigu árĩgu ĩgu mojotori mera masare wereniguipũ.

²³ Goãmũ wihi ĩgu mohmeri pehrecũ, ĩgu dujaa wapũ ĩgu ya wihigue.

24 Pũhrũ ãgu marapo Elisabet majigure ne bocagãrigo iipo. Eropigo igo cinco aberi gohra masa pohro wabiripo.

25 Ōpa arĩpo igo: “Dohpaguere yũre Goãmũ itamumi pare. Yũ porã marigo árigo gũhyasiũro taribũ yũhũ. Goãmũ yũ porã maririre cohãmi yũre,” arĩ pepipo igo.

Jesu ãgu masa dehyoaburire werepũ anyu Maríare

26-27 Elisabet seis aberi igo nijipo árĩra pũhrũ, Goãmũpũ anyure Gabrie waĩcũgure nómeo õago pohrogue obeopũ. Igo Nazare waĩcũri maca Galilea árĩri yeba árĩpo. Eropigo igo María waĩcũgo José mera mojoto diribo árĩpo. Josépũ iribojegue majagũ mũrũ Davi mũrũ pãrami árĩpũ.

28 María pohrogue ejagũ anyu werepũ:

—María, ¿ãhriri mũhũ? Goãmũ mũ mera árĩgu ãhrimi. Eropigu mũre õaro iigu iimi. Árĩpehrerã nome gajirã nome tauro õaro iimi mũre, arĩpũ anyu igore.

29 Ìgu eroparĩcũ peego, igo turaro guña pepipo. Anyu ãgu wererere pepigo “¿Dohpa arĩgu yũre eropa arĩcũri?” arĩ guñapo igo.

30 Igo eropa arĩ guñacũ ãagũ anyu werepũ igore:

—María, mũre Goãmũ turaro mahimi. Eropigo guĩbita.

31 Peeque. Majigure bocagoca mũhũ. Eropigu mũ magũ masa dehyoagũcumi. Ìgure Jesu waĩyegoca.

32-33 Ìḡu turatariagu áriḡucumi. Eropirã ìḡure “Goãmũ ɔmaro majagu magu áhrimi,” arĩrãcoma masa. Eropigu mũ magu ñecu mũrugue Davi mũru Israe masa erã opu ìḡu arĩdiro dopa ta mũ magu sãre apigucumi Goãmũ. Eropigu arĩpehrerinuri ìḡu Israe masare doreḡucumi. Eropiro ìḡu opu arĩripũ ne pehresome, arĩpũ anyu.

34 Ìḡu eroparĩcũ Maríapu serẽpiro:

—¿Duhpi ɔmũ mera arĩbiriquerego ta porãcɔbocuri yũhũ? arĩpo igo.

35 Igo eroparĩcũ anyupũ wererũ:

—Espíritu Santo mũre porãcɔcũ iigucumi. Eropiro Goãmũ ìḡu turari imica curu iro dopa ta cãhmotaroca mũre. Eropirã “Goãmũ magu, ñerire iibigu áhrimi,” arĩrãcoma masa mũ magure.

36-37 Goãmũ arĩpehrerire iimasimi. Eropigo mũ acawerego Elisabet bũro arĩquerego ta majigure bocãmo igo sã. Igo porãcɔḡocumo ɔmũḡãre. Masa igore “Porã marigo áhrimo,” erã arĩdigo bũro dohpaguere seis aberi wahaa igo majigure bocara pũhrũ, arĩpũ anyu Maríare.

38 Ìḡu eroparĩcũ María yũhriro:

—Yũre peeque. Mari Opu ìḡu pohro majago áhraa yũhũ. Mũ arĩdiro dopa ta yũre eropa waporu, arĩpo igo.

Igo eropa arĩra pũhrũ anyu waha wapu.

María Elisabere ìago wapo

39 Irinũrire María ɔtã yucu arĩri yebague Judea yeba arĩri macague ɔmũdiaro waha wapo.

⁴⁰ Eroque ejago Zacarías ya wihi ñaja, “¿Ahriri?” arípo igo Elisabere.

⁴¹ Igo eroparícũ Elisabet igo peecũ ta, igo magupũ niji suhriroque árĩdigũ ñohmepũ. Elisabet Espíritu Santo árĩri mera õaro pepigo wapo.

⁴² Eropigo turaro mucubiriri mera werenigupipo.

—Árĩpehrerã nome tauro õaro iimi Goãmũ mure. Mũ magũ sãre õaro iimi Goãmũ.

⁴³ Cue, yũ Opũ pago yũ pohro aricũ õaro iimi yũre Goãmũ.

⁴⁴ Mũhũ yũre “¿Ahriri?” arícũ, yũ magupũ niji suhriroque árĩgũ mucubiriri mera ñohmeacumi yũre.

⁴⁵ “Goãmũ ïgũ arĩdiro dopa ta iipehogucumi,” arĩgo mucubirigo ãhraa mũhũ, arípo Elisabet Maríare.

⁴⁶ Igo eroparícũ María yũhripo: Goãmũ õagũ, turagũ ãhrimi, arãa. Yũhũ õaro sĩporãcua.

⁴⁷ Goãmũ yũre peamegue wabodigore itamugũ ãhrimi. Eropigũ dohpaguere yũre õaro mucubiriri mera árĩcũ iimi.

⁴⁸⁻⁴⁹ Yũre bu árĩgore ïgũ ïgũ pohro majagore guñadi ãhrami. Goãmũ turatariagũ õari dihtare yũre itamumi. Eropirã “Igore Goãmũ õaro iimi,” árĩpehrerã masa dohpaguere eropa arĩ wereniguirãcoma yũre. Goãmũ ñeri marigũ ãhrimi.

⁵⁰ Árĩpehrerinãri árĩpehrerã ïgũre umupeorãre ïgũ mojomoro ïagũ ãhrimi.

⁵¹ Goãmũ ïgũ turari mera iigũ ãhrimi. “Gajirãre tarinũgaa yũhũ,” arĩrãre tarinũgadi árĩmi ïgũ.

⁵² Oparãre erã dorero árĩrare cóãdi árĩmi ìḡḡ. Eropigḡ bu árĩrãpḡre ìḡḡ oparã iro dopa ta apidi árĩmi.

⁵³ Oaboanirãre ìḡḡ õari barire ódi árĩmi. Eropigḡ baja opanirãpḡre gajino moorã wacũ iidi árĩmi ìḡḡ.

⁵⁴⁻⁵⁵ Mari ñecḡ sḡmarã mḡrare “Masare õaro iigḡra,” ìḡḡ arĩ werediro dopa ta iipehodi árĩmi Goãmḡ. Eropigḡ ìḡḡ pohro majarã Israe masare ìḡḡ itamudi árĩmi. Mari ñecḡ sḡmarã mḡrare, Abrahã mḡrḡre árĩpehrerã ìḡḡ acawererã ìḡḡ pḡhrḡ árĩrã sãre Goãmḡ árĩpehrerinḡri eropa mojomoro ìaniguigḡ árĩmḡridi árĩmi. “Masare õaro iigḡca,” erãre ìḡḡ werepirare cãdijibiridi árĩmi Goãmḡ, arĩpo Marĩa.

⁵⁶ Ḳrerã abe gohra Elisabet mera ãhri, igo ya macague goe dujaa wapo Marĩa.

Ñu masa dehyoapḡ

⁵⁷ Elisabet igo niji wahḡra pḡhrḡ igo magḡ masa dehyoapḡ.

⁵⁸ Eropirã Goãmḡ igore ìḡḡ eropa õaro iicũ igo ya maca majarã igo acawererã sã igo mera mucubiriñorã.

⁵⁹ Ocho nḡri ìḡḡ masa dehyoara pḡhrḡ, ìḡḡ pagḡ sḡmarã ìḡḡḡre gasiro merogã wiri aĩdorerã wañorã. Eropa erã iirisubu erã mera majarã Zacarĩa waĩyediariñorã ìḡḡḡre ìḡḡ pagḡ waĩre.

⁶⁰ Erã eropa waĩyediaquerecũ ta ìḡḡ pagorḡ õpa arĩpo:

—Ìḡḡ pagḡ waĩre waĩyebeaa. Ñu waĩyerãca ìḡḡḡre, arĩpo igo.

61 —Mũ acawererã ne yujugu Ñu waĩcũgu marimi, arĩñorã erã igore.

62 Eropirã erã mojotori mera werenigui Zacariare serẽpiñorã erã.

—¿Mũca dohpa waĩyediari mũ magure? arĩ serẽpiñorã ĩgure.

63 Erã eroparĩcũ ĩgu pagũ gojaburimijire serẽbeo, ñeha, gojapũ: “Yũ magũ Ñu waĩcũmi,” arĩ gojapũ Zacarĩa. ĩgu eropa arĩ gojacũ erãpũ uca wañorã.

64 ĩgu eropa arĩ gojara pũhũ ĩgure wereniguicũ ĩpũ Goãmũ. Eropigu ĩgu wereniguimasipũ daja.

—Goãmũ turagu, õagu ãhrimi, arĩpũ ĩgu.

65 ĩgu eropa arĩ wereniguicũ peerã ero majarã uca wañorã. Eropirã i árĩpehrerire Judea yeba majarãre utã yucũ watope árĩrãre masa weresiriñorã.

66 Árĩpehrerã irire peerã guñañorã. “Goãmũ turarire ĩgugã opami. ¿Eropigu ñehmũno árĩgũcuri ĩgugã?” arĩ pepiñorã masa.

Zacarĩa Goãmũre umupeorũ

67 Eropigu ĩgu pagũ Zacarĩa Espĩritu Santo árĩri mera õaro pepigu árĩgu Goãmũ yare wererũ:

68 Mari Israe masa Goãmũre umupeorã. ĩgu yarã ãhraa mari. Eropigu mari pohrogue arigu, marire itamugu õaro taumi.

69 Eropigu Goãmũ turagure marire peamegue wabonirãre õaro taubure obeomi. Marire õaro taubu ĩgu acaweregu Davi mũrũ ãhrimi. Davipũ Goãmũ pohro majagu árĩmũriñumi.

⁷⁰ Iribojegue ĩḡu ya weremũhtanirã mera Goãmũ ĩḡu marire taubure obeoburire wereyumũriũ.

⁷¹ Marire ĩhaturirã marire ñero erã iidiacũ ĩaḡu “Mũare itamugũra,” arĩ apiñumi Goãmũ marire.

⁷² Mari ñecũ sũmarã mũrare, “Mũare mojomoro ĩaḡu itamugũra. Mũare yũ wererare guñagũra,” arĩ apiñumi Goãmũ mari ñecũ sũmarãre. Iribojegue ĩḡu eropa arĩdiro dopa ta marire dohpanguere iimi.

⁷³⁻⁷⁵ Eropiḡu Abrahãre õpa arĩmũriñumi: “Mũ acawererã pũhrũ árĩrã erãre ĩhaturirã árĩcũ cóãḡũra. Eropiḡu mũ acawererãre itamugũra. Eropirã erã güibirã ta yũ dorerire iimasima. Eropiḡu erã ñerire yũ cóãcũ, erã yũ ĩhuro mũmũri ñacũ õarã árĩniguirãcoma,” arĩ werepimũriñumi iribojegue Goãmũ mari acaweregũ Abrahãre, arĩpũ Zacarĩa.

Eropa arĩtuha ĩḡu magũḡare õpa arĩpũ:

⁷⁶⁻⁷⁷ —Mahḡũ, mũre õpa arĩrãcoma masa:

“Goãmũ turatariagũ yare wereniguigũ ãhrimi,” arĩrãcoma mũre. Eropiḡu mũhũ mari Opũ core wayugũca. Eropa wagũ õpa arĩ wereḡũca. “Goãmũ mũa ñerire cóãḡũ, peamegue wabonirãre taugũcumĩ mũare,” arĩ wereḡũca. Eropa arĩ wereḡũ mari Opũ ĩḡu ariborore weremũhtayugũ iigũca mũhũ.

⁷⁸ Goãmũpũ marire turaro mojomoro ĩaḡu marire õaro iigũ árĩḡũ, ĩḡu marire peamegue wabonirãre taudiami. Marire taugũ arigũ Cristo mari pohro arigũcumĩ.

79 Árĩpehrerã mari peamegue wabonirãre taudi-ami ãgu. Eropigu Goãmure mari masibirã árĩcũ ãagu marire masicũ iidiami ãgu. Eropigu mari õaro yujuro mera mari árĩborore weregucumi marire, arĩpu Zacarĩa.

80 Eropi Ñu Zacarĩa magu õaro bugapu. Eropigu Goãmure turaro mahipu. Eropigu yoari boje masa marirogue árĩmuri pu. Te Israe masare buhenugagu sã erogue ta árĩmuri pu.

2

Jesu masa dehyoapu

Mt 1.18-25

1 Irisubure árĩpehreri yebari majarã tauro opu Augusto árĩpehrerãre queodore pu.

2 Oã masare erã ne queonugarisubu árĩcũ Cirenio waĩcugu Siria yeba majarã opu árĩpu.

3 Eropirã árĩpehrerã erã ñecu sumarã iribojegue majarã ya macarigue erã waĩre gojapeorã wañorã.

4 José sã Nazaregue Galilea árĩri yeba árĩri macague árĩnirã waha, Judea yebague Belén waĩcari macague ejañorã. Opu Davi iribojegue majagu ãgu masa dehyoadiro árĩyoro Belén. José Davi muru pãrami árĩgu Beléngue wapu ãgu waĩre gojapeogu wagu.

5 Eropigu ãgu María ãgu mojoto diribo árĩcũ erogue igo mera ãgu waĩre gojapeodoregu wapu. Igonu majigure bocatuhadigogue árĩpo.

6 Eropigo Beléngue ejago igo niji wahgũpo.

7 Erogue masa erã carĩri wihi ne sihajabiriyoro erãre. Eropirã erã wecuã ya wihigue carĩrã

wañorã. Eropigo igo ïgu ne dehyoagugãre porãcutuha ïgugãre suhriro mera oma, wecua erã bari coro weca ïgure pihripeopo.

Anyua ovejare ïhadiburãre dehyoañorã

⁸ Iri ñamire iri maca turogue campogue ovejare ïhadiburã erã yarã ovejare ïhadiburã iññorã.

⁹ Eropigu Goãmũ ïgu obeodigu anyu erãre dehyoapũ. ïgu eropa dehyoacũ Goãmũ ïgu gosesiriri erãre boyoweayoro. Eropa wacũ ïarã, ovejare ïhadiburã gũia wañorã.

¹⁰ Erã eropa wacũ anyu erãre werepũ:

—Õari querere mũare weregu ahraa. Árípehrerã masare mucubiricã iiroca i quere. Eropirã güibiricãque mũa.

¹¹ Dohpagã ñamire opũ mũrũ Davi ya macague mũare peamegue wabonirãre taubu, Cristo Goãmũ ïgu obeodigu mari Opũ masa dehyoatuhami.

¹² Eropigu suhriro mera omadigu wecua bari coro weca erã pihripeodigu mũa bocagu ïgu ta árigucumi, arĩ werepũ anyu erãre.

¹³ ïgu eroparĩcũ ta bajarã umaro majarã árĩmũhtadigu anyu mera bayapeoñorã. Õpa arĩ bayapeoñorã erã:

¹⁴ Goãmũre umaro majagure umupeorã. Eropirã Goãmũ ïgu mahirã güiro mariro gamequeãro mariro õaro árĩporo, arĩ bayapeoñorã anyua.

¹⁵ Eropa bayatuhaja umarogue erã mũriara pũhrũ ovejare ïhadiburãpũ erã basi game wereniguiñorã:

—Ire Goãmũ ãgũ marire wererare Beléngue ina ãarã warã, arĩñorã erã erã basi.

¹⁶ Eropa arĩrã yojaro mera wañorã erã. Mariare, Josere bocaia, majigũgãre wecua erã bari coro weca pihripeodigure ãañorã erã.

¹⁷ Ovejare ãhadiburã ãgũre ãatuha anyu majigũgãre ãgũ wererare wereñorã gajirãre.

¹⁸ Erã eropa arĩ werecũ ta arĩpehrerã erãre pee uca wañorã.

¹⁹ I arĩpehrerire Mariapũ guña pepipo.

²⁰ Eropirã ovejare ãhadiburãpũ anyu ãgũ werediro dopa arĩcũ ãañorã. “Goãmũ turagũ ãhrimi,” arĩ mucubiriñorã. Eropa arĩ mucubiri dujaa wañorã.

Goãmũ wihigue Jesu pagũ sũmarã ãgũre aĩgãñorã

²¹ Yuju semana pũhrũ majigũre gasiro merogã wiri aĩrire erã iidoreranũ arĩcũ erã ãgũgãre Jesu waĩyeñorã. Jesure ne igo bocaboro core anyupũ “Jesu waĩyeque ãgũre,” arĩ werepipũ. Eropirã ãgũgãre Jesu waĩyeñorã.

²² Goãmũ doreri Moise ãgũ werediro dopa ta iimorã, José, María mera Jerusaléngue wañorã. Erogue María porãcura pũhrũ õago igo dupũ arĩrore ãhmurã wañorã. Eropa warã erã Jesure aĩgã wañorã. ãgũgãre Goãmũre “ãgã mũ yagũ arĩbu ãhrimi,” arĩ ãhmurã warã iĩñorã.

²³ Õpa iĩñorã Goãmũ yare erã gojarapũ dorero dopa ta. “Arĩpehrerã mũa porãre ne dehyoarãre Goãmũre ãhmuque. ‘ãgã mũ yagũ arĩbu ãhrimi,’ arĩ ãhmuque,” arĩ doremuriñumi Goãmũ ãgũ yare gojarapũgue.

24 Eropā ĩhmutuha Goãmũ ĩgu doređiro dopa ta mirimagugãre erã asũtuhaja Goãmũ wihigue apirã wañorã. Őpa doreñumi Goãmũ ĩgu yare gojarapũgue: “Buja borerãre perã oque Goãmũre. O erã maricũ buja borewĳigãrãre oque yũre umupeomorã,” arĩ doreñumi Goãmũ. Eropirã ĩgu doređiro dopa iĩñorã José María mera.

25 Jerusalengue Simeón waĩcugu árĩpũ. ĩgu ðagu, Goãmũre umupeogu árĩpũ. Goãmũ Israe masare itamuburire coregu iipũ. Eropigu Simeón Espĩritu Santo ĩgu mera árĩcũ ðaro pepigu árĩpũ.

26 Eropigu “Mũ sĩriboro core Goãmũ ĩgu obeobure Cristore ĩagũca mũhũ,” arĩ weremũhtarũ Espĩritu Santo ĩgũre Simeore.

27 Eropigu Espĩritu Santo ĩgũre dorecũ Goãmũ wihigue ñajaa warũ. ĩgu ñajara pũhrũ Jesu pagũ sũmarã ĩgugãre arĩ ñajañorã Goãmũ ĩgu gojarapũ dorera dopa ta iirã.

28 Simeónpũ ĩgugãre coã arĩ, Goãmũre umupeo, “Őhaa,” arĩ ĩgu mera wereniguirũ. Őpa arĩpũ ĩgu Goãmũre:

29-32 Opũ, dohpague tamerare masare peamegue wabonĩrãre taubure obeoa mũhũ. ĩgu judio masa arĩbirãre buhegu mũre ðaro masicũ ĩigũcumi erãre. Masare taubure Israe masare mũhũ apiyoro. Mũ eropa iirare arĩpehrerã masirã, “Israe masare ðaro iimi Goãmũ,” arĩrãcoma masa. ĩgã marire taubu ãhrimi. Eropigu mũ yũre arĩđiro dopa ĩgãre ĩatuhabũ. Eropigu dohpaguere

õaro mucubirigu s̄iriguca, ar̄ip̄u Simeón.

³³ Simeón ïgugãre ar̄irare peerã ïgu pagu samarãp̄u pee uca wañorã.

³⁴ Eropigu Simeón erãre “Õaro ár̄ique mua,” ar̄igu ïgu Jesu pago Maríare werep̄u:

—Goãm̄u ïgãre beyedi ár̄imi. ïgu eropa beyedigu ár̄icũ judio masa bajarã ïgure tarinugarãcoma. Eropu iirã erã peamegue warãcoma. Eropigu judio masare bajarãre taubure beyedi ár̄imi Goãm̄u ïgãre. ïgu Goãm̄u turarire ii ïhmuqu ïgu ár̄iquerẽcũ masa bajarã ïgure ñero ar̄i wereniguirãcoma.

³⁵ Erã eropa iicũ gajirã erã ñero guñarire masirãcoma. Eropigo muh̄u turaro bujaweregoca, ar̄idocaritamup̄u Simeón Maríare.

³⁶ Ero Goãm̄u yare wereniguigo Ana waicugo ár̄ipo. Igo Fanuel mago ár̄ipo. Aser mur̄u ya curu majago ár̄ipo. Buro gohra ár̄ipo. Igo ero coregue siete bojori dihta igo marap̄u mera ár̄iniripo.

³⁷ Eropigo ochenta y cuatro bojori gohra wapeweyo ár̄imuripo igo. Eropigo um̄ure, ñami sãre Goãm̄u ya ár̄iburire iibo, ba duhu, Goãm̄u mera werenigui, Goãm̄u wihire ne wiriabiripo.

³⁸ Simeón ïgu wereniguero watope igo erã pohro erago, mucubirigo Goãm̄ure, “Õhaa,” ar̄ipo. Eropigo Jerusalén majarãre taubure corerãre igo Jesu dehyoarare werepo erã ár̄ipehrerãre.

*José, María mera Jesu mera Nazaregue du-
jaañorã daja*

39 Goãmũ ïgũ dorero dopa ta iituhaja, erã ya macague Nazaregue dujaañorã. Galilea yeba árïyoro iri maca.

40 Eropigũ Jesu ðaro buga turagũ warũ. Eropigũ ïgũ ðaro pee masigũ árïrũ. Eropigũ ïgũre Goãmũ ðaro iïrũ.

*Jesu mama mahmũa wahgãrigũ Goãmũ wi-
higüe buherũ*

41 Bojori nũcũ Jesu pagũ sũmarã Jerusaléngue Pascua bosenũre ïarã wamũriñorã.

42 Jesu doce bojori ïgũ opacũ erã iidiro dopa ta erã árïpehrerã Jerusaléngue wañorã.

43 Eropirã bosenu pehrecũ erã erã ya macague dujaa wañorã daja. Erã eropa dujaaquerecũ ta Jesupu Jerusaléngue dujacãrũ. ïgũ pagũ sũmarã ïgũ erogue dujarare masibiriñorã.

44 “Ïgũ mari mera majarã mera árïcumi,” arï pepiriñorã erã. Eropirã erã yujunũ gohra Jesu mariro wañorã mague. Eropirã erã Jesure erã acawererã watope amariñorã.

45 Ne bocabiriñorã. Eropirã Jerusaléngue ïgũre amarã dujañorã daja.

46 ðhrenũ pũhrũ ïgũre Goãmũ wihigüe bo-
cajañorã. Eropirã Jesure judio masare buherã
watope bocañorã. ïgũ erãre pee serëpi doapũ.

47 Erã árïpehrerã Jesure peerã ðaro masigũgã
ïgũ árïcũ ïarã, erã ïhamaria wañorã.

48 ïgũ pagũ sũmarã sã eroguerẽ Jesure ïarã
ïhamaria wañorã. Eropigo ïgũ pago ïgũre ðpa
arïpo:

—Mahgu, ¿duhpigu eropa iiari muhu guare? Mu pagu, yuhu, “Ígu dederea wañumi,” arĩrã ahmaa gua mure, arĩpo igo igo magure.

⁴⁹ Igo eroparĩcũ ígu ígu pagu sumarãre werepu:

—¿Duhpirã yure ahmari mua? Yu Pagu yure ígu dorediro dopa ta iigu iiaa. ¿Irire masibeari mua? arĩpu ígu.

⁵⁰ Ígu eropa arĩquerecũ erã peemasibiriñorã.

⁵¹ I arĩpehreri ígu iirare Mariapu òaro guñapo. Eropigu Jesu Nazaregue dujaa waru. Ígu pagu sumarãre òaro yuhrigu arĩmuriu.

⁵² Eropigu Jesu buga, òaro pee masigu waru. Eropirã Goãmu masa sã “Òagu àhrimi,” arĩ ãñorã ígure.

3

*Ñu waĩyeri masu masare Goãmu yare werepu
Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28*

¹ Irisubure erã tauro opu arĩgu Tiberio waĩcugu ígu opu arĩra puhru quince bojori wayoro. Eropigu Poncio Pilato waĩcugu Judea yeba majarã opu arĩpu. Eropigu Herode waĩcugu Galilea yeba majarã opu arĩpu. Ígu pagu magu Felipe Iturea yeba majarã, Traconite majarã sã erã opu arĩpu. Eropigu Lisania waĩcugu Abilinia yeba majarã opu arĩpu.

² Eropirã Ana, Caifa mera pahia oparã arĩñorã. Oã arĩpehrerã erã arĩrisubure Ñu Zacarĩa magu masa marirogue arĩgure Goãmuru ígu ígu yare weredorepu.

³ Eropigu Jordán waĩcũriya turo árĩri yeba árĩpehroque Ñu õpa arĩ weregu wapũ:

—Mũa ñeri iirire bũjawereque. Dohpaguere õarire gohrotoque. Eropirã waĩyenirã árĩque. Mũa eropa iicũ ĩagu Goãmũ mũa ñerire cóãgũcumi, arĩ weremũripũ ĩgu.

⁴ Ñu eropa wereniguigu Isaia iribojegue majagu Goãmũ ya weremũhtadigu ĩgu gojadiro dopa ta iigu iipũ. Õpa arĩ gojajuñumi Isaia Ñu iiburire:

Masa mariogue werenigui gaguiniguigu õpa arĩgũcumi: “Mari Opũ ĩgu ariburi mare amuro dopa õarã árĩyucue mũa ĩgure peemorã.

⁵ Dipa gobericũrore mari diaye maja maha iidiro dopa ta, mũa ñero iirire duhuque.

⁶ Mũa eropa iicũ Goãmũ mũare peamegue wabonirãre ĩgu taucũ ĩarãca árĩpehreri yeba majarã,” arĩgũcumi ĩgu gaguinigui weregũpũ, arĩ gojamũriñumi Isaia iribojeguere Ñu ĩgu árĩboro coregue.

⁷ Masa bajarã Ñu pohro erarã ĩgu erãre waĩyecũ gameñorã erã. Eropigu ĩgu erãre werepũ:

—Mũa ñero iiricũrã ãhraa mũa. Goãmũre “Gũa ñeri dipuwaja moabiricãporo,” arĩrã ¿mũa yure waĩyedorerã ahriri?

⁸ ĩgu mũa ñero iira dipuwaja moabiricũ õpa iique mũa. Diaye mũa ñero iirire bũjowererã árĩrã, õarire gohrotorã árĩrã, õarire iique mũa. “Abrahã mari ñecu mũrũ árĩmũripũ. Eropirã

mari Goãmũ mera õatuhajaa,” arĩ pepibiricãque. Mũare arĩgu tiiãa. Abrahã pãramerã mũa árĩri duhpiburi árĩbeaa. Goãmũpũ gamegu i utãyeri mera gajirãre iimasimi Abrahã acawererãre. Eropiro Abrahã acawererã mũa árĩri bu gohra ta ãhraa.

⁹ Õpa ãhraa: Mari masa yucũ iro dopa ta ãhraa. Goãmũpũ come opagu iro dopa ta ãhrimi. Eropigu ñeri ducacuri yucũre tabe cóã, iri nuguri sãre tabetagucumi. Tabetatuhaja, peamegue cóãgucumi ïgu iri yucũre iri nuguri sãre. Eropa ta iigucumi mũa sãre ïgũre gamebirãre, arĩpũ Ñu masare.

¹⁰ ïgu eroparĩcũ peerã masapũ ïgũre serẽpiñorã:

—¿Dohpa iirãcuri gũa? arĩñorã erã Ñure.

¹¹ —Peñe suhriro opagu suhriro moogũre yujuñe oque. Eropirã mũa bari oparã gajirã sãre oque, arĩpũ Ñu.

¹² Bajamerãgã oparã yare wajasea corerã sã waĩyedorerã erañorã. Eropirã Ñu pohro erarã ïgũre serẽpiñorã:

—Buhegu, ¿gũapũ dohpa iirãcuri? arĩñorã.

¹³ —Mũa oparã erã doreropẽ ta masare niyerure wajaseaque. Gũyari mera aĩnemobita, arĩ yũhripũ Ñu erãre.

¹⁴ Gajirã surara ïgũre serẽpiñorã daja.

—¿Gũapũ dohpa iirãcuri? arĩñorã erã ïgũre daja.

—Masare erã niyerure emabiricãque. Eropirã iri niyerure gũya emabiricãque. Mũa wajatarire ïarã mucubirique, arĩ yũhripũ Ñu erãre.

15 Masa Cristore Goãmũ ãũ obeobure corerã iĩñorã. Eropirã õpa arĩ pepinũgañorã erã Ñure. “Ihĩ Ñupũ Cristo árĩbocumi,” arĩ pepiriñorã erã.

16 Erã eropa arĩ pepicũ peegũ Ñu árĩpehrerãre werepũ:

—Yũ tauro turagũ arigũcumi. Õatariagũ ãhrimi ãũ. ãũ iro dopa árĩbeaa yũpũ. Eropigũ ãũre pepigũ, “Yũ tamera bu árĩũ ãhraa,” arĩ pepia yũhũ. Mũa ñero iirare bujawerera pũhrũ yũpũ mũare deco mera waĩyeabũ. ãũpũ yũ tauro iigũcumi. Espĩritu Santore ogũcumi masa mera árĩniguibure. Eropigũ ãũ ñerire soewearo dopa ta ãũ arigũpũ mũa ñerire coewegũcumi.

17 Yũ pũhrũ arigũ trigo gasirire cóãgũ iro dopa ãhrimi. Gasiri cóãgũ ãũ ya sihburu mera árĩpehreri trigo yeri gasirire sũha weami. Eropa sũha weara pũhrũ trigo yeri gohrapũre ãũ diburi wihigue apigũcumi. ãũ sũha weara gasiripũre ãũ soegũcumi. Eropa ii beyegũcumi yũ pũhrũ arigũ. Õarire gohrotonirãpũre ãũ mera árĩniguicũ iigũcumi. Erã ñero iirare bujawerebirãpũre peamegue yaribiriri peamegue cóãgũcumi, arĩ werepũ Ñu.

18 Bajarãre ãũ eropa arĩ wereri mera masare õari buherire werepũ Ñu.

19 Eropigũ opũ Herodepũ ãũ pagũ magũ Felipe marapore ãũ emara waja, wũaro ñerire ãũ iira waja Ñu ãũ sãre wereripũ.

20 ãũ eropa arĩ werecũ Herodepũ Ñure peresu iipũ dipaturi ñerire iigũ daja. Eropa iigũ ãũ

ñerire iira dipuwajacugũ árĩnemopũ.

Ñu Jesure waĩyepũ

Mt 3.13-17; Mr 1.9-11

²¹ Ñure erã peresu iiboro core gajirã masare Ñupũ waĩyegũ iipũ. Erãre waĩyegũ Jesu sãre waĩyepũ. Eropigũ Jesu diague niguigũ Goãmure ãgũ serẽrisubu umusi pãrimaa waya.

²² Eropa pãrimaara pũhrũ Espĩritu Santo buja iro dopa bejagũ Jesu weca dijaripũ. Ñgũ dijaricũ umarogue wereniguiro cariyoro:

—Mũhũ yũ magũ yũ mahigũ ãhraa. Mũ mera õaro mucubiria, arĩro cariyoro umarogue.

Jesu ñecũ sũmarã iribojegũ majarã árĩñorã

Mr 1.1-17

²³ Jesu ãgũ buhenũgarasubure treinta bojori opapũ ãgũ. “Ñgũ José magũ ãhrimi,” arĩ pepĩriñorã masa. Josépũ Elí magũ árĩñumi.

²⁴ Elí Matat magũ árĩñumi. Matat Leví magũ árĩñumi. Leví Melqui magũ árĩñumi. Melqui Jana magũ árĩñumi. Jana José magũ árĩñumi.

²⁵ José Matatías magũ árĩñumi. Matatías Amós magũ árĩñumi. Amós Nahúm magũ árĩñumi. Nahúm Esli magũ árĩñumi. Esli Nagai magũ árĩñumi.

²⁶ Nagai Maat magũ árĩñumi. Maat Matatías magũ árĩñumi. Matatías Semei magũ árĩñumi. Semei Josec magũ árĩñumi. Josec Judá magũ árĩñumi.

²⁷ Judá Joanán magũ árĩñumi. Joanán Resa magũ árĩñumi. Resa Zorobabe magũ árĩñumi. Zorobabe Salatĩe magũ árĩñumi. Salatĩe Neri magũ árĩñumi.

28 Neri Melqui magu árĩñumi. Melqui Adi magu árĩñumi. Adi Cosam magu árĩñumi. Cosam Elmadam magu árĩñumi. Elmadam Er magu árĩñumi.

29 Er Josué magu árĩñumi. Josué Eliezer magu árĩñumi. Eliezer Jorim magu árĩñumi. Jorim Matat magu árĩñumi.

30 Matat Leví magu árĩñumi. Leví Simeón magu árĩñumi. Simeón Judá magu árĩñumi. Judá José magu árĩñumi. José Jonam magu árĩñumi. Jonam Eliaquim magu árĩñumi.

31 Eliaquim Melea magu árĩñumi. Melea Mena magu árĩñumi. Mena Matata magu árĩñumi. Matata Natán magu árĩñumi.

32 Natán Davi magu árĩñumi. Davi Isaí magu árĩñumi. Isaí Obed magu árĩñumi. Obed Booz magu árĩñumi. Booz Salmón magu árĩñumi. Salmón Naasón magu árĩñumi.

33 Naasón Aminadab magu árĩñumi. Aminadab Admin magu árĩñumi. Admin Arni magu árĩñumi. Arni Esrom magu árĩñumi. Esrom Fares magu árĩñumi. Fares Judá magu árĩñumi.

34 Judá Jacobo magu árĩñumi. Jacobo Isaa magu árĩñumi. Isaa Abrahã magu árĩñumi. Abrahã Taré magu árĩñumi. Taré Nacor magu árĩñumi.

35 Nacor Serug magu árĩñumi. Serug Ragau magu árĩñumi. Ragau Peleg magu árĩñumi. Peleg Heber magu árĩñumi. Heber Sala magu árĩñumi.

36 Sala Caina magu árĩñumi. Caina Arfaxad magu árĩñumi. Arfaxad Sem magu árĩñumi. Sem Noé magu árĩñumi. Noé Lame magu

árĩñumi.

³⁷ Lame Matusalem magu árĩñumi. Matusalem Enoco magu árĩñumi. Enoco Jared magu árĩñumi. Jared Mahalaleel magu árĩñumi. Mahalaleel Caina magu árĩñumi.

³⁸ Caina Eno magu árĩñumi. Eno Sete magu árĩñumi. Sete Adán magu árĩñumi. Adán Goãmu iidigu árĩñumi.

4

Watĩ ñerire iidoreripu Jesure

Mt 4.1-11; Mr 1.12-13

¹ Jesu Espiritu Santo ĩgu dorero dopa ta iipehogu árĩgu, ĩgu Jordán waĩcariyague buharapu. ĩgu eropa buharacũ Espiritu Santopu ĩgure masa marirogue wadorepu.

² Erogue ejagu cuarenta nuri gohra arĩpu. Eropigu watĩpu Jesure ñerire iicũ gameripu. Eropigu ñerire iidoreripu ĩgure. Irinurire ne Jesu babiripu. Eropigu irinuri pehrero gohra ĩgu oaboapu.

³ ĩgu eropa oaboacũ ĩagu watĩ opa arĩpu Jesure:

—Muhu Goãmu magu árĩgu opa ĩhmuque. Iyere utãyere bari poyacũ iique, arĩripu Jesure.

⁴ ĩgu eroparĩcũ peegu Jesu gamebiripu. Opa arĩ yuhripu:

—Goãmu yare erã gojarapũ opa ahraa: “Masare bari mera dihta ojocaribiro gahmea. Arĩpehreri Goãmu ya ĩgu ya wereniguri mera sãre arĩro gahmea,” arĩmi Goãmu, arĩpu Jesu watĩre.

5 Īgū eropa arīra pūhrū watīpū īgure utāgū wecague aī mūriagu merogā pūhrū īgū árīpehreri macari majare Jesure īhmu purumujuṙū.

6 Eropa īhmugū ōpa Jesure arīpū:

—Árīpehreri i macari īgū yure ora āhraa. Eropigū yū gamegure omasia. Eropigū i macarire, i macari majarā doreri sāre, erā opari mera mure ogura.

7 Yure “Mūhū yū opu āhraa,” arī umupeoque. Mū eroparīcū i macarire árīpehreri macarire mure ogura, arī wereripū watī Jesure.

8 Jesu ōpa arī yūhripū īgure:

—Mure umupeobeaa. Ōpa āhraa Goāmū yare erā gojarapū: “Mū Opu Goāmū dihtare umupeoque. Īgū ya doreri dihtare iique,” arī gojañuma Goāmū yare, arīpū Jesu watīre.

9-11 Īgū eropa arīra pūhrū Jerusaléngue watīpū īgure aīgāpū. Erogue eja Goāmū wihi wecague aī mūrijapū īgure. Aī ejatuhaja īgure ōpa arīripū:

—¿Diaye ta Goāmū magū gohra ta āhriri mūhū? Goāmū yare erā gojarapū ōpa āhraa:

Goāmū īgū yarā anyuare mure īhadibudoregūcumi. Eropirā erāpū mure īhadiburācoma mague utāye weca mehbejari arīrā, arī gojañuma Goāmū yare erā gojarapū.

Erā mure eropa īhadibumorā árīcū mūhū Goāmū magū ta árīgū ōgue buhrimaa dija īhmuque yure. Mure erā itamucū īhmuñata yure, arīripū watī Jesure.

12 Īḡu eroparĩcũ peegu gamebiripu Jesu. Ōpa arĩ yuhripu ĩḡure:

—Goãmũ yare erã gojarapũ ōpa āhraa: “Mũ opu Goãmũ ĩḡu arĩrare, ‘¿Diaye ta āhriri?’ arĩ masidiarã, Goãmũre ii ĩhmudoremaabiricãque,” āhraa Goãmũ yare erã gojarapũ, arĩpu Jesu watĩre.

13 Eropigu watĩ arĩpehreri ñerire Jesure iidoreripu. Jesu ĩḡu gamebiricũ ĩagũ ĩḡure merogã duhupu.

Galilea yeba Jesu buhenugapu

Mr 4.12-17; Mt 1.14-15

14 Pũhrũ Jesu Galileague dujaa wapũ. Eropigu ĩḡu Espĩritu Santo turari mera iipu. ĩḡu eropiicũ ĩarã ero arĩpehrero majarã masa ĩḡu iira quere peeñorã.

15 Judio masa buheri wiri Jesu sã buhemuripu. Eropirã arĩpehrerã masa ĩḡure ōaro wereniguiñorã.

Nazare majarã Jesure ne umupeobiriñorã

Mt 13.53-58; Mr 6.1-6

16-17 Pũhrũ Nazaregue Jesu ĩḡu bugadoirogue ta ejapu. Erogue eja, Sabado arĩcũ ĩḡu eropa iinigu-iro dopa ta ĩḡu judio masa erã buheri wihigue ñajajapu. Ero ĩḡu Goãmũ yare erã gojarapũre buhediagu niguiipu. ĩḡu eropa niguicũ ĩarã ero majarãpu Goãmũ yare weremũhtadigu Isaia ĩḡu gojarapũre ĩḡure oñorã. Iripũre Jesu i wererire bocagu buherpu:

18 Goãmũ Espĩritu Santo yũ mera arĩḡu yure doremi. ĩḡu mojomorocũrãre ōari buherire weredoregu obeomi

yure. Eropigu ñero sīporācūrāre òaro mucubiricū iidoregū yure obeomi. Eropigu peresugue árīrā sāre erāre īgū tauborore weredoregū obeomi yure. Cuirī īhajibirā erā òaro īhajiburire, gajirā erā ñero iibirarāre wiubure yure obeomi.

19 “Mari Opū īgū yarāre peamegue wabonirāre īgū tauburinūri āhraa,” yure weredoregū obeomi, arī buhepū Jesu.

20 Eropa buhetuha Jesu iripūre bihacā, wihi majarāre wiatuha, doapū. Īgū doacū iarā ero árīpehrerā īgure īhanūruñorā.

21 Erā eropa iicū īgū erāre werenūgarpū:

—I dohparagā ta yū buhediro dopa Goāmū īgū arīdiro dopa sihajaro iiaa, arīpū Jesu.

22 Īgū eropa wereniguicū peerā “Ihī òagū āhrimi,” arī pepiñorā. Eropirā erā īgū òaro wereniguirire peerā ũca wañorā. Eropirā òpa arīñorā erā erā basi:

—Cuena, ¿José magū árībeari ihī? arīñorā erā erā basi.

23 Erā eroparīcū masigū Jesu werepū erāre:

—Iribojegue majarā erā eropa wereniguidiro dopa ta mūa sā yure òpa arīdiarā āhraa: “Mūhū duhturu árīgū mū basi ocoyeque mūhū duhturu árīrīre ii īhmuboro dopa ta. Mūhū Goāmū īgū obeodigū árīgū mū basi īgū turari mera ii īhmuque gūare. Capernaumguere Goāmū turari mera ii īhmuayoro mūhū. Ohō mū ya macague sāre gūare ii īhmuque. Diaye ta mū Goāmū īgū obeodigū árīrīre gūa masiboro dopa ii īhmuque,” arīdiaa mūa yure.

24 Ire weregura mware. Goãmũ ya weremuhtagure ãgũ ya yeba majarã umupeobeama. Eropirã yare umupeobeaa mwa ohõ yũ bũgadigũ árĩquerecũ.

25 Eropigũ diaye arĩgũ iiaa mware. Iribo-jegue majarã sãre Goãmũ ya weremuhtanirãre erã ya yeba majarã erãre umupeobiriñuma. Eropiro Elia Goãmũ yare weremuhtadigũ ãgũ árĩrasubure uhre bojori gaji bojori deco gohra ne deco aribiriyoro. Eropiro árĩpehrerogue sãre ne bari mariyoro. Irisubure ãgũ ya yeba majarã Israe majarã bajarã wapeweyarã árĩquerecũ ta Goãmũ erãre Eliare itamudoregũ obeobiriñumi.

26 ãgũ ya yeba majarãre itamudorebiriqerugũ gaji yeba Sidón yeba árĩri maca Sarepta waĩcũri maca majagore itamudoregũ Eliare obeoñumi Goãmũ.

27 Pũhrũ Goãmũ ya weremuhtadigũ Eliseo ãgũ ãgũ árĩrisubure Israe yebague bajarã cami boarã erã árĩquerecũ ta ne yujugũ Israe majagure ãgũ ya yeba majagure õagũ iibiriñumi Eliseo. ãgũ ya yeba majagure õaro iibigũ ta gaji yeba majagũ Naamán Siria majagũ dihtare õagũ iĩñumi ãgũ. Eropigũ judio masa erã umupeobirira waja, judio masa árĩbirã dihtare itamuñumi Goãmũ, arĩpũ Jesu erãre.

28 ãgũ eroparĩcũ peerã árĩpehrerã iri wihi árĩrã guataria wañorã.

29 Eropirã erã wahgãnũgaja Jesure tara wiria, iri maca tũro árĩri tũhrũgue ãgũre tumedijudi-ariñorã.

30 Erã eropa iidiaquerecũ ta Jesu erã watope waha wapũ.

Watĩ ñajasũdigu Jesure bocatĩripu

Mr 1.21-28

³¹ Pũhrũ Jesu Galilea yeba árĩri macague Capernaum waĩcũri macague eja, Sabado árĩcũ masare buherũ.

³² Īgu opu iro dopa ta ĩgu buhecũ peerã masa uca wañorã.

³³ Iri wihi watĩ ñajasũdigu árĩgu turaro gaguiniguipu:

³⁴ —Mũhu Jesu Nazare majagu guare garibobita mũhu. ¿Dohpa iibu iiri guare? ¿Mũhu guare dederecũ iibu iiri? Yũhu masia Goãmu magu ma ðagu árĩrire, arĩ gaguiniguipu Jesure.

³⁵ Īgu eroparĩcũ peegu Jesu turipu watĩre:

—Ejarimaricãque. Duhuque ĩgure, arĩpu Jesu.

Īgu eropa arĩra pũhrũ watĩpu masure yebague mehmereja tũrucũ iipu. Īgu eropa iira pũhrũ wiria wapu. Īgu masupu ðagu dujapu.

³⁶ Ero árĩrã árĩpehrerã ĩgu eropa wacũ ĩha uca wañorã. Eropirã erã basi ðpa arĩ wereniguiñorã:

—¿Ñeheno buheri ãhriri i ðpa wacũ iiri? Turaro mera opu iro dopa ta ihĩ watĩ ñajasũdigure taumi. Eropirã erã watẽa ĩgu dorero dopa ta masare duhuma, arĩ wereniguiñorã erã erã basi.

³⁷ Īgu eropa iicũ ĩarã iri yeba árĩpehrerogueru masa Jesu ĩgu eropa iirare weresiriñorã.

Jesu Simo Pedro mũñecore ðago iipu

Mr 8.14-15; Mr 1.29-31

³⁸ Judio masa buheri wihire wiria, Simo ya wihigue ñajajapu Jesu. Ero Simo mũñeco dorecũgo

iipo. Turaro nimacuri árīyoro. Eropirã erã igo dorecũ wereñorã Jesure.

³⁹ Erã werera pũhrũ ĩgu igo pohro eja, nimacurire taridorepũ. ĩgu eropa taridorera pũhrũ igore nimacuri tahria wayoro. Mata õago wapo. Igo eropa wago wahgã doaja, igo ta erãre barire ejopo.

Bajarã dorecurãre õarã iipũ Jesu

Mr 8.16-17; Mr 1.32-34

⁴⁰ Abe ñajara pũhrũ árĩpehrerã masa ĩgu pohro arirã dorecurãre Jesu pohrogue aĩ ejañorã. Dorecurã baja gajiropa árĩri dorere opañorã. Eropigũ Jesu ĩgu mojotori mera erã weca ñapeo, árĩpehrerãre erã dorere õaro taricũ iipũ.

⁴¹ Watẽa ñajasũnirã sãre Jesu watẽare wiriadorepũ. Erã wiricũ õpa arĩ gaguiniguñorã:

—Mũhũ diaye ta Goãmũ magũ ãhraa, arĩñorã erã Jesure.

Jesu Goãmũ ĩgu obeodigũ ĩgu Cristo árĩcũ watẽa ĩgure masiñorã. Eropigũ Jesu irire gajirãre werenidorebiripũ.

Galilea yeba buherũ Jesu

Mr 1.35-39

⁴² Boyomũricũ Jesu iri maca árĩdigũ waha, masa marirogue ejarũ. ĩgu eropiicũ ĩarã masa ĩgure ahma, bocajarã, õpa arĩñorã:

—Gũa ya maca dujaque. Wabita, arĩñorã erã Jesure.

⁴³ Erã eropa arĩquerecũ ta ĩgupũ erãre õpa yũhrũ:

—Goãmũ ãgũ opu árĩrire ðari buherire gajĩ macari sãre buhedĩaa yũhũ. Goãmũ yũre obeomi irire werebure, arĩpũ Jesu erãre.

⁴⁴ Eropĩgũ Galilea yeba maja wiri, judio masa buheri wirĩgue ãgũ buhe curĩpũ.

5

Jesu ãgũ buherãre bajarã waire bocacũ iipũ

Mt 4.18-22; Mr 1.16-20

¹ Gajĩnũ Jesu Genesare waĩcũri ditaru tũroque ejarũ. Ero ãgũ árĩcũ ãarã bajarã masa Goãmũ yare peediarã ãgũre nũrusia ejañorã. Õaro ujutũri nũgajañorã masa bajarã.

² Peeru gasĩru imiporo payari gasire Jesu ãarũ. Iri gasi majarã wai wejẽnĩrã majanũgaja, erã wejẽdi yucũre coerã iĩñorã.

³ Eropĩgũ Jesu Simo yarugue ñajarũ. Ñajatuha irĩru dohodĩrũre dia tũro taramujupĩdorepũ. Eropĩgũ dohodĩrugue doa, masare buhebeo doapũ.

⁴ Buhetuha, Jesu Simore ðpa arĩpũ:

—Deco ñari sĩwĩuque. Eropĩrã mũhũ, mũ wapi mera mũa wejẽdi yucũre mehyuque wai ñeamorã, arĩpũ Jesu.

⁵ ãgũ eroparĩcũ peegũ Simo Jesure yũhĩpũ:

—Opu, wai wejẽbutahmuarabũ gũa dohpagã ñamire. Eropĩiquererã ta waire wejẽbiraca gũa. Eropa wejẽbĩiquererã ta mũ dorero dopa ta mehyu ãarãra, arĩ yũhĩpũ Simo.

⁶ Eropa arĩtuha erã mehyuñorã. Erã eropa mehyucũ irĩgũ wejẽdigũre bajarã wai ñajañorã. Bajarã erã ñajacũ wejẽdigũ yehguea wariyoro.

⁷ Eropa wacũ ĩarã erã gajiru majarã erã mera majarãre sihubeoñorã.

—Mũa sã itamuque guare, arĩ sihubeoñorã Simo sã.

Erã eropa itamura pũhrũ peeru gasiru òaro miriparo bocañorã waire.

⁸ Simo Pedro eropa wai bajarã ñajacũ ĩagu, Jesu pohro mereja, ĩgũre werepũ:

—Yũ opũ, mũ mera árĩbogũ árĩbeaa yũhũ. Ñegũ ãhraa. Eropigu yũre duhuque, arĩpũ Simo Jesure.

⁹ ĩgũ árĩpehrerã ĩgũ mera majarã sã wai bajarã ñajacũ ĩarã, uca wañorã erã sã.

¹⁰ Perã Simo mera majarã Zebedeo porã Santiago ĩgũ pagũ magũ Ñu mera, erã sã ĩha uca wañorã. Eropa ucacũ ĩagu Jesu Simo Pedroro werepũ:

—Gũibita. Dohpaguere waire ñeha game-neogũ mũ árĩro dopa ta Goãmũ yarã árĩmorãre sihu gameneogũ árĩgũca mũhũ, arĩpũ Jesu Simore.

¹¹ ĩgũ eropa arĩra pũhrũ erã erã gasire imiporo taramujupicã, erã ya árĩpehrerire ero ta apicã, Jesu mera waha wañorã.

Jesu cami boagũre òagũ wacũ ĩipũ

Mt 8.1-4; Mr 1.40-45

¹² Jesu gajĩ maca ĩgũ árĩcũ cami boagũ ĩgũ pohrogue erapũ. Eropigu ĩgũ Jesure ĩagu mereja turaro serẽpũ:

—Opũ, mũhũ yũre òagũ iidiaqu yũre òagũ iimasĩa mũhũ, arĩ serẽpũ.

13 Īḡu eropa arīra pūhru Jesu ĭḡure mohmeriñagu ōpa arīpu:

—Irire iidiaa. Dohpaguere ōagu árīque mūhu, arīpu.

Īḡu eroparīcū ta ĭḡu cami boara mura yaria wayoro.

14 Eropigu Jesu ĭḡure dorepu:

—I yu mure ōpa iirare gajirāre ne werebiricāque. Mu ya dūpūre ōarare pahire ĭhmuḡu waque, “Ōaro āhrimi,” arīdoreḡu. Tuhajanugu Moisere Goāmū ĭḡu apidiro dopa ta iique. Eropigu Goāmū wihigue mirimagure asūwahgā apīque mu dore tarirare masa árīpehrerā masimajā ōaro, arīpu Jesu cami boadigure.

15 “Werebita,” ĭḡu arīquerecū ta árīpehrerogue masa ĭḡu iirare were-siripehoñorā. Erā eropa quere peerā masa bajarā Jesu pohrogue ejañorā. Dorecūrā ōarā wadiarā erā sã ĭḡu pohrogue ejañorā.

16 Erā eropa ejaquerecū ta Jesu masa marirogue Goāmū ĭḡu Pagure serēḡu waha wapū.

Jesu dūpu buhadigure ōagu wacū iipu

Mt 9.1-8; Mr 2.1-12

17 Gajinu Jesu ĭḡu buhecū fariseo masa, judio masare buherā sã ero doañorā. Erā árīpehrerā Galilea macari majarā, Judea macari majarā, Jerusalén majarā árīñorā. Eropigu Jesu Goāmū turari mera dorecūrāre ōarā iipu.

18 Irisubu bajamerāgā ūma dūpu buhadigure oyariñe mera coã erañorā. Eropirā ĭḡure Jesu pohro apidiarā, wihigue aĩ ñajariñorā erā ĭḡure.

19 Eropa ñajadiaquererã masa bajarã árĩcũ erã ïgure aĩ ñaja masibiriñorã. Eropirã ïgure wihi wecague aĩ mურიja, miri gobe aĩ wea iri gobegue dupu buhadigure oyariñe mera pihri dijuñorã Jesu pohro árĩrã watope.

20 “Jesu ihĩ ïgu dorecũire taricũ iigucumi,” arĩ pepiñorã erã. Erã eroparĩ pepicũ masigu Jesupu dorecũgure õpa arĩ werepu:

—Mahgu, mu ñero iirare yuhu cóãtuhabu, arĩpu dupu buhadire Jesu.

21 ïgu eroparĩcũ peerã fariseo masa, judio masare buherã sã erã basi õpa arĩ pepiriñorã: “Ihĩ eropa arĩ wereniguii mera Goãmure ñero arĩgu iimi. ïgu masu mari iro dopa árĩgu ïgu masa erã ñerire cóãmasibeami. Goãmũ dihta masa erã ñeri iirire cóãmasimi,” arĩ pepiriñorã erã.

22 Jesu erã pepirire masigu õpa arĩpu:

—¿Duhpirã eropa arĩ pepiri mua?

23 “Mu ñeri iirire yu cóãtuha,” yu arĩcũ, “Guyagu ahrimi,” yure arãa mua masibiriquererã ta. “Wahgãnugajaque. Curique,” yu arĩcũ yu arĩra diaye arĩri árĩcũ mata masirãca mua.

24 Yuhu masu Goãmũ ïgu obeodigu i yeba majarã erã ñeri iirire cóãmasia yuhu. Mua ire masiboro dopa õpa ta ïgu wahgãnugacũ iigura, arĩpu Jesu.

Eropa arĩtuha dupu buhadigure õpa arĩpu:

—Mure arĩgu iiaa. Wahgãnugajaque. Mu oyarañere aigãque. Mu ya wihigue waque, arĩpu ïgure.

25 ïgu eroparĩcũ ta mata arĩpehrerã erã ihuro wahgãnugaja, ïgu oyarañere aĩ ïgu ya wihigue

waha waru. Eropa wagu igu Goamure umu-peogu mucubiriri mera oaro wereniguiyu.

²⁶ Igu eropiicũ iarã masayu arĩpehrerã iha uca wañorã. Goamure umupeorã mucubiriri mera oaro wereniguiñorã:

—Dohpagãre gajiropa arĩrire iabu gua, arĩñorã erã.

Jesu Levire sihupu

Mt 9.9-13; Mr 2.13-17

²⁷ Eropiituha waha, Leví waicugure igu mohmeri taribugue igu arĩgure bocajayu Jesu. Levíyu oparã ya arĩburire masare wajasea coregu arĩyu. Eropa bocajagu igure opa arĩyu:

—Yu mera majagu arĩbu arique, arĩyu igu Levire.

²⁸ Igu eroparĩcũ Levíyu arĩpehreri igu mohmerare duhucã, Jesu mera waha waru.

²⁹ Puhru Leví ya wihi Jesu ya arĩburire bosenu iirã iñorã. Ero bajarã wajasea corerã, gajirã Leví sã mera ba doañorã.

³⁰ Erã mera Jesu igu doacũ iarã bajamerãgã fariseo masa, judio masare buherã mera gua ùrugã Jesu buherãre arĩ duyasoñorã:

—¿Duhpirã ñero iirã wajasea corerã mera bahari mua? arĩ turiñorã erã.

³¹ Erã eroparĩcũ peegu Jesu yuhripu erãre.

—Dorecubirã duhturure amabeama. Dorecurã dihta duhturure ahmama. Dorecurã duhturu amaro dopa ta “Ñerã ahraa,” arĩrã yure amarãcoma.

³² Eropigu “Ñerã ahraa,” arĩrã dihtare erã ñero iirare bujaweredore, oaripure gohrotocũ

iigu aribu yuhu. Erã basi “Õarã ãhraa gua,” arĩ pepirãre itamugu aribiribu yuhu, arĩpu Jesu.

Ba duhurire Jesure serẽpiñorã gajirã

Mt 9.14-17; Mr 2.18-22

³³ Eropirã bajamerã masa Jesure õpa arĩ serẽpiñorã:

—Ñu buherã bajasuburi Goãmu ya árĩburire iimorã ba duhuma. Eropi erã bajasuburi Goãmu mera wereniguima. Fariseo buherã sã erã iro dopa ta iima. ¿Duhpirã mu buherãpu Goãmu ya árĩburire ba duhubeari erã? arĩñorã erã Jesure.

³⁴ Erã eroparĩcũ Jesu erãre õpa arĩ yuhripu.

—Õpa ãhraa iri: Mojoto diridigu ïgu bosenu iicũ ïgu mera majarã bujawererã ba duhunirã árĩbeama. ïgu mera árĩrã mucubiriri mera barã iima. Eropa ta yu buherã sã yu mera árĩrã ba duhumasibeama.

³⁵ Yujunu yure Goãmu aĩcãgucumi. Eropa ïgu aĩra puhru yu buherã mera árĩsome yuhu. Irisubugue ta yu buherã ba duhurãcoma, arĩpu Jesu.

³⁶ Iribojegue maja buheri mama buheri mera erã buhemoresũdiacũ ïagu õpa arĩ werenemopu Jesu erãre.

—Ne mama suhrirore miri gasirogã yehgue aĩ, murañe suhrirore seretuma masiya mara. Mari eropa seretura puhru mama gasirore mari coecũ, mura gasiro arĩro tara gameneo yehgueacũ iiaa. Eropirã mura buheri mama buheri mera wapimoa buhebiricãro gahmea.

37 Eropirã ne igui decore imisĩri decore waibugũ gasiro ajurore, mura ajurore diyebiricãro gahmea. Eropa iicũ igui deco pahmuro mura ajurore yehgue dija wahaa. Iri ajuro yehgucũ igui deco iri ajuro sã cohmoa wahaa.

38 Eropirã igui deco mama decore mama ajuro mera diyero gahmea. Eropa ta mama buheri mura buheri mera buhebiriçãro gahmea.

39 Vino deco mura decore masa erã ihrira puhru mama decore gamebeama erã. Opa arĩma masa. “Vino mura deco mama decore ôatarinugaa,” arĩma masa, arĩpu Jesu erãre.

6

Sabado árĩcũ Jesu buherã trigo pororire turĩnorã

Mt 12.1-8; Mr 2.23-28

1 Gajinu Sabado árĩcũ Jesu ĩgu buherã sã trigo pohegue ĩha tariañorã. Eroque tariarã, ĩgu buherãpu trigo pororire turĩ, gasiri cohro bañorã iriyerire.

2 Erã eropa iicũ ĩarã bajamerãgã fariseo masa erãre serẽpiñorã:

—¿Duhpirã mua Sabado mari soorinu árĩquerecũ ta mohmeri? Mari dorerire tarinugarã iiaa, arĩñorã fariseo masa.

Erã eroparĩcũ peegu Jesupu “Yu buherã iri dorerire tarinugarã iibeama,” arĩgu opa arĩpu erãre:

3-4 —Iribojegue Davi ĩgu mera majarã mera oaboagu Goãmu wihigue ñaja, iri wihi árĩri panre bapu. Eropa bagu ĩgu mera majarã sãre badoregu iri panre ópũ. Iri pan pahia dihtare

badorera árĩriyoro. Goãmũ doreri iri panre gajirãre badorebiriyo. ¿Davi irire ĩgũ eropa iirare Goãmũ yare erã gojarapũgue buhebirari mũa? Davi i panre bagũ Goãmũre tarinũgagũ iibiriĩnumi. Dohpagãre yũ buherã sã i trigo yerire turĩ barã Goãmũre tarinũgarã iibeama.

⁵ Yũhũ masũ Goãmũ ĩgũ obeodigũ inonũ soorinũ sãre masa erã iiburire doremasia, arĩpũ Jesu.

Mojoto bũhadigũ ðagũ warũ

Mt 12.9-14; Mr 3.1-6

⁶ Gajinũ Sabado árĩcũ Jesu judio masa buheri wihigue ñaja buhepũ masare. Ero mojoto diayepũ bũhadigũ arĩpũ.

⁷ Ero árĩrã sã bajamerãgã masare buherã, fariseo masa sã Jesure ihanũrũñorã ĩgũre weresãdiarã. Ōpa arĩ pepiñorã: “Sabadonũ árĩcũ ihĩ masũre ðagũ iibocumi Jesu. ĩgũ eropiicũ ‘Mari soorinũ Jesu mohmegũ iimi,’ arĩ weresãrãra,” ari pepiñorã.

⁸ Jesu erã pepirire masigũ, mojoto bũhadigũre ōpa arĩpũ:

—Wahgãnũgajaque. Ohõ arique, arĩpũ ĩgũre.

Ĩgũ eropa arĩra pũhrũ mojoto bũhadigũpũ wahgãnũgaja, ero nigũipũ.

⁹ Eropigũ Jesu erãre serẽpipũ.

—Mũare serẽpigũra: ¿Mari soorinũ árĩcũ ōarire iicũ ōabeari? ¿Ñerire iicũpũre ōhari? ¿Soorinũ árĩcũ masũre masucũ ōhari? ¿O soorinũ árĩcũre masũre wejẽcũpũre ōhari? arĩpũ Jesu erãre.

¹⁰ Eropā arīḡu Jesu erāre ihametupeho, mo-
joto buhadigure ōpa arīpu daja:

—Mā mojtore sīsirābeoque, arīpu iḡu.

Iḡu eroparīcū ta mojoto buhadigupu
sīsirābeo, ōari mojoto wayoro.

¹¹ Iḡu eropa iicū iārā erā iḡu mera turaro
guañorā.

—¿Dohpa iirācuri mari ire? arīñorā erā basi.

*Jesu iḡu buherāre doce gohra iḡu apimorāre
beyepu*

Mt 10.1-4; Mr 3.13-19

¹² Irinurire Jesu utāḡugue Goāmure serēḡu
māria wapū. Eroque arīḡu, ñamire Goāmū mera
werenigui butahmua wapū.

¹³ Boyorogue iḡu buherāre iḡu pohro si-
hubeopū. Sihubeotuha erā mera majarāre doce
gohra iḡu apimorāre beyepū.

¹⁴ Oā arīñorā Jesu iḡu beyenirā: Simore Jesu
Pedro piyudigū, Simo pagū magū Andre, Santi-
ago, Ñu, Felipe, Bartolomé,

¹⁵ Mateo, Toma, Santiago arīñorā. Santiagopū
Alfeo magū arīpu. Eropirā Simo celote ya curu
majagū arīḡu,

¹⁶ Juda Santiago pagū magū sã, Juda Iscariote
sã arīñorā iḡu beyenirā. Juda Iscariotepū Jesure
ihaturirāre ihmubu arīpu.

Jesu bajarā masare buhepu

Mr 4.23-25

¹⁷ Eropii Jesu iḡu buherā mera utāḡu weca
arīnirā dijaricū, bajarā gajirā iḡu buherā mera
ōari puḡue niguiñorā erā. Gajirā masa sã ba-
jarā arīñorā. Erā arīpehrero Judea yeba macari

majarã, Jerusalén majarã, Tiro waĩcũri maca majarã, Sidón waĩcũri maca majarã, wũariya turo árĩri macari majarã ĩgu pohrogue eranirã árĩñorã.

¹⁸ Erã Jesu buherire peerã erarã, erã dorecũrire taudorerã erarã árĩñorã. Watẽa ñajasũnirã sã ĩgu pohrogue eraa, õarã wañorã.

¹⁹ Jesu ĩgu turari mera õarã wacũ iipũ erãre. Eropirã erã árĩpehrerã ĩgure mohmepiñarã erañorã.

Jesu mucubirire, bũjawereri sãre buherũ

Mt 5.1-12

²⁰ Pũhrũ Jesu ĩgu buherãre ĩha, wererũ:

—Mũa mojomorocũrãpũ Goãmũ ĩgu opu árĩroguere warãca mũa. Eropirã mũa mucubirirãca.

²¹ “Dohpaguere mũa oaboarãpũ yapirã árĩrãca. Eropirã mucubirirãca.

“Mũa dohpaguere bũjawere orerãpũ mucubirimorã ãhraa. Eropirã pũhrũguere ĩayerãca. Eropirã mucubirirãca.

²² “Yũhũ masũ Goãmũ ĩgu obeodigu ãhraa. Eropirã yaha árĩburire mũa iiri dipuwaja gajirã mũare ĩhaturicũ mũapũ mucubirirãca. Mũare erã cóãcũ sãre mucubirirãca. Mũare erã ñero wereniguiquerecũ ta, “Ñerã ãhrima,” mũare arĩquerecũ ta mũapũ mucubirirãca.

²³ Mũare erã eropa iinirãre umarogue mũa ejacũgue Goãmũ mũare wũaro õaro ĩigũcumĩ. Eropirã turaro mucubirirã árĩque. Õaro sĩporãcũrã árĩque. Mũare ĩhaturirã ta erã acawererã mũra iribojegue majarã eropa ta ñero iimũriñuma Goãmũ yare weremũhtanirãre.

24 “Eropirã mua dohpaguere baja oparãpũ i yebaguere mua õaro árĩtuhabũ. Eropirã ñero tarirã árĩrãca mua.

25 “Dohpaguere yapirãpũ mua oaboarãca. Mua eropa árĩrã ñero tarirãca.

“Dohpaguere mua mucubirirã árĩrãpũ pũhrũguere bujawere orerãca. Eropirã ñero tarirãca.

26 “Goãmũ yare weremũhtarã ãhraa,” arĩ gũyarãre “Õarã ãhrima,” arĩriñuma bajarã iri-bojegue majarã. Mua mera majarãre eropa ta “Õarã ãhrima,” arĩbocoma masa. Eropa arĩnirã árĩrãpũ ñero tarirãca mua sã, arĩ buhepũ Jesu.

Mũare ñaturirã erã árĩquerecũ erã sãre mahique

Mt 5.38-48; 7.12

27 Eropigũ õpa arĩ buhenemopũ Jesu:

—Yũre peediarãre, mũare arĩgu tiiaa. Mũare ñaturirã erã árĩquerecũ erã sãre mahique. Mũare ñaturirãre õaro iique.

28 Mũare ñero árĩdorerã erã árĩquerecũ ta õadoreque erãre. Mũare ñero iirã erã árĩquerecũ ta, “Erã sã õaro árĩporo,” arĩ serẽbasaque Goãmũre.

29 Yujugũ mua wayuporã pacũ, “Gajipũ sãre padiagu paque,” arĩque ñũre. Mua weca majañe suhrĩrore ñũ emacũ mua camisa sãre ocãque ñũre.

30 Mũare serẽgũre ñũ serẽropẽ ta oque ñũre. Mua yare ñũ aicũ ñũre dipaturi serẽpibita irire.

31 Gajirã mũare õaro iicũ gahmea mua. Erãre mua õaro iicũ gamero dopa ta õaro iique erã

sãre. Erã õaro iibiriquerecũ ta mũapũ erãre õaro iique.

³² “Mũare umupeorã dihtare mũa umupeocũ iri ne duhpiburi árĩbeaa. Ñerã sã eropa ta iima.

³³ Eropirã mũare õaro iinirã dihtare mũa õaro iicũ iri sã ne duhpiburi árĩbeaa. Irire ñerã sã iima.

³⁴ Eropiro gajirãre wayurã “Yũre wiaque,” arĩcũ mũa wayuri sã ne iri duhpiburi árĩbeaa. Ñerã sã gajirãre wayurã ero pũhrũ wiapehodor-erã ohoma.

³⁵ Eropirã mũapũ mũare ñhaturirãre mahi umupeoque. Eropirã erãre õaro iique. Eropirã mũa yare mahibirã ta wayuque erãre. Mũa eropa iicũ Goãmũ mũare õaro iigũcumi. Goãmũpũ ñgũre umupeobirã sãre, ñerã sãre õaro iimi. Eropa ta iique mũa sã. Mũa eropa iirã wũaro wajatarãca. Eropirã Goãmũ turatarigũ mũmaro majagũ porã árĩrãca.

³⁶ Mari Pagũ mũmaro majagũ ñgũmojomoro ñadiro dopa ta mũa sã masaremojomoro ñaque.

Gajirãre “Ñerã ãhrima,” arĩbircãque, arĩpũ Jesu

Mt 7.1-5

³⁷ Eropigũ erãre werenemopũ:

—Gajirãre “Ñerã ãhrima,” arĩrã erã iirare werewũabircãque. Mũa eropa arĩ werewũabircũ Goãmũ mũa sãre “Ñerã ãhrima,” arĩsome. Gajirã mũare erã ñero iirare, erã ñero arĩra sãre cãdijique. Mũa eropa cãdijicũ ñagũ Goãmũ mũa sãre mũa ñero iirare cãdijigũcumi.

³⁸ Gajinore oparã gajirãre oque. Mũa eropa ocũ Goãmũa mũare ogũcumi. Eropa ogu mũare õaro queoro wũaro ogũcumi. Õaro wajayegũcumi. Gajirãre mũa orañepẽ ta mũa sãre Goãmũa ogũcumi, arĩpũa Jesu erãre.

³⁹ Eropa arĩtuha Jesu buhenemogu õpa arĩpũa werenigui queori mera:

—Cuiiri ãhajabirã erã seyaro erã basi game tũagãrã erã perãgue ta mehtuha yuriñaja warãcoma gobegue. Eropa ta erã cuiiri ãhajabirã iro dopa ta Goãmũa yare masibirã sã gajirãre buhediarima. Eropirã erã erã buherã sã peamegue warãcoma.

⁴⁰ Buherã erãre buhegure masitarinũgabeama. Eropirã árĩpehrerã buherã erãre õaro buhepehora pũhrũ erãre buhegu iro dopa ta masirãcoma. Eropirã erãre buherã masibirã árĩbircãporo, arĩpũa Jesu.

⁴¹ Eropa arĩtuha gajĩ buheri mera buhepũa daja:

—Mari werenigui queori mera buhecũ õpa iirã ãhraa mũa: Mũa acaweregu ãgu cuirugue miri pogañegã mehñajacũ iri pogañegãre õaro ãhaa mũa. Mũa yaru cuirupũre wũarimijiro árĩquerecũ irimijipũre ne pepibea mũa. Eropirã miri pogañegãre mũa ãaro dopa ta mũa acaweregu ãgu ñero iiripũre õaro ãhaa mũa. Mũapũa mũa ñero iirire turaro iiquererã ta irire eropa pepicãa. ¿Dohpa árĩrono eropa ãhriri mũa?

⁴² Õpa arĩ wereniguia mũa acawererãre: “Acaweregu, mũ ñerire iigu iica. Eropigu iri ñerire duhucãque,” arĩ wereniguia mũa. Eropa ãgu ñerire duhudorequererã mũapũa iri ñerire

iirã duhubeaa. ¿Duhpirã mua ñerire iiquererã ta irire eropa pepicãri mua? Masa erã pũrũpũrũre ñero ii corerã ãhraa mua eropa iirã. Mua ñero iiripũre duhumãhtaque. Mua eropa iira pũhrũ mua acaweregũre “Mu ñero iirire duhucãque,” arĩ weremasia, arĩ buherũ Jesu.

Masa erã wereniguirire peerã erã árĩricũrre masia mari, arĩ werepũ Jesu

Mt 7.17-20; 12.34-35

⁴³ Eropigũ buhenemogũ õpa arĩ werenemopũ erãre werenigui queori mera:

—Yucũgũ õadigũ ñerire dũcacũbeaa. Eropiro ñedigũ sã õarire dũcacũbeaa.

⁴⁴ Yucũgũ dũcare masirã “Irigũ dũca ta ãhraa,” arĩ masia mari. Poracũdigũ higuera dipure dũcacũbeaa. Eropiro aña poragũ igui tõrre dũcacũbeaa.

⁴⁵ Eropa ãhrima masa sã. Õagũ ïgũ pepiri õari ãhraa. Eropigũ ïgũ õarire wereniguimi yucũgũ õadigũ irigũ õarire dũcacũro dopa ta. Ñegũre ïgũ pepirigue ñeri ãhraa. Eropigũ ïgũ ñerire wereniguimi yucũgũ ñedigũ irigũ ñerire dũcacũro dopa ta. Mari pepirigue iri árĩro dopa ta wereniguia mari, arĩpũ Jesu.

Pe wihĩ iira queori werepũ Jesu

Mt 7.24-27

⁴⁶ Eropigũ erãre werenemopũ:

—Mua yũre “Opũ,” arãa. Eropa arĩquererã ta yũ dorerire iibeaa mua. ¿Duhpirã eropa iibeari mua?

47 Árĩpehrerã yũ gamerã yũ wereniguirire peema. Eropirã yũ dorerire tarinũgabeama. Őpa ãhrima yũre tarinũgabirã:

48 Wihĩ ðaro nugudi iro dopa ta ãhrima erã. Ĩgũ ãhcãri goberire seha, wihire nugunũgami. Iri wihĩ ðaro ĩgũ ãhcãro nugura wihĩ árĩro dia miricũ turaro deco turaquerecũ iri wihĩ ðaro turanigua.

49 Eropirã yũ wereniguirire peenirã árĩquererã ta yũ dorerire iibirãpũ wihire ðaro nugubigũ iro dopa ãhrima. Iri wihire wecagã nugu, ðaro iinũgabeami. Ĩgũ eropa iira wihĩ árĩro dia miricũ deco turacũ iri wihĩ mata cohro yuhria wahaa. Eropiro iri wihĩ cohmorehrea wahaa, arĩpũ Jesu.

7

Surara opũ pohro majagũre ĩgũ dorecũcũ Jesu ðagũ ĩpũ ĩgũre

Mt 8.5-13

1 Iri queori masare weretuha Jesu sã Capernaumgue ejañorã.

2 Ero árĩgũ cien surara opũ árĩgũ ĩgũ pohro majagũre turaro mahipũ. Ĩgũ pohro majagũ dorecũgũ árĩgũ sĩriro pohrogue árĩpũ.

3 Eropigũ Jesu ĩgũ iirare peegũ, judio masa murãre sihu Jesu pohrogue obeopũ opũpũ.

—Yũ pohro majagũre dorecũgũre ðacũ iigu arique, arĩ weredoregũ obeopũ opũ murãre.

4 Erã Jesu pohrogue ejarã, ðpa arĩ burigã serẽñorã ĩgũre:

—Surara opu guare mu pohro obeoami. “Yu pohro majagure dore taubasagu ariporo,” ari weredoregu obeoami. Igu opu dagu ahrimi. Igu eropa aricu itamuque igure.

⁵ Mari ya maca majarare igu mahimi. Eropigu igu gua buheri wihire gua iira waja wajayemi, arinora mara Jesure werera.

⁶ Era eropa ari werecu peegu Jesupu era mera wapu. Surara opu ya wihi pohro igu ejabu iicu gohra opu igu mera majarare Jesure opa ari weredoregu oepu:

—Opu, oaroca. Aribita. Oagu aribeaa yuh. Yaha wihi mre najaridorebuno aribeaa yuh.

⁷ Eropigu mu pohro wabirabu. Yuju diaye ta mu turari mera dorebeoque. Mu eropicu yu pohro majagu dagu wagu cumi.

⁸ Yure yu weca arira gajira opara dorema. Eropigu yu sa surarare dorea. Yujugure “Waque,” yu aricu igu wahami. Gajigure “Arique,” yu aricu igu ahrimi. Yu pohro majagure “Ire iique,” yu aricu irire igu iimi. Eropigu mu sa mu dorero dopa ta igu dorecugu tarigucumi, ari weredorepu surara opu.

⁹ Jesu irire peegu, uca wa, bajarā masare igu mera nurusiarare majinuga wereru:

—Diaye ta mare arigu iia. Ihi surara opu Israe masu aribiriqueregu Goamre buriga umupeomi. Igu pohro majagure yu dagu wacu iiburire masituhami. Israe masare ne sihi iro dopa umupeore ianibeaa, aripu Jesu.

10 Īgū eropa arīra pūhrū surara opū Jesu pohro ģgū obeonirā erā opū ya wihigue dujaa wañorā. Dujaja dorecudigūre ðagū ģgū árīcū ģañorā erā.

Jesu wapeweyo magūre masupū

11 Pūhrū ñari Naín waīcūri macague Jesu wapū. Īgū buherā bajarā masa sā ģgū mera wañorā.

12 Iri macare ñajaro pohro ģgū ejacū sīridigūre masa aī wiririñorā yaarā warā. Sīridigū pago wapeweyo árīpo. Yujugū ta árīgū igo magū sīria wapū. Eropirā ero majarā masa bajarā igo mera wañorā.

13 Igo eropa wacū ģagū Jesu igore mojomoro ģapū.

—Orebita, arīpū Jesu igore.

14 Eropa arīgū sīridigū ģgū masa porere eja mohmepipū. Īgū eropa mohmepicū ģarā iri porere coārāpū nūgajañorā.

—Mahgū, yūhū mūre ðpa arāa. Wahgā doajaque, arīpū Jesu.

15 Īgū eroparīcū ta sīridigū mūru wahgā doaja, werenigūipū. Eropigū Jesu ģgūre ģgū pagore wiapū.

16 Eropirā erā árīpehrerā gūirā warā Goāmūre umupeo ðpa arīñorā:

—Goāmū yare weremūhtagū masitarigū dohpague tamerare mari watope āhrimi, arīñorā erā.

—Goāmū marire ģgū yarāre itamugū er-atuhami, arīñorā gajirā.

17 Eropirã árĩpehrerã Judea yeba majarãre ero turo árĩri macari majarãre Jesu ïgu iirare masa weresiripehoñorã.

Ñu waĩyeri masu ïgu buherãre Jesure serẽpidorepu

Mt 11.2-19

18 Eropi Jesu ïgu iirare ïarã Ñure peresu árĩgure wereñorã ïgu buherã. Eropa erã werecũ peegu perãre ïgu pohro sihubeo,

19 Jesure serẽpidoregu obeopu Ñu. Õpa arĩ serẽpidorepu:

—“Yu puhru gajigu arigucumi,” ¿Ñu ïgu arĩdigu ta ãhriri mahu? ¿O gajigure corerãcuri guu? arĩ serẽpidorepu Ñu perã ïgu buherãre.

20 Eropi erã Jesu pohro eja, serẽpiñorã ïgure:

—Ñu waĩyeri masu mure õpa serẽpidoregu oboami guare. “Yu puhru gajigu arigucumi,” ¿Ñu arĩdigu ta ãhriri mahu? ¿O gajigure corerãcuri guu? arĩ serẽpiñorã erã Jesure.

21 Irisubu ta bajarã dorecãrãre, watãa ñajasũnirãre, cuiiri ïhajabirãre õarã iipu Jesu.

22 Eropigu Ñu ïgu obeonirãre Jesu yuhripu:

—Dohpaguere mua ïarare mua peerare Ñure wererã waque: Õpa arĩque: “Jesu mera cuiiri ïhajabirã ïhama. Curimasibirã cuhrima. Cami boanirã õarã wahama. Peejabirinirã peea wahama. Sĩrinirã masa wahama,” arĩ wereque. Eropirãmojomorocãrãre õari buherire yu wererare wereque ïgure.

23 Eropa arĩ weretuhaja õpa arĩ wereque Ñure: “Yure peegu ‘Diaye ta áhraa,’ arĩgu ïgu mucubirigu áhrimi, arĩmi Jesu,” Ñure arĩ wererã waque, arĩpũ Jesu.

24 Ñu buherã erã wara pũhrũ Jesupũ Ñu árĩricũrire werenũgapũ bajarã masare:

—Mũa masa marirogue Ñu pohrogue warã, ero majare taare miru weãcũ ïarã ejabiribũ mũa.

25 Õari suhricũgu sãre ïabiribũ mũa. Õari suhricũrã waja pagarire suhri sañarã oparã ya wirigue áhrima.

26 Masa marirogue ejarã Goãmũ yare weremũhtadipũre ïarã ejabũ. Diaye ta Ñu Goãmũ yare weremũhtagũ áhrimi. Gajirã Goãmũ yare weremũhtanirã tauro árĩgu áhrimi Ñupũ.

27 Iribojegue Goãmũ yare erã gojarapũ Ñure õpa arĩ wereyuyoro:

Mari pagũ ïgu magũre õpa arĩpũ: “Mũ core mũre wereyubure obeogu iiaa,” arĩmi Goãmũ, arĩ gojañuma iribojeguere Ñure.

28 “Diaye arĩgu iiaa. Masa árĩpehrerã tauro áhrimi Ñu. Isubure ïgu eropa árĩquerecũ ta mũmaroguere Goãmũ ïgu opu árĩroguere árĩpehrerã docanũgagupũ Ñu tauro árĩgũcumi, arĩpũ Jesu masare.

29 Ñgu eroparĩcũ peerã masa, wajasea corerã mera Ñu ïgu waĩyenirã árĩrã õpa arĩ pepiñorã Goãmũre: “Goãmũ diaye iigu áhrimi,” arĩ pepiñorã erã.

³⁰ Fariseo masapɔ, judio masare buherã sã Ñu ïɣɔ waïyenirã áriɗiabirinirã áriñorã. Eropirã Goãmɔ erãre ïɣɔ itamudiarire erã gamebiriñorã.

³¹ Eropigɔ Jesu dipaturi werepɔ:

—¿Dohpague majarã masa ñehmarano iro dopa áhriri mɔa pepicũ?

³² Erã majirã iro dopa áhrima. Erã majirã doberi duarogue bira doarã, òpa arĩ dɔyasoma erãgã erã basi: “Mɔa bayaburire tarisu gɔa purirabɔ. ¿Duhpirã mɔa mucubiri bayarã aribirari? Eropirã gɔa burigã ñehamere orerabɔ. ¿Mɔapɔ duhpirã gɔa mera orebirari?” arĩma dɔyasorã. Erã majirã arĩ dɔyasorã iro dopa ta iirã òpa arãa mɔa dohpague majarã.

³³ Ñu waïyeri masɔ Goãmɔ ya áriɓurire ba duhugɔ, vinore ihribirimi. ïɣɔ eropa ihribiricũ ïarã “Pee masibigɔ áhrimi,” arĩrabɔ mɔa ïɣɔre.

³⁴ Yɔpɔ masɔ Goãmɔ ïɣɔ obeodigɔ áriɣɔ yɔhɔ baha ihria. Yɔ eropa iicũ ïarã òpa arãa mɔa yɔpɔre: “Íaque. Ihĩ wɔaro bagɔ merericugɔ sã áhrimi. Wajasea corerã ñero iirã erã wapicugɔ áhrimi ïɣɔ,” arãa mɔa yɔre.

³⁵ Eropa masibiriquererã ta gɔa iirare ïarã, Goãmɔ masirire gɔa opacũ masirãca mɔa, arĩ werepɔ Jesu erãre.

Fariseo masɔ Simo waïcɔgɔ ya wihĩ árĩpɔ Jesu

³⁶ Fariseo masɔ Simo waïcɔgɔ ïɣɔ ya wihigue badoregɔ sihupɔ Jesure. ïɣɔ eropa sihucũ Jesu ïɣɔ ya wihigue eja, erã bari mesague doajapɔ.

³⁷⁻³⁸ Iri macaguere ñeri iigo árĩpo. Jesu fariseo masɔ ya wihigue ïɣɔ árĩcũ iigo peepo.

Eropa peego alabastro mera iidirure poresuri dicadirure aĩ, Jesu p̄ar̄ur̄u eranugara p̄hr̄u orepo. Eropa orego, Jesu guburire igo codeco mera webo, igo poari mera niucõapo. Īḡu guburi bojocũ ĩha igo ĩḡu guburire mihmi, iri poresuri mera pipeopo.

³⁹ Igo eropa iicũ ĩaḡu fariseo mas̄u Jesure sihudiḡu ĩḡu basi õpa arĩ pepirip̄u: “Igo ĩḡure mohmepiñago ñerire iigo añrimo. Ihĩ Jesu Goãm̄u ya werem̄htaḡu árĩḡu irire masi-boñumi,” arĩ pepirip̄u.

⁴⁰ Īḡu eropa arĩ pepirire masiḡu Jesu werep̄u ĩḡure:

—Simo, dohpague tamerare m̄re werediaa, arĩp̄u Jesu.

—Buheḡu, ¿ȳare dohpa arĩ werediari m̄h̄u? arĩ ȳhr̄ip̄u Simo.

⁴¹ Īḡu eroparĩcũ Jesup̄u õpa arĩ buhebu ȳhr̄ip̄u:

—Op̄ure perã wajamorã árĩñuma. Yu-juḡu w̄aro wajamoḡu quinientos niyuseri wajamoñumi. Gajiḡur̄u merogã cincuenta niyuserire wajamoñumi.

⁴² Eropirã erã wajamorire erã wajayegohra-biricũ ĩaḡu ĩḡu erã wajamorire cãdijicãñumi. ¿Īḡu eropiicũ dohpague tamerare nihip̄u erã op̄ure mahitarinugayuri m̄ pepicũ? arĩ serēpip̄u Jesu.

⁴³ Simo ȳhr̄ip̄u:

—Õbaa, w̄aro wajamodiḡu merogã wajamodiḡu tauro ĩḡu op̄ure mahibocumi, arĩp̄u Simo.

—Diaye yuhria m̄h̄u yure, ar̄p̄u Jesu.

⁴⁴ Eropa ar̄t̄uha ĩgure pipeodigore maji ĩha, Jesu Simore werenemop̄u:

—Igore ĩaque m̄h̄u. M̄u ya wihire yuh̄u ñajarara p̄hr̄u yu guburi coeburi decore obirab̄u m̄h̄u. Igor̄u igo ya codeco mera yaha guburire coemo. P̄hr̄u igo ya poari mera tucueamo.

⁴⁵ M̄up̄u yure bocat̄iri mimibirab̄u. Igor̄u oh̄o yu doarop̄e yu guburire mihmimo.

⁴⁶ M̄up̄u yu dipurure uȳu mera pipeobirab̄u. Igor̄u yu guburire poresuri mera pipeoamo.

⁴⁷ Eropa ar̄ĭḡu m̄ure wereḡu ta iiaa. Igo igo ñero iira baja gohra āhraa. Eropiḡu igo ñero iirare cādij̄iab̄u. Yu eropa iic̄u igo turaro mahiamo yure. Er̄ā ñero iirare meroḡā b̄ujawere guñar̄ap̄u meroḡā yure cādij̄idorema. Eropir̄ā er̄ā ñero iirare meroḡā cādij̄is̄unir̄ā meroḡā mahima yure, ar̄p̄u Jesu Simore.

⁴⁸ Eropa ar̄t̄uha ĩḡu igore werep̄u:

—Dohpague tamerare m̄u ñero iirare coh̄āb̄u, ar̄p̄u Jesu.

⁴⁹ ĩḡu eropar̄ic̄u peer̄ā Jesu mera doar̄ā er̄ā basi õpa ar̄ĩ wereniguiñor̄ā:

—Ih̄ĩ diaye ta “Ñerire cóāḡu iiaa,” ar̄ĩmi. ¿Dohpa ar̄ĭḡuno āhr̄iri ĩḡu ñero iirire cóāḡu? ar̄ĩñor̄ā er̄ā er̄ā basi.

⁵⁰ Eropiḡu Jesu nomeore õpa ar̄ĩ werep̄u:

—Yure m̄u umupeoc̄u m̄ure peamegue wabod-igore taua. Güiro mariro waque, ar̄p̄u Jesu igore.

8

Nome Jesure itamuñorã

¹ Pũhrũ paga macarigue mũta macarigãgue sãre eja, Goãmũ ãgu opu ářĩrire, õari buherire werepũ Jesu. Doce ãgu buherãpũ ãgu mera ářĩñorã.

² Eropirã nome sã watẽa ñajasũnirã nome, dorecũnirã nome, Jesu õarã ãgu iinirã ãgu mera ářĩñorã. Marĩa waĩcũgo Magdalena erã arĩ piyudigo Jesu mera curipo. Igo siete watẽare Jesu ãgu cóãdigo ářĩpo.

³ Juana sã Cuza waĩcũgu Herodere itamudigu marapo sã Jesu mera curipo. Susana waĩcũgo sã gajirã nome mera baja erã gajino opari mera ãgũre itamuñorã.

Jesu oteri masũ queorire werepũ

Mt 13.1-9; Mr 4.1-9

⁴ Eropi baja macari majarã Jesu pohroque gamenereñorã. Erã gamenerera pũhrũ Jesu ãgu werenigui queori mera erãre werepũ buhebu:

⁵ —Oteri masũ otegũ wañumi. ãgu eropa otecũ gajiyeri ma tũro yuri merejayoro. Eropirã iriyerire masa cũradiũña. Eropirã mirimagũ porã bajarã ahri iriyerire bañuma.

⁶ Eropi gajiyeri ıtã watope yuri merejayoro. Erore yeba deco mariyoro. Eropiro iriyeri puhri wiriri nigui ñaĩa wayoro.

⁷ Gajiyeri pora yucũ watope yuri merejayoro. Pora yucũpũ puhri tiataria wa, oterayeripũre wejẽcãyoro.

⁸ Gajiyeri ðari yeba yuri merejayoro. Òaro puhri dɔcascuyoro. Eropiro baja dɔcascuyoro, arĩpɔ Jesu.

Eropa arĩtuha òpa arĩnemopɔ:

—Ire òaro peeque mɔa, arĩpɔ ìgɔ.

Jesu werenigui queori mera ìgɔ buherire werepɔ

Mt 13.10-17; Mr 4.10-12

⁹ Pɔhrɔ ìgɔ buherã iri werenigui queorire masidiarã, Jesure serẽpiñorã:

—¿I queori mera dohpa arĩ buhegɔ iiri mɔhɔ? arĩ serẽpiñorã erã.

¹⁰ Erã eroparĩcũ Jesu yɔhrĩpɔ:

—Goãmɔ ìgɔ opɔ áĩrĩre iribojegue majarã erã masibirirare mɔare masicũ iimi Goãmɔ. Gajirãpɔre eropa iibeami ìgɔ. Eropigɔ erãre werenigui queori mera buhea. Yɔ eropa iicũ erã yɔ buherire peequererã masisome, arĩpɔ Jesu ìgɔ buherãre.

Jesu oteri masɔ queorire were amupɔ ìgɔ buherãre

Mt 13.18-23; Mr 4.13-20

¹¹ Eropa arĩtuha erãre werenemopɔ:

—Òpa arĩ werea i werenigui queorire: Oteriy-eri ðari buheri iro dopa àhraa.

¹² Eropiro ma tɔro yuri merejariyeripɔ ðari buheri iro dopa àhraa. Eropiro masa erã ðari buherire peecũ ìagɔ watĩpɔ ahri, iri buherire masidorebeamĩ masare. Ìgɔ eropa iibiricũ erã Goãmɔre umupeoboñuma. Erã eropa umupeocũ ìagɔ Goãmɔpɔ erãre peamegue wabonirãre tauboñumi.

13 Utã weca yuri merejarayeri òari buheri iro dopa àhraa. Eropirã masa òari buherire pee, mucubiriri mera irire pee aïma. Eropa pee aïquererã ta utã weca áriri yucũ nuguri mariri yucũ iro dopa ta oã masa sã turabeama. Eropa turabirã yaha òari buherire erã peera dipuwaja gajirã erãre ñero iicũ ñarã yahapure duhucãma.

14 Eropi pora yucũ weca yurimerejarayeri òari buheri iro dopa àhraa. Eropirã masa òari buherire peequererã ta, i yeba majare wũaro pepirã, niyerure gamerã, i yeba majare gahmema erã. Eropirã iripũ òari buherire cãhmotaa. Iri cãhmotacũ masa Goãmũ gameripure iibeama.

15 Eropi òari yeba yurimerejarayeri òari buheri iro dopa àhraa. Eropirã masa òari buherire òaro mera pee peenũrucãma. Eropirã duhuro mariro Goãmũ ñgũ gamero dopa ta òarire iima, arĩpũ Jesu.

Jesu sihãgodiru queorire buhepũ

Mr 4.21-25

16 Eropa arĩtuha gaji queori mera buhepũ Jesu.

—Ne sihãgodirure masa sihãgora pũhrũ mátasoro doca dibubeama. Eropirã irirure cama doca dibubeama. Ëmarogue irirure duhepomi wihigue ñajarã erã òaro ñha ñajama òaro.

17 Mari iiraguere Goãmũre duhmasiya mara. Pũhrũguere árĩpehreri masisũroca. Sihãgodiru ñamire boyoro dopa ta iribojegue erã masibirirare masirãcoma masa.

18 Eropirã mua peerã òaro peenũruque. Òaro peenũrugũ, òaro masigũcumĩ. Peenũrabigũ

“Merogã peea,” ïgu arĩquerecũ iripũ dederea waroca ïgũre, arĩpũ Jesu.

Jesu acawererã ïgũre sihuñorã

Mt 12.46-50; Mr 3.31-35

¹⁹ Pũhrũ Jesu pagũ porã erã pago mera ïgu pohrogue warã iiriñorã. Masa bajarã árĩcũ ïgu pohro ejabiriñorã.

²⁰ Eropigũ yujungũ Jesure werepũ:

—Mũ pago mũ pagũ porã mera disiporogue niguima. Mũre ïarã ahrañorã, arĩpũ ïgu Jesure.

²¹ ïgu eroparĩcũ õpa arĩ werepũ Jesu árĩpehrerãre buhebu:

—Goãmũ buherire peerã, irire tarinũgabitã erã ta ãhrima yũ pago yũ pagũ porã iro dopa árĩrã, arĩpũ Jesu erãre.

Jesu miruñere yusudorepũ

Mt 8.23-27; Mr 4.35-41

²² Gajinũ Jesu ïgu buherã mera dohodirugue ñaja

—Ina, taribujarã, arĩ, erã árĩpehrerã iriru mera ditarugue taribuja wañorã.

²³ Eropa taribujagũ carĩa wapũ ïgu. Erã eropa taribujarisubu turaro miruñe ariyoro. Miruñe aricũ pãgũri wahgã, erãre miucãriyoro. Eropa waro mirimaja guhya árĩyoro erãre.

²⁴ Eropa wacũ ïha uca wa, Jesu pohro waha, ïgũre wahgũñorã.

—Buhegu, mari mirimorã iiaa, arĩñorã erã. Erã eroparĩcũ Jesupũ wahgã, miruñere “Iripẽta weã duhuque,” arĩpũ. Eropa arĩgu pãgũrire “Yusuaque,” arĩpũ. ïgu eroparĩcũ ta miruñe

taria wayoro. Eropiro pāgúri sã yusũ dija wayoro.

²⁵ Eropa wara pũhrũ Jesu erãre õpa arĩpũ:

—¿Mũa yũre umupeobeari?

Erãpũ gũi, ĩha uca, õpa arĩ wereniguiñorã erã basi:

—Cue, ¿ñehmũno masũ áhriri ihĩ? Miruñe, pāgúri sã ĩgũ dorecũ tarinũgabeesa ĩgũre, arĩñorã erã basi.

Watẽa ñajasũdigũre õagũ ĩpũ Jesu

Mt 8.28-34; Mr 5.1-20

²⁶ Eropirã erã gajipũ masegue Gerasa majarã ya yebague taribujajañorã. Iri yeba Galilea yeba diaje arĩyoro.

²⁷ Ero Jesu ĩgũ majajanũgarisubu ero majagu watẽa ñajasũdigũ ĩgũ pohrogue aripũ. ĩgũ yoari boje goroweregũ suhri marĩgũ arĩgũ, ĩgũ wi-higuere ne arĩbirimũripũ. Eropigũ masa goberi utã goberi watope arĩpũ ĩgũ.

²⁸⁻²⁹ Eropirã bajasuburi watẽa ĩgũre ñearo mera ĩgũ burigã gorowerecũ ĩha masa ĩgũre bihadoboriñorã. Eropigũ ĩgũ peresugue arĩgũ ĩgũ mojotorire guburire comedari mera erã diridigũ arĩqueregũ, ĩgũ iridarire nuapũ. Eropirã watẽapũ ĩgũre masa marirogue aĩgãñorã. Eropigũ ĩgũ Jesure ĩhametu turaro gaguinigui, Jesu pohro merejapũ. ĩgũ eropa iicũ ĩagũ Jesupũ watẽare dorepũ:

—Ihĩ mera arĩbircãque. Waque watẽa, arĩpũ.

Ĩgũ eroparĩcũ peegũ watẽa ñajasũdigupũ turaro gaguinigui, serẽpipũ Jesure:

—Jesu, umaro majagu Goãmu magu, ¿ñehenore iibu iiri mahu yure? Yure ñero iibiricãque, arĩpu watẽa ñajasũdigupu.

³⁰ Īgu eroparĩcũ Jesupu serẽpiru ĩgure:

—¿Ñehmãno waĩcari mahu? arĩpu.

Bajarã watẽa ĩgu mera árĩñorã. Eropigu òpa arĩpu erãre opagu.

—Watẽa bajarã waĩcua gua, arĩpu watẽa ñajasũdigupu.

³¹ —Ëhcãri gobegue guare wadorebita, arĩ, turaro serẽñorã watẽapu.

³² Irisubure ero utãgu gubuye bajarã yesea barã iĩñorã. Erã ero bacũ ĩarã watẽa òpa arĩ serẽñorã Jesure:

—Soã yesea pohrogue wadoreque guare. Erã mera árĩdoreque guare, arĩ serẽñorã watẽa masure ñajanirã.

Erã eropa arĩ serẽcũ peegu Jesu erãre yesea pohrogue wadorepu.

³³ Īgu eropa wadorera puhru watẽapu masu mera árĩnirã waha, yesea pohrogue ejañorã. Erã pohrogue erã ejara puhru yeseapu gorowere dipaturugue omabuha, ditarugue yuriñaja miri siripehrea wañorã.

³⁴ Yeseare ĩhadibunirãpu yesea eropa miricũ ĩarã, gũi omagã wañorã. Eropa omagãrã macague eja, iri maca majarãre campo majarã sãre erã ĩarare weresiripehocãñorã.

³⁵ Erã eropa werera puhru masa ĩarã wañorã. Eropirã Jesu pohro eja, watẽa ñajasũdigu mupu ĩgu suhri sañadigu pee masigu ĩgu ero òaro

doacũ ãañorã erã. Iri árĩpehrerire ãarã erã güi árĩñorã.

³⁶ Watẽa ñajasũdigu muru ãgu õaro árĩcũ ãanirã gajirãre erã ãarare wereñorã.

³⁷ Eropa pee ero majarã Gerasa yeba majarã árĩpehrerã burigã Jesure güiñorã. Eropirã ãgure wadoreñorã. Erã eropa wadorecũ Jesu dohodirugue ñajapũ wabu.

³⁸ Watẽa ñajasũdigu murũpũ Jesu ãgu waborore ãha turaro ãgure serẽripũ:

—Mũ mera wadiaca, arĩ serẽripũ.

³⁹ ãgu eroparĩcũ Jesu ãgure yũhrĩpũ:

—Mũ ya macague waque. Eropa wagũ Goãmũ mãre õaro iirare wereque gajirãre, arĩpũ Jesu.

ãgu eropa arĩra pũhrũ ãgu ya macague ejagu Jesu ãgure õaro iirare árĩpehrerãre ãgu ya maca majarãre werepũ.

Jairo magore õago iipũ. Eropa árĩcũ ne behrego sãre õago iipũ Jesu

Mt 9.18-26; Mr 5.21-43

⁴⁰ Sipũ masegue Jesu dipaturi ãgu taribujacũ ãarã masa bajarã ãgure corenirã bocatĩri serẽñorã ãgure.

⁴¹⁻⁴² Ero buheri wihi opu Jairo waĩcũgu Jesu pohro eja, ãgu guburi pohro merejapũ. ãgu mago sĩrigo iipo. Igo yujugo ta árĩgo doce bojori opago árĩpo. Eropĩgu ãgu ãgu ya wihigue Jesure sihugãpũ. “Áũ,” arĩ, ãgu mera wapũ Jesu sã.

ãgu eropa wacũ masa bajarã ãgure nurũsiarã cũriro iĩñorã ãgure.

⁴³ Eropigo yujugo nomeo doce bojori gohra duhuro mariro eropa behrego ero árĩpo.

Ero corere duhturuare igo ya niyeru mera árĩpehrerire wajayeripo igo ocoyedorego. Erã eropa ocoyerecũ ta m̄raro ta di waniguicãyoro igore.

⁴⁴ Eropigo igo Jesu p̄hr̄u ahri, ĩḡu suhriro ojo-gorore igo ñeacũ igore di wiriniguicãra pehrea wayoro.

⁴⁵ Igo eropa ñeañacũ Jesu pepiḡu serẽpip̄u.

—¿Noa yu suhrirore mohmepiari? arĩp̄u ĩḡu.

Árĩpehrerã “Mohmepibea,” arĩñorã. Eropirã Pedro sã õpa arĩ yuhriñorã:

—Buheḡu, cũhña ãhraa. Eropirã masa bajarã m̄re p̄hrecãma. ¿Duhpiḡu eropa arĩ serẽpiri m̄hu? arĩñorã erã Jesure.

⁴⁶ Erã eroparĩcũ Jesu yuhrip̄u:

—Dohparagã yu turari mera yujugore dore yuh̄u cóárare masia. Eropiḡu yure igo ñeañarare masia, arĩp̄u ĩḡu.

⁴⁷ ĩḡu eroparĩcũ peego igo duhrimasibigo, naragãgo Jesu pohro merejapo. Eropigo árĩpehrerã masa erã peero igo arĩpo Jesure:

—Yuh̄u ñeañabu m̄re. “ĩḡure ñeañacũ yu dore taria waroca,” arĩgo m̄re ñeañabu. Yu m̄re eropa ñeañago mata õago wahabu, arĩpo.

⁴⁸ Igo eropa arĩtuhajacũ Jesu igore werep̄u:

—Mahgo, yure m̄u umupeori mera õago dujaa dohpaguere. Mucubiriri mera waque, arĩp̄u igore.

⁴⁹ ĩḡu eropa arĩrisubu Jairo ya wihi árĩḡu wereḡu erap̄u.

—M̄u mago s̄iria wahámo. Eropiḡu ihĩ buheḡare sihubita pare, arĩp̄u ĩḡu.

50 Īgũ eroparĩcũ peegũ Jairore õpa arĩ werepũ Jesu:

—Bũjawerebita. Yũre umupeoque. Iri dihtare iique. Mũ eropa iicũ õago wagogumo, arĩpũ Jesu.

51 Eropa arĩtuha Jairo ya wihigue eja, Pedrore, Ñnure, Santiagore, dorecũgo pagũ sũmarãre aĩ ñajapũ. Gajirãpũre Jesu ñajadorebiripũ.

52 Ero árĩpehrerã masa erã ñehamere orerã iĩñorã. Jesu erãre arĩpũ:

—Orebiricãque. Igogã sĩribeamõ. Carĩgo iimo, arĩpũ ĩgũ.

53 Īgũ eroparĩcũ erãpũ igo sĩridigo árĩcũ masirã “Eroparĩcãgũ iimi ihĩ,” arĩrã Jesure ĩayeñorã.

54 Eropigũ Jesu igo mojtore ñeha, arĩpũ igore:
—Majigo, wahgãque, arĩpũ.

55 Īgũ eropa arĩcũ igo sĩridigo árĩquerego igo sĩporã goecũ masa wapo. Irisubu ta wahgãñgajapo igo. Igo eropa wahgãra pũhrũ Jesu igore barire odorepũ.

56 Igore eropa ĩgũ masacũ ĩarã igo pagũ sũmarã ĩhamaria wañorã. Eropigũ Jesu irire gajirãre weredorebiripũ.

9

*Jesu doce ĩgũ buherãre buhedoregũ obeopũ
Mt 10.5-15; Mr 6.7-13*

1 Eropi Jesu doce ĩgũ buherãre sihubeo, ĩgũ turarire õpũ ĩgũ erãre. Watẽare erã cóãburire, dorecũrãre erã õarã iiburire õpũ ĩgũ turarire erãre.

² Eropa iituha eräre Goãmũ ĩgu opũ árĩrire buhedoregũ, dorecũrãre õarã iidoregũ obeopũ eräre.

³ Õpa arĩ dorepũ Jesu eräre:

—Mũa warã gajinore aĩbircãque. Tuadire, ajure, barire, niyerure aĩbircãque. Yujuñe suhriro ta sañaque. Peñe sañabita.

⁴ Árĩpehrerogue mũaare erã carĩro ocũ iri wihi ta dujanique. Ne warãgue wiriaque iri wihire.

⁵ Gaji macari majarã mũaare erã gamebircũ ĩarã iri macare tarigã waque. Eropa warã mũa guburi maja nicure moje siripique mũa eräre erã ya dipuwajare ĩhmumorã, arĩpũ Jesu.

⁶ ĩgu eropa arĩra pũhrũ ĩgu buherãpũ waha, árĩpehreri macarigue masare õari buherire were curiñorã. Eropirã dorecũrãre õarã wacũ iñorã.

Jesu ĩgu iirare Herode peepũ

Mt 14.1-12; Mr 6.14-29

⁷ Eropi Herode Galilea yeba majarã opũ Jesu ĩgu iirare peebeopũ. “¿Noa ãhriri ĩgu Jesu?” arĩqueregũ ne masibiripũ. Yujurãyeri õpa arĩñorã Jesure. “Ñu waĩyedi mũrũ dipaturi masa deyogũ iicumi. Eropigũ Jesu erã arĩgu ĩgu ta ãhrimi,” arĩriñorã gajirã. Erã eroparĩcũ peegũ Herode Jesure dohpa arĩ masibiripũ.

⁸ Eropirã gajirã “Ĩgu Elia mũrũ dohpague dehyoagũ iimi,” arĩriñorã. Gajirãpũ “Goãmũ ya weremũhtanirã mera majagũ árĩcumi daja masa mũrigũ,” arĩriñorã Jesure.

⁹ Erã eropa arĩ wereniguiquerecũ ta õpa arĩ pepipũ Herode: “Ñu dipurure tabetadoregũ

wejētuhabu ĩḡupure yuhũ. ¿Eropigũ masa erã werewũagũ nihĩno áribocuri ĩḡũ?” arĩ pepi ĩḡũ Jesure ĩadiaripũ.

Jesu masa bajarãre barire ópũ

Mr 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14

¹⁰ Eropi Jesu ĩḡũ obeonirã ĩḡũ pohrogue dujaja, erã iirare wereñorã Jesure. Erã weretuhacũ Jesu erã dihtare Betsaidague sihu waripũ.

¹¹ ĩḡũ erã dihtare sihuquerecũ erã warare masirã, masa bajarã nũrusiagãñorã. Jesu ĩḡure erã nũrusiajacũ ĩagu ĩḡũ bocatĩri serẽpũ erãre. Eropigũ ĩḡũ Goãmũ ĩḡũ opũ árĩrire erãre were, dorecũrãre ðarã iipũ.

¹² Ñamicague doce ĩḡũ buherã ĩḡũ pohrogue eja, Jesure wereñorã:

—Ohõ masa marirogue ãhraa. Õ majaro maja wirigue oã masare obeoque. Carĩmorã erã batuburire amadoreque erãre, arĩñorã erã Jesure.

¹³⁻¹⁴ Erã eroparĩcũ Jesu yũhripũ erãre:

—Mũa basi barire oque erãre, arĩpũ.

Ĩḡũ eroparĩcũ peerã erã yũhriñorã:

—Cinco pan dipurure, perã ta wai sãre iripẽta opaa mari. Oã masa bajarã erã baburire asũmasiya mara marire, arĩñorã ĩḡũ buherã.

Bajarã masa erã árĩcũ eropa arĩñorã ĩḡũ buherã. Eroguere cinco mil mũa arĩñorã. Eropigũ Jesu werepũ ĩḡũ buherãre:

—Yujurãyeri cururi cincuenta gohra doadoreque. Gaji curu sãre erã nũcũ ta doadoreque, arĩpũ Jesu ĩḡũ buherãre.

15 Īḡu eroparīcũ Īḡu buherã Īḡu dorero dopa ta iĩñorã. Árĩpehrerã masare doadoreñorã.

16 Doadoretuha Jesu cinco pan dipurure, perã wai mera aĩ, ɯmarogue ĩhamemuju, Goãmure “Ōhaa,” arĩpũ. Īḡu eropa arĩra pũhrũ pan dipurure nuha, Īḡu buherãre masare gueredoreḡũ ópũ.

17 Eropirã erã árĩpehrerã masa baha yapia wañorã. Erã ba dũharare doce pui ri gohra aĩ gameneo ɯjutudoboñorã Īḡu buherã.

Mũhu Cristo Goãmũ Īḡu obeodigũ ta ãhraa, arĩpũ Pedro

Mt 16.13-19; Mr 8.27-29

18 Yujunũ Jesu yujugũ ta Goãmure serēḡũ iipũ. Īḡu wereniguirisubu Īḡu buherã Īḡu pohroḡue árĩñorã. Eropigũ Jesu serēpipũ erãre:

—¿Nihino árĩcuri yũhu, masa erã pepicũ? arĩ serēpipũ.

Īḡu eroparīcũ peerã Īḡu buherã yũhriñorã:

19 —“Ñu waĩyedigũ mũru árĩbocumi,” arĩma mũre. Gajirã “Elia mũru árĩbocumi,” arĩma. Gajirã, “Goãmũ ya weremũhtanirã mera majagũ iribojegue majagũ masa mũriadi árĩbocumi,” arĩma, arĩ yũhriñorã Īḡu buherãpũ Īḡure.

20 Erã eropa arĩra pũhrũ Jesu erãre serēpipũ daja:

—¿Mũaru pepicũ nihino árĩcuri yũhu? arĩ serēpipũ daja.

—Mũhu Cristo Goãmũ Īḡu obeodigũ ta ãhraa, arĩ yũhripũ Pedro.

Jesu ĩgu sĭriburiñere wereru

Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1

²¹ Eropi Pedro “Cristo āhraa muhu,” ĩgu arĩrare ne gajirāre Jesu weredorebiripu.

²² Eropa weredorebirituhagu ōpa arĩpu:

—Yuhu masu Goāmu ĩgu obeodigu burigā ñero tariguca. Eropa ta tariro gahmea yure. Eropirā pahia oparā, murā, judio masare buherā mera yure gamebirā wejērācoma. Erā wejēra puhru uhrenu puhru masa mariaguca, arĩpu Jesu erāre.

²³ Puhru arĩpehrerāre ōpa arĩ wereru Jesu:

—Yujugu yu mera majagu arĩdiagu, ĩgu gamero iidiarire duhucāgucumi. Eropigu yahagu ĩgu arĩri dipuwaja ñero tarigucumi. Nero tariqueregu ta yahare iiniguigu arĩgucumi.

²⁴ Yujugu masu ĩgu ya arĩburi dihtare pepigu dederea wagucumi. Eropigu yaha arĩburi yu gameri dihtare iigu arĩpehrerinuri yu mera umaroguere ōaro arĩgucumi.

²⁵ Yujugu masu i yeba majare arĩpehrerire opaqueregu peamegue wagu ōarire bocasome.

²⁶ Yujurāyeri yu buherire werediarā, “Jesu yagu āhraa,” arĩdiarā guhyasĭrirācoma. Erā eropa iicũ ĩagu yu sā erāre eropa iirāre guhyasĭrisāguca. Yuhu Goāmu ĩgu obeodigu ōarā anyua erā goesiriri mera, yu Pagu ĩgu goesiriri mera dujarigu yure guhyasĭrinirāre guhyasĭrisāguca yu sā.

²⁷ Diaye arĩgu tiiaa muare. Dohpague yujurāyeri mua ōgue arĩrā mua sĭriboro core Goāmu ĩgu opu arĩcũgue ĩarāca, arĩpu erāre.

*Jesu dɔpɔre gohrotopɔ**Mt 17.1-8; Mr 9.2-8*

²⁸ Eropi ocho nɔri irire ĩɣɔ werera pɔhrɔ Jesu Pedrore, Ñure, Santiagore erã dihtare sihurɔ. Eropi waha, Goãmu mera wereniguirã wañorã. Ʋtãɣure mɔria wañorã erã.

²⁹ Goãmure ĩɣɔ serẽrisubu Jesu ĩɣɔ diapo gohrotoa wayoro. Eropiro ĩɣɔ suhri cuimijuri suhri õaro boreri suhri wayoro.

³⁰ Eropa warisubu perã ɔma ĩɣɔ pohro de-hyoañorã. ĩɣɔ mera wereniguirã iĩñorã. Erã iribojegue majarã Elia mɔrɔ, Moise mɔrɔ sã árĩñorã.

³¹ Erã ɔmaro maja gosesiriri mera de-hyoañorã. Jesu merogã Jerusaléngue ĩɣɔ s̄iriborore erã Jesu mera wereniguirã iĩñorã.

³² Pedro ĩɣɔ mera majarã sã wɔja meretaria carĩrã iĩñorã. Eropa carĩquererã ta ɔca wahgã, Jesu gosesiriri ĩha, perã ĩɣɔ mera wereniguirã sãre ĩañorã.

³³ Moise Elia mera erã warisubu Pedro Jesure õpa arĩpɔ:

—Opɔ, mari õre árĩcũ õadiaa. Ʋhre wihigã gohra iirã. Mu ya wihigã, Moise ya wihigã, Elia ya wihigã iirãca, arĩpɔ Pedro.

Eropa arĩquereɣɔ ta ĩɣɔ arĩrare ne masi-biripɔ.

³⁴ ĩɣɔ Eropa arĩ wereniguirisubu erãre imica curu cãhmotayoro. Eropa cãhmotacũ ĩarã erã gũia wañorã.

³⁵ Eropiro imica curu pohecague Goãmu ĩɣɔ wereniguirã bɔsɔyoro:

—Ihĩ yu magu yu beyedigu āhrimi. Ōaro peeque ĩgure, arĩri busuyoro ĩmica pohecague.

³⁶ Eropa arĩra pũru Jesu dihtare ĩañorã erã. Pũru erã ĩarare gajirãre werebiriñorã. Ne yujugure werebiriñorã dohpa irisubure.

Jesu watĩ ñajasũdigure ñagũ iipũ

Mt 17.14-21; Mr 9.14-29

³⁷ Gajinũ erã utãgugue erã دچارicũ bajarã masa Jesure bocatĩriñorã.

³⁸ Eropigu erã mera majagu Jesure piyupũ:

—Buhegu, mũre turaro ire serẽdiaa yũũ. Yũ magu yujugu ta āhrimi. Eropigu ĩgure ĩabasaque mũũ.

³⁹ Watĩ ñajasũ gorowereniguicãmi. Iri watĩ ĩgure ñeha, gaguĩniguicũ ii, tũru naragãcũ ii, sumutua wacũ iimũraa. Eropigu ihĩ watĩ yu magure ñero taricũ ii, ne duhudiabeami ĩgure.

⁴⁰ Mũ buherãre iri watĩre cóãdoregu turaro serẽrabũ. Yũ eropa serẽquerecũ ta erã irire ne cóãmasibirama, arĩpũ ĩgu Jesure.

⁴¹ ĩgu eroparĩcũ Jesupũ ñpa arĩpũ ero arĩrãre:

—Dohpague majarã mũa ñerã āhraa. ¿Yũre ne umupeobirigohracãri? Yoari boje mũare buherabũ. ¿Dipẽ yoari boje yũre garibori mũa? arĩ turipũ Jesu.

Eropa arĩtuha watĩ ñajasũdigu pagure ñpa arĩpũ:

—Mũ magure aĩgãrique, arĩpũ.

⁴² ĩgu eropa arĩra pũru ĩgu magu Jesu pohrogue ĩgu aririsubu watĩ ĩgure yebague mehmereja, tũru naragãcũ iipũ. ĩgu eropa iicũ Jesu watĩre cóãpũ. ĩgu eropa cóãcũ watĩ

ñajasũdigu òagũ wapu. Eropigu Jesupu ïgugãre wiapu ïgu pagure.

⁴³ Áripehrerã masa Goãmu turari mera ïgu òagũ wacũ iirire ïarã, uca wañorã.

Dipaturi Jesu ïgu sriburiñere werepu
Mt 17.22-23; Mr 9.30-32

Masa Jesu ïgu iirare ïha uca wacũ Jesupu ïgu buherãre òpa arĩ werepu:

⁴⁴ —Dohparagã yu wereburire cãdijibircãque mua. Yuhu masu Goãmu ïgu obeodigu ãhraa. Masa yure ñeha, gajirãguere yure wiarãcoma, arĩpu Jesu.

⁴⁵ ïgu eropa arĩquerecũ ta erãpu ïgu wererire òaro peebiriñorã. ïgu wererare erãre masiya mariyoro. Irisubu ta Goãmu erãre irire masidorebirinipu. Eropirã erã güirã irire ïgure serẽpibiriñorã.

Jesu buherã erã mera majagure opu acudi-ariñorã

Mt 18.1-5; Mr 9.33-37

⁴⁶ Puhru Jesu buherã werenigui dũyatorã iñorã:

—¿Mari mera majagu nihinopu opu ñajagucuri? arĩ dũyatorã iñorã erã erã basi.

⁴⁷ Erã eroparĩcũ Jesupu erã pepirire masigu, majigure ïgu pohro aĩunugu, ïgu buherãre werepu:

⁴⁸ —Yaha arĩburire iimorã òpa arĩgugãre bu arĩgure gamerã yu sãre gahmea mua. Eropirã yure gamerã, yure obeodigu sãre gahmea mua. Mua mera majagu mua pohro majagu arĩgu ïgu sã opu ta arĩgucumi, arĩpu Jesu.

Marire ðhaturibigu áringu mari mera majagu áhrimi, arí werepu Jesu

Mr 9.38-40

⁴⁹ Puhru Ñu Jesure òpa arí werepu:

—Buhegu, mu waí mera watí ñajasüniräre taricü iiami yujugu. Ígure guá íabu. Ígu mari mera majagu ígu árìbircü íarã ígure irire iidorebirimurabu guá, arípu Ñu Jesure.

⁵⁰ Ígu eroparícü Jesu Ñure gajirã ígu buherã sãre òpa arí werepu:

—Eropa arìbircãque mua ígure. Marire ðhaturibigu áringu, ígu mari mera majagu áhrimi, arípu Jesu.

Jesu Santiagore, Ñu sã erã wererire gamebiripu

⁵¹ Irisubure Jesu ígu umusigue ígu waboro coregã “Jerusaléngue wagura,” arípu ígu. Eropa arígu wagu iipu.

⁵² Eropirã Jesu core ígu obeonirã waha, Samaria yeba maja macague eja, ero Jesu ígu ejaborore amuyudiariñorã.

⁵³ Jesu Jerusaléngue wabu iipu. Erogue ígu wabu árícü peerã, iri maca majarã ígure gamebiriñorã.

⁵⁴ Irire peerã Ñu, Santiago mera wereñorã Jesure:

—Opu, mu gamecü umaro maja peame mera mure gamebiriniräre wejédorerãra Elia mæru ígu iidiro dopa ta, aríñorã erã ígure.

⁵⁵ Erã eroparícü maji íha turipu erã perãre:

—Eropa arìbircãque. Espíritu Santo yarã áhraa mua. Dohpague mua pepiro dopa ta ígupu

pepibeami. Yuhũ masũ Goãmu ïgu obeodigu i yebaguere arigu peamegue wabonirãre taugu aribũ. Masare erã dederecũ iigu aribiribũ, arĩ werepũ Jesu.

⁵⁶ Eropa arĩ weretuha gaji macague Jesu sã carĩrã waha wañorã.

Gajirã Jesu mera wariñorã

Mt 8.19-22

⁵⁷ Maha erã wacũ, yujugu masũ Jesure werepũ:
—Mũ mera yuhũ wadiaa noho mũ wadiaro, arĩpũ ïgu.

⁵⁸ ïgu eropa arĩra pũhrũ Jesu yũhripũ:
—Yũ mera aricũ diasã ãhraa. Nũgu majarã diayea erã carĩburi toreri opama. Mirimagũ porã sã erã ya suhri opama. Yũ masũre Goãmu ïgu obeodigupũre sooro mara. Ne yaha wihi mara. Eropirã yũ mera árĩrã ñero tarirãca mũa, arĩ yũhripũ Jesu.

⁵⁹ Pũhrũ gajigũre Jesu sihupũ:
—Yũ mera majagũ árĩbu arique, arĩpũ.
ïgu eroparĩcũ ïgu yũhripũ Jesure:
—Opũ, yuhũ yũ pagũ sĩricũ yaanigu wagũra. Pũhrũ mũ mera wagũra, arĩpũ ïgu.

⁶⁰ ïgu eroparĩcũ Jesu werepũ:
—Yũre gamebirã sĩrinirã iro dopa ta ãhrima. Erãpũ sĩrinirãre yaaporo. Eropigu mũpũ Goãmu ïgu opũ árĩrire õari buherire buhegu arique, arĩpũ Jesu ïgũre.

⁶¹ Eropigu gajigu Jesure õpa arĩpũ:
—Opũ, mũ mera wagũra. Yũ acawererãre goeriserenigu wanigũra dohpa, arĩpũ ïgu Jesure.

⁶² ïgu eroparĩcũ werepũ Jesu ïgũre:

—Mohmebu mohmediabigu ïgu duhpibu árĩbeami. Ìgu iro dopa árĩgu òpa àhrimi: “Goãmũ yare iidiaa,” arĩqueregu irire ne iibeami. Ìgu Goãmũ yagu árĩbodigu árĩbeami, arĩpũ Jesu.

10

Jesu setenta buherãre buhedoregu obeopũ

¹ Pũhrũ Jesu gajirã ïgu buherãre setenta buherãre beye, macarigue ïgu waboro core obeoyupũ. Yujuyeri macarire perã dihta obeopũ ïgu.

² Eropa obeogu òpa arĩ werepũ erãre werenigui queorire buhegu:

—Ojodũca baja iri bugatuhajacũ baja árĩcũ baja mohmeri àhraa. Mohmeri masapũ bajamerãgã àhrima. Eropa ta òari buherire peemorã bajarã árĩcũ wũaro àhraa mari mohmeri. Iri eropárĩquerecũ ta mari masare buhemorã bajamerãgã àhraa. Eropirã òari buherire buhemorãre gajirãre ïgu obeomorãre Goãmũre serẽque mũa.

³ Waque mũa. Mũare yũ obeogu oveja iro dopa árĩrãre mũare yeea guarã iro dopa ta ñerã árĩrã watopegue obeogu iiaa.

⁴ Niyeru ajure, paga aju sãre, zapature aĩbircãque. Mũa mague curirã gajirãre bocajarã wereniguibircãque. Diaye ta taria waque.

⁵ Árĩpehreri wirire mũa ñajari wirire i wihi majarãre, “¿Àhriri mũa?” arĩmũhtaque.

⁶ Iri wihi majarã õaro mera árĩrã gamequeãro mariro erã árĩcũ õadoreque erãre. Õaro mera erã árĩbircũ iri wihi majarãre irire õadorebita.

⁷ Yuju wihi ñajanugarã erã õaro árĩcũ iri wihi ta dujaque. Iri wihi majarã mũare erã ejorire baha ihrituque. Mohmegure ãgũ wajatarire aĩro gahmea. Eropirã mũa erãre buhera waja erã bari orire aĩque mũa sã. Eropirã yuju wihi ta mũa ejara wihi ta ñajarã, iri macare gajirã ya wirigue árĩcuribircãque.

⁸ Macaguere mũa ejarã ero majarãpũ mũare gamerã árĩcũ erã bari ejori árĩcũ baque.

⁹ Ero majarã dorecurãre õarã iique. Eropirã õpa arĩque ero majarãre: “Goãmũ mari Opũ dohpaguere ãgũ árĩborore wererã iiaa mũare,” arĩque erãre.

¹⁰ Gaji macague mũa ejacũ erãpũ mũare gamebiribocoma. Erã gamebircũ ãarã iri maca decogue waha, õpa arĩque erãre.

¹¹ “Gua nicu imicare guburi maja imicare wejēsiri cóarã iiaa mũa gũare gamebiriri dipuwaja ihmurã,” arĩque. “Eropirã ire guña arĩque,” arĩque. “Goãmũ mari Opũ dohpaguere ãgũ árĩborore mũare wererã arĩrabũ,” arĩque erãre.

¹² Mũare diaye yũhũ arĩgũ iiaa. I mũũ pehrecũguere Sodoma majarã mũara bũrigã dipuwajacurãcoma. Erã eropa arĩquerecũ ta tauro mũare gamebirãpũ dipuwajacurã árĩrãcoma, arĩpũ Jesu.

Gaji macari majarã Goãmũre tarinugarã

*árĩñorã**Mt 11.20-24*

¹³ Pũhrũ Jesu õpa arĩpũ macari majarãre:

—Corazín majarã, mũa ñero tarirãca. Bet-saida maca majarã mũa sã ñero tarirãca. Mũa ya macaguere Goãmũ ãgũ turari mera deyoro moarire iirabũ yũhũ. Mũa peebirabũ. Iri-bojegue Tiro waĩcũri macare, Sidón waĩcũri maca sãre ãgũ turari mera iri deyoro moarire yũ ii ãhmucũ ãarã ero majarãpũ erã ñero iirire bũjawereboañuma. Eropa iirã õaripũre gohrotoboañuma. Mata erã bũjawererã erã bũjawererĩ suhrire saña, erã basi pea witũ mera mohsiripeoboañuma erã ñerire bũjawererire ãhmumorã. Mũapũ eropa iibeaa.

¹⁴ Eropigũ mũare arĩgũ tiaa. Goãmũ ãgũ dipuwaja moarinũ árĩcũ Tiro majarã mũra, Sidón majarã mũra tauro mũapũre mũa ñeri dipuwaja dipuwaja moagũcumĩ ãgũ.

¹⁵ Capernaum majarã, mũa ejatuharo mera Goãmũ pohrogue wadiaribũ. Eropirã mũa Goãmũ yapũre iidiabiricũ mũare Goãmũ peamegue cóãgũcumĩ, arĩpũ Jesu.

¹⁶ Eropa arĩtuha ãgũ buherãre wererũ:

—Mũare peerã yũ sãre peema. Mũare gamebirã yũ sãre gamebeama. Eropirã yũre gamebirã, erã yũre obeodigũ sãre gamebeama, arĩpũ Jesu erãre.

Setenta buherã dujarañorã

¹⁷ Pũhrũ setenta buherã mucubiriri mera dujarañorã:

—Opu, mu waĩ mera mu turari mera watẽare masaguere gua wiridorecũ erãpu guare yuhriama, arĩnorã erã Jesure.

¹⁸ Erã eroparĩcũ Jesu yuhripu erãre:

—Umarogue miariñe dijariro dopa ta watĩ ĩgu dijaricũ ĩabu.

¹⁹ Peeque. Mũare yu turarire ohabu yuhu. Eropirã añare, corebare, watĩ marire ĩhaturigũre arĩpehreri ĩgu turari sãre mua tarinũgaburire mũare ohabu yuhu. Eropirã erã mũare ñero iimasibeama.

²⁰ Yu eropa oquerecũ ta watẽa mũare erã tarinũgabiricũ ĩarã iri dihtare mucubiribita. Ipuere mucubirique. Umarogue Goãmu yarã erã waĩre ĩgu gojaturipũgue mua waĩre ĩgu gojatura arĩcũ masirã, iripũre mucubirique mua, arĩpu Jesu erãre.

Jesu mucubiripu

Mt 11.25-27; 13.16-17

²¹ Irisubure Espĩritu Santo Jesure bũrigã mucubiricũ iipu. Eropigu Jesu õpa arĩpu ĩgu Pagure:

—Ahu, mũhu umaro majarã tauro opu, i yeba majarã tauro opu aħraa. I mu buherire “Masituhaja gua,” arĩrãre masicũ iibeaa. Mu yare masipehobirãpuere masicũ iĩabu mũhu. Mu eropa iicũ ĩagu “Õataria,” arãa yuhu mũre. Eropa ta aħraa, ahu. Erã masibirãpuere erã masicũ gahmeabu mũhu, arĩpu Jesu.

Eropa arĩtuha gajirãre õpa arĩpu:

²² —Yu Pagu arĩpehrerire yu iiburire apimi yũre. Yu Pagu dihta yũre masimi. Yu dihta

ĩgũre masia. Yũ beyenirã sã ĩgũre masima yũ masidorenirã árĩrã. Erã nũcũ ta yũ Pagũre masia gũa, arĩpũ Jesu.

²³ ĩgũ eropa arĩra pũhrũ erã seyaro erã árĩcũ Jesu ĩgũ buherãre õpa arĩpũ:

—I árĩpehrerire ĩarã mucubirirã ãhraa mũa.

²⁴ Diaye ta ãhraa. Bajarã Goãmũ ya weremũhtanirã, yebari majarã oparã sã dohpague mũa ĩarire ĩadiariñorã erã sã. Eropirã mũa peeri sãre peediarĩnorã. Erã eropa masidiaquerecũ ta Goãmũ erãre masidorebiripũ irisubugũere, arĩpũ Jesu.

Õagũ Samaria majagũ queorire werepũ Jesu

²⁵ Irisubu ta judio masare buhegũ Jesu pohro eraa, Jesure ĩgũ ñero wereniguicũ iidiaripũ:

—Buhegũ, ¿yũ árĩpehrerĩnũri Goãmũ mera árĩdiagũ dohpa iigũcuri yũhũ? arĩ serẽpipũ ĩgũ Jesure.

²⁶ ĩgũ eroparĩcũ Jesu yũhrĩpũ ĩgũre:

—¿Dohpa arĩ irire wereri Goãmũ yare erã gojarapũgue? ¿Goãmũ ĩgũ arĩ gojarapũguere ĩgũ mera õaro árĩdiarĩre dohpa arĩri mũ pepicũ? arĩpũ Jesu ĩgũre.

²⁷ ĩgũ eroparĩcũ ĩgũ yũhrĩpũ:

—Õpa arĩñumi Goãmũ: “Turaro mũ sĩporã mera, mũ turari mera, mũ õaro guñari mera Goãmũre mahique. Eropigũ mũ basi mahiro dopa ta mũ pohro árĩrã sãre mahique,” arĩ arĩñumi Goãmũ marire, arĩpũ ĩgũ Jesure.

²⁸ ĩgũ eroparĩcũ Jesu yũhrĩpũ:

—Diaye ta arābu mūhu. Irire iique. Eropigu árīpehrerinūri Goāmū mera árīgūca mūhu, arīpū īgūre.

29 Īgū masare buhegūpū “Ihī Goāmū ya dorerire iipehogū āhrimi,” masa īgūre erā arī pepicū gamepū. Eropa gamegū īgū Jesure ōpa arī serēpinemopū:

—¿Noa āhriri Goāmū yūre mahidoregū? arīpū īgū.

30 Īgū eroparīcū Jesupū ōpa arī yūhrīpū Samaria majagu īgū iirare weregū:

—Yujunū Jerusaléngue árīdigū Jericógue wagu maha īgū curicū yajari masa īgūre ñeañorā. Eropa ñearā īgū suhrirore tuwea aī, īgūre turaro pañorā. Eropa parā sīrimerejacū gohra duhuñorā īgūre.

31 Irisubu ta pahi iri mague arīpū. Eropa arīgū erā padīgure īaqueregū ta maha gajīpū masepū īgūre ihatarīgā wapū.

32 Eropi Goāmū wihi mohmegū sā mojomorocūgū pohro eja īgūre īha gajīpū masepū tarīgā wapū.

33 Erā eropīiquerēcū Samaria majagūpū ero waha yoañarirogue īha īgūre mojomoro īapū.

34 Eropīgū īgū mojomorocūgū pohro eja, igui deco vino ɰyū mera morera deco mera īgū camire pisūpū. Pisūtuhaja suhri gasiro mera diricāhmotapū īgū camire. Tuhaja, īgūre īgū yagu burro weca duhpeo, carīri wihigue aī eja pū īgūre. Ero árīgū īgū Samaria majagu ōaro ihadibupū īgūre.

35 Gajinũ ĩgu carĩri wihi opũre pese niyerusere oho, õpa arĩpũ: “Ĩre ĩhadibuque. Iseri si-hajabiricũ dipaturi dujarigũ wajayepohogũra,” arĩpũ Samariã majagũ wihi opũre, arĩpũ Jesu.

36 Eropa arĩtuha judio masare buhegũre serẽpipũ Jesu:

—¿Oã urerã uma mojomorocũgu pohro tarianirã nihinopũ árĩyuri mojomorocũgũre mahigũ? arĩpũ Jesu.

37 ĩgu eroparĩcũ buhegũpũ Jesure yũhripũ:

—Mojomorocũgũre itamudigũ árĩñumi ĩgũre mahigũ, arĩpũ ĩgu Jesure.

—Mũ sã masare eropa ta iigũ waque, arĩpũ Jesu buhegũre.

Marta, Maríã sã pohro Jesu curipũ

38 Eropi Jesu ĩgu buherã mera wacũ, gaji macague erã curicũ, Marta waĩcũgo erãre igo ya wihi ñajaridorepo.

39 ĩgu ñajara pũhrũ igo pagũ mago Maríã waĩcũgo ĩgu guburi pohro doa ĩgu buherire peepo.

40 Igo eropa iicũ ĩago Marta igo mohmeri baja árĩcũ ĩago guapo. Eropigo igo Jesure werepo:

—Opũ, ¿yũhũ yujugo ta mohmecũ yũre yũ pagũ mago igo itamubiricũ õhari mũ ĩacũ? Iгоре yũre itamudoreque, arĩpo Marta Jesure.

41 Igo eroparĩcũ Jesu yũhripũ:

—Marta, baja mũre mohmeri árĩcũ wũaro pepia mũhũ.

42 Goãmũ ĩgu yare peedoremi. Maríã õarire iibo irire beyemo. Eropigũ yũre igo peecũ,

“Mohmetamugo waque,” arĩbeaa igore, arĩpũ Jesu Martare.

11

Jesu Goãmũre serẽburire buhepũ

Mt 6.9-15; 7.7-11

¹ Yujunũ Jesu ĩgũ Pagũre Goãmũre serẽgũ iipũ. ĩgũ serẽtuhacũ yujugũ ĩgũ buherã mera majagũ õpa arĩpũ:

—Opũ, Ñu ĩgũ buherãre ĩgũ buhediro dopa ta Goãmũre serẽrire gũa sãre buheque mũhũ, arĩpũ ĩgũ Jesure.

² ĩgũ eroparĩcũ peegu Jesu erãre werepũ:

—Õpa arĩ Goãmũre serẽque: “Gũa Pagũ, umaro majagũ mũhũ õagũ ãhraa. Dohpaguere arĩpehrerã weca opũ ãhraa. Umaroguere mũ dorero erã iiro dopa ta i yeba majarã sã iiporo.

³ Eropigũ umuri nũcũ gũa baburire oniguicãque gũare.

⁴ Gajirã erã gũare ñero iirare gũa cãdijiro dopa ta mũ sã gũa ñero iirare cãdijique. Eropigũ gũa ñeri iiborare cãhmotaque. Gũa ñeri iiborare tauque,” arĩ serẽque Goãmũre, arĩpũ Jesu erãre.

⁵ Pũhrũguere ĩgũ buherãre õpa arĩ buhepũ werenigui queori mera:

—Yujugũ ñami deco ĩgũ acaweregũ wihigue waha, ĩgũre serẽpũ: “Acaweregũ, ureru pan dipure oque yũre.

⁶ Gajigũ yũ acaweregũ curigũ aridigũ dohparagã yaha wihi erami. Eropiro ĩgũre yũ oburi mara,” arĩpũ ĩgũ ĩgũ acaweregũre.

7 Īḡu eroparĩcũ ĩḡu acawereḡu wihi pohecague árĩḡu yuhripu: “Yũre garibobita. Disiporo bihadiro āhraa. Yũhũ, yũ porã mera carĩḡu iiaa. Wahgãro bejabirica yũre mũare barire obudi,” arĩpu ĩḡu acawereḡu.

8 ¿Dohpa warocuri serēḡupũre? Diaye arãa mũare. Īḡu acawereḡu árĩquereḡu ta barire obudiḡu wahgãbiripu. Īḡu eropa wahgãdiabiriquerecũ ta bari serēḡupu ḡuhyasĩribiḡu ĩḡu yoari boje serēniguicũ árĩpehreri ĩḡu serẽro dopa ta pũhrũ wahgã oḡucumi.

9 Eropiḡu ire mũare wereḡu iiaa: Goãmũre mari Pagũre serēque. Eropa serērã mua serērire bocarãca. Goãmũre eropa serēniguicãque. Mũa eropa iicũ ĩḡu oḡucumi.

10 Árĩpehrerã Goãmũre serērã aĩrãcoma. Eropirã erã serērare bocarãcoma. Eropiḡu árĩpehrerã Goãmũre eropa serēniguirãre ĩḡu erãre oḡucumi.

11 “¿Mũa porã mũare erã pan serēcũ utãyepũre obocuri mũa? Obiriboya. ¿Erã mũare erã waire serēcũ añapũre obocuri erãre? Obiriboya.

12 ¿Eropirã mũa porã cãreña diuri serēcũ corebarũre obocuri mũa? Obiriboya.

13 Mũa ñerã árĩquererã ta mũa porãre õarire omasia mũa. Eropiḡu Goãmũpu mũa tauro õarire ohomi mũare. Īḡu mari Pagũ umaro majagũ ĩḡu Espĩritu Santore oḡucumi ĩḡure serērãre, arĩpu Jesu ĩḡu buherãre.

—*Jesu watĩ turarire opami, arĩ weresãñorã*

masa

Mt 12.22-30; Mr 3.20-27

14 Irisubure Jesu watĩre cóãgũ iipũ. Watĩpũ wereniguimasibigũ árĩcũ iipũ masũre. Eropigũ watĩ masũre Jesu cóãcũ masũpũ wereniguinũgarũ. Ĩgũ wereniguicũ peerã masa bajarã ĩhamaria wañorã.

15 Erã eropa Ʃcaquerecũ ta gajirãpũ òpa arĩñorã:

—Ĩhĩ Jesu watẽare cóãgũ Beelzebú waĩcũgũ watẽa opũ ĩgũ turari mera cohãmi, arĩñorã gajirã.

16 Gajirã “Mũhũ Goãmũ ĩgũ obeodigũ árĩgũ Goãmũ turari mera deyoro moarire ii ĩhmuque gũare,” arĩriñorã.

17 Erã eropa dorecũ peegu erã pepirire masigũ, erãre òpa arĩ werenigui queori werẽpũ Jesu:

—Watĩ ya turari mera watẽare cóãbeaa yũhũ. Yuju maca majarã erã basi gamequeãrã, iri maca majarã pehrea wabocoma. Eropirã yuju wihi majarã erã basi gamequeãrã, iri wihi majarã pehrea wabocoma.

18 Eropigũ Beelzebú watẽa opũpũ ĩgũ turari mera ĩgũ watẽare yũre cóãdoregũ ĩgũ basi ĩgũ yarãre cóãbocumi. Eropirã erã sã wapehrea waboñuma. Mũa yũre òpa arãa. “Ĩgũ Beelzebú turari mera watẽare cohãmi,” mũa yũre arĩ weresãa.

19 Mũa mera majarã sã watẽare cohãma. Eropirã erã “Beelzebú ĩgũ turari mera erãre cohãa,” arĩbeama. “Goãmũ ĩgũ turari mera watẽare cohãa,” arĩma. Eropirã mũa yũre “Watĩ

turari mera watëare cohãmi,” mua arĩra diaye árĩbiricũ mua mera majarã wererãcoma.

20 Eropigu yurũ watëare cóãgu Goãmũ ìgu Espíritu Santo turari mera iiaa. Yũ eropa cóãcũ ìarã õpa arĩ masirãca mua: “Goãmũ ìgu opũ árĩri i yebaguere árĩtuhaja dohpaguere,” arĩrãca, arĩpũ Jesu.

21 —Watĩ turagu tarinũgari werediacũ õpa ãhraa, arĩpũ Jesu. —Wihĩ opũ turagu ìgu mojo mera ìgu wihire ìhadibucũ ìgu yare gajirã aĩmasibeama.

22 ìgu eropa ìhadibuquerecũ ta gajigu turatarigu ìgure gamequeã, ìgure tarinũga, ìgu mojore emacã, ìgu yare aĩcã gajirãre gueremi. “Watĩ turagu arĩquerecũ yũhũ turatariagu ãhraa,” arĩgu iipũ Jesu i queori mera.

23 Yujugu yure gamebigu yure ìhaturigu ãhrimi. Yujugu yure itamubigu yure teboricacũ iigu iimi, arĩ buhepũ Jesu.

Watĩ dipaturi masũguere ñajara queorire werepũ Jesu

Mt 12.43-45

24 Eropigu ìgu dipaturi werenigui queori mera õpa arĩ buhepũ:

—Yujugu watĩ masũ mera árĩdi waha deco mariri yeba cuhri, ìgu sooborore amaripũ. Eropa bocabigu õpa arĩ pepipũ: “Masũ yũ cóãdi mera dipaturi árĩgu wagara,” arĩ pepipũ ìgu.

25 Eropa arĩgu ìgu dujaa waha, ìgu cóãdigure ta masure bocapũ daja. ìgure bocaboro core masupũ õagu ñeri marigu árĩpũ.

26 Eropigu watĩ gajirã siete watẽare ĩgu tauro ñerãre sihugu wapũ. ĩgu eropa sihucũ erã árĩpehrerã watẽa masũ mera árĩñorã. Eropigu masũpũ ero core yujugu watĩre opagu ñetariagu árĩripũ. Dohpaguepũre bajarã watẽare opagu árĩgu, ero core ĩgu árĩdiro tauro ñegũ dujarũ, arĩpũ Jesu.

Jesu mucubirire werepũ

27 Irire ĩgu eroparĩcũ masa watope árĩgo Jesure arĩpo busũro mera:

—Mũre porãcũdigo, mũre mihudigo mucubirigo ãhrimo, arĩpo Jesure.

28 Igo eropa arĩtuhacũ peegũ Jesu igore yũhrĩpũ:

—Goãmũ wereniguirire peerã ĩgu dorerire iirãpũ erã árĩrãcoma mucubirirã, arĩpũ Jesu igore.

Masa ñerã Jesure Goãmũ turari mera deyoro moarire iidoreriñorã

Mt 12.38-42; Mr 8.12

29 Eropi bajarã masa Jesu pohro erã eracũ, ĩgu erãre werenemopũ:

—Dohpague majarã ñerã ãhrima. Yũ diaye arĩgu árĩcũ mũa masidiarã Goãmũ turari mera deyoro moarire iidorereraa yũre. Mũa eropa dorequerecũ ta Jona iribojegue majagu ĩgu iira dihtare ii ĩhmuũcumi Goãmũ masare.

30 Jona Goãmũ yare weremuhtadigu árĩgu ĩgu Ninive majarãre ĩgu masicũ iidiro dopa ta yũhũ Goãmũ ĩgu obeodigu masicũ iiaa dohpague majarãre.

31 Dipuwaja moarinu árĩcũ iribojegue majago opo bũro sur majago bũro igo bũro wahgãnuga mũare dohpague majarãre weresãgocumo. Igo Salomo opu ãgu masirire peediago yoarogue aridigo Salomore peego aripo. Dohpaguere mua watopere Salomo tauro masigu añraa. Yũhu mua mera árĩquerecũ mua yũ masirire peediabeaa. Mua eropa peediabirira waja igo opo bũro mũare “Ñerã añrima,” arĩ weresãgocumo.

32 Eropa ta dipuwaja moarinu árĩcũ Ninive maca majarã mura sã mũare dohpague majarãre “Ñerã añrima,” arĩ weresãrãcoma erã. Jona erãre Goãmu yare ãgu werecũ peerã, erã ñerire bũjawere, õarire gohrotonirã árĩñorã erãpu. Dohpaguere mua watopere Jona tauro árĩgu añraa yũhu. Yũhu Goãmu yare werequerecũ mua ñero iirare bũjawerebeaa. Eropirã Ninive majarã mura mũare ñerire bũjawerebirãre weresãrãcoma, arĩ werepu Jesu.

*Masa erã pepiro dopa iima, arĩ werepu Jesu
Mt 5.15; 6.22-23*

33 Eropigu buhenemogu õpa arĩpu erãre:

—Masa sihãgodirure sihãgorã dibubeama. Irirure sihãgorã mátasoro docague dibubeama. Irirure umarogue duhpeomi wihigue ñajarirã erã ãha ñajama õaro.

34 “Mari cuiuri mari dupure sihãgodiru iro dopa ta añraa,” arĩ werediacũ õpa añraa. Mua pepiro dopa ta iiaa. Mua õaro mera pepirã árĩrã õarire iiaa. Mua ñero pepirã árĩrãpu ñeri dihtare iiaa.

35 Eropirã õaro iique. Mua pepirigue ñero árĩbiricãporo.

³⁶ Tuhaja mũa pepirigue ðari árĩcũ, ñeri ne maricũ ðari dihtare pepirãca. Mũa pepirigue ðari árĩcũ mũa ðarire iirãca, arĩ buhepũ Jesu.

Fariseo masare, judio masare buherã sãre Jesu tuhri werepũ

Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47

³⁷ Jesu ĩgũ buhetuhajacũ ĩagũ fariseo masũ ĩgũre ĩgũ ya wihigue badoregũ sihupũ. Eropigũ Jesu ĩgũ ya wihigue ñaja, erã baro erã mera doajapũ.

³⁸ ĩgũ eropa doajacũ fariseo masupũ Jesure ĩhanurũgũ judio masa moja coeniguiro dopa ta ĩgũ moja coebiricũ ĩagũ ðpa arĩ pepipũ: “Cuenã. ¿Ihĩ duhpigũ gũa iro dopa moja coebeari?” arĩ pepipũ.

³⁹ ĩgũ eropa arĩ pepicũ masigũ Jesu ĩgũre werepũ:

—Mũa fariseo masa mũa dorero dopa ta mũa ihririparire, soropari sãre mũa coeweaa mũa ðarire iirire ii ĩhmudiarã. Eropa coequererã ta mũa sĩporãripũre coebeaa. Eropirã mũa árĩricũri mũa pepiripũre ne ðarire gohrotobea. Mũa pepiriguere gajirã yare yajadiarire ñeri dihta ãhraa.

⁴⁰ Pee masibirã ãhraa mũa. Goãmũ mũa dupũre iigũ muare pepiri sãre iipũ. ¿Irire masibeari mũa?

⁴¹ Eropirã mũa Goãmũ ya árĩburire iidiarã mũa pepirire ðarire gohrotomuhtaque. Mũa eropa iira pũhrũ ðarire iirã árĩrãca.

⁴² “Mũa fariseo masa ñero tarirãca. Bari ðaro sũriburi sarire añ deara pũhrũ diez quẽri iiaa. Tuhaja yujuquẽ ta Goãmũ wihigue aĩgã apia

Goãmũ dorero dopa ta. Eropa iri dorerire iiquererã ta diaye iirire, Goãmũre gamerire mũa ne guñabeaa. Dũcare mũa aĩrare merogã Goãmũ wihire apicũ õhaa. Eropa iirã õpa iinemoque: Diaye iirire, Goãmũre gameri sãre iique mũa.

43 “Mũa fariseo masa ñero tarirãca. Buheri wihigue arĩrã õari doari dihtare gahmea mũa. Doberi duarogue masa mũare õaro umupeori mera bocatĩri serẽcũ gahmea mũa.

44 “Mũa judio masare buherã, fariseo masa sã mũa gũyaricũrã ãhraa. Ñero tarirãca mũa. Masa gobe dibura gobe iro dopa ta ãhraa mũa. Iri gobe pohro masa tarigãrã pohecague boanirã arĩcũ masibeama. Eropa ta masa mũa pohro arĩrã mũa pepirigue ñeri arĩcũ masibeama erã, arĩpũ Jesu erãre.

45 Ĩgũ eroparĩcũ peegũ judio masare buherã mera majagũ Jesure werepũ:

—Buhegũ, irire arĩgũ, gũa sãre ñero arĩgũ iica mũhũ, arĩpũ ĩgũ Jesure.

46 Ĩgũ eroparĩcũ Jesu yũhripũ:

—Diaye ta ãhraa. Mũa masare buherã sã ñero tarirãca. Mũa gajirãre erã bocatĩubiririre iidorea erãre. Eropa dorequererã mũapũ erãre ne merogã itamubeaa iri dorerire erã iiboro dopa.

47 “Eropirã mũa ñero tarirãca. Goãmũ yare weremũhtanirã mũa ya masa goberire õaro amuraa mũa erãre umupeoro dopa ta iirã. Mũa eropa iiquerẽcũ ta iribojegue majarã mũa acawererãpũ erãre wejẽñuma.

48 Erāpɯ Goāmɯ ya weremɯhtanirāre erā wejēdiro dopa ta mɯa sã iiboya. Eropirā dohpaguere erā masa goberire amuraa mɯa. Eropa amurā mɯa acawererā erāre wejērare guñaa mɯa. Erā eropa wejērare guñarā “Ōaro iĩnuma,” arĩraa mɯa, arĩpɯ Jesu.

49 “Eropigɯ Goāmɯ ĩgɯ masiri mera ōpa arĩ wereyuñumi: “Yahare weremɯhtamorāre yɯ buherire buhemɯhtamorā sãre obeogura erāre. Eropirā erā yɯ obeorāre gajirāre wejē, gajirāre ñero iirācoma,” arĩyuñumi Goāmɯ, arĩpɯ Jesu.

50-51 I yebare Goāmɯ ĩhacũnugura pɯhrɯ Caĩnpɯ Abelre wejēñumi. Ero pɯhrɯ Goāmɯ yare weremɯhtanirāre wejēñuma. Pɯhrɯ Zacariāre mɯa acawererā mura ta ĩgure wejēñuma. ĩgɯ Goāmɯ wihi pohro Goāmɯ ya árĩburire waimurā soeburi mesa pohro árĩcũ mɯa acawererā ĩgure wejēñuma. Árĩpehrerā erāre erā wejēra dipuwaja dohpague majarā dipuwajacurācoma. Eropa ta āhraa. Mɯare ta arĩgɯ iiaa. Árĩpehrerā erāre erā wejēra dipuwajare dohpague majarāre Goāmɯ dipuwaja moagɯcumi.

52 “Mɯa masare buherā, mɯa ñero tarirāca. Goāmɯ masirire ĩgɯ gojarare opaquererā ta gajirāre werebeaa mɯa. Mɯa basi Goāmɯ yare peebeaa. Eropirā gajirā ĩgɯ yare erā peediaque-recũ ta irire mɯa erāre peedorebeaa, arĩpɯ Jesu erāre.

53-54 ĩgɯ eroparĩcũ peerā judio masare buherā, fariseo masa sã ĩgɯ mera guarā ĩgure ñero wereniguiñorā. Eropirā Jesu ĩgɯ ñero arĩ

yuhricũ peediarã, erã serẽpinuruñorã ïgure weresãdiarã.

12

Erã gũyarire Jesu werepũ

¹ Eropi Jesu pohro masa bajarã gohra gamenereñorã. Cũhña taricãyoro. Ero Jesu ïgu buherãre õpa arĩ werepũ:

—Õaro guña masique mũa. Fariseo masa erã pan bugacũ iiburire ïarã õaro masique. Erã gũyarire weregu iiaa.

² Masa erã yayasãrare pũhrũ masirãcoma. Erã dibura sãre gajirã masirãcoma.

³ Eropiro gajirã peebirogue mũa werenigu-irare õaro masicũ Goãmũ weregucumi. Bihara taribugue gajigũre erã yayarogã erã arĩrare masa bajarã watope masicũ iigucumi Goãmũ.

Masa erã gũibure werepũ Jesu

Mt 10.26-31

⁴ Eropigu Jesu werenemopũ erãre:

—Diaye arĩgu iiaa mũare. Masure wejẽrã wejẽtuha dipaturi erã wejẽdigũre ñero iimasibeamã. Eropirã mũare wejẽdiarãpũre gũibiricãque.

⁵ Dohpaguere mũa gũibure mũa umupeobure weregũra. Goãmũpũre gũi umupeoque. ïgu mũa sĩrira pũhrũ peamegue cóãmasimi mũare. Eropa ta ãhraa. Diaye arĩgu tiiaa. Goãmũpũre gũi umupeoque.

⁶ Cinco mirua waja marima. Eropa waja mariquerecũ ta erãgãre Goãmũ ïhadibumi.

Ne cādijibeami eräre. Mirua tauro Goãmũ ìhadibumi mũapũre.

⁷ Eropigũ mũa poari sãre ne yuju poadagã ðũhyaro mariro masipehomi Goãmũ. Eropa ta mũa árĩricũri sãre masipehomi. Eropa masigũ mũare ìhadibuniguicãmi. Miruare ìgũ mahiro tauro mũapũre mahimi Goãmũ. Eropirã ìgũre umupearã gũibiricãque mũa, arĩpũ Jesu.

Jesure mũa umupearire wereque masare, arĩpũ Jesu

Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20

⁸ Eropi Jesu werenemopũ:

—Mũare arĩgũ iiaa. Yujugũ “Jesu yagũ ãhraa,” masare ìgũ arĩ werecũ ìagũ yũhũ Goãmũ ìgũ obeodigũ sã “Ìgũ yahagũ ãhrimi,” arĩgũca Goãmũ yarã anyuare.

⁹ Yujugũ masare gũigũ yũre “Jesucristore masibea,” masare arĩ weregũre yũ sã “Ìgũre masibea,” arĩ weregũca anyuare.

¹⁰ “Yũ masũre Goãmũ ìgũ obeodigũre ñero arĩ erã wereniguicũ iri ñerire Goãmũ cādijimasimi. Eropa cādijiqueregũ ta Espíritu Santopũre erã ñero arĩ wereniguicũ irire ne Goãmũ cādijisome.

¹¹ “Mari buheri wirigue oparã pohro gajirã mũare aĩ ñaja weresãrãcoma. Erã eropa weresãcũ mũa arĩ cãhmotaburire ne wũaro pepibiricãque.

¹² Irisubu ta Espíritu Santo mũa wereburire mũare weregũcumĩ, arĩpũ Jesu.

Doberi opũ queorire werepũ Jesu

13 Eropi masa watope árĩgu Jesure òpa arĩ werepũ:

—Buhegu, gua pagũ ĩgu sĩrira pũhrũ ĩgu ya árĩra guare dujaa. Eropigu yũ tĩgure irire yũ sãre queoro dũca wadoreque, arĩpũ ĩgu Jesure.

14 Ĩgu eroparĩcũ Jesu yũhrĩpũ:

—Ne irinore dũca wabuno árĩbeaa yũhũ, arĩpũ Jesu ĩgure.

15 Eropa arĩtuha Jesu árĩpehrerãre werepũ:

—Õaro iique mua. Doberire, gajino sãre gametaribiricãque. Baja opaquererã ta iri mera ta mucubirituhajabeaa mari, arĩpũ Jesu.

16 Eropa arĩtuha Jesu erãre i queori mera werepũ:

—Doberi opũ òari yebare opapũ. Eropiro iri yebare ĩgu oteri òaro dũcacũyoro.

17 Eropigu ĩgu, ĩgu basi òpa arĩ pepirĩpũ: “Iri dũca yũhũ diburi wihire ne sihasome.

18 Dohpaguere òpa iigũra. I wihi dohpague yũ dibumũhtara wihire cóãcã, dohpaguere mũra wihi tauro mama wihĩpũre wũari wihi iigũra. Iri wihire yaha oteri dũcare, árĩpehrerire dibugũra.

19 Yũ eropa iira pũhrũ òpa arĩ pepigũra yũ basi: ‘Yũ árĩpehreri opagu ãhraa. Õaro soogũra. Eropigu baha, ihri, mucubirigũra,’ arĩ pepigũra yũ basi,” arĩ pepirĩpũ ĩgu basi.

20 Ĩgu eropa arĩ pepiquerẽcũ Goãmũ ĩgure werepũ: “Mũhũ ne pee masibigu ãhraa. Dohpagã ñami ta mũhũ sĩrigũca. Mũ eropa wacũ mũ ya mũ mahira dederea waroca mũre,” arĩpũ Goãmũ ĩgure, arĩpũ Jesu masare.

21 Irire arĩgu masare òpa arĩ werepũ Jesu:

—Eropa ta warãcoma doberi oparã erã Goãmure guñabirã. Baja doberire, niyerure erã ya árĩburi dihtare diburã, Goãmure guñabirã erã mojomorocurã iro dopa árĩrãcoma erã Goãmũ ĩgu ĩacũ. Eropigu Goãmũ erãre ĩhasuabeami, arĩpu Jesu.

Goãmũ ĩgu porãre ĩhadibumi, arĩpu Jesu

Mt 6.25-34

²² Eropi Jesu ĩgu buherãre õpa arĩ werepu:

—Ire mũare arĩgu iiaa: Mũa barire, suhri sãre wũaro guñaricubiricãque.

²³ Goãmũ mũare deyoro moagu bari dihtare bamorãre suhri sañamorã dihtare ĩbiriĩnumi mũare. Mũa iri dihtare guñacũ gamebeami.

²⁴ Mirimagũ porãre Goãmũ ĩgu ĩhadiburire masique. Erã poeri moorã āhrima. Eropiro erã bari dihburi wiri erãre mara. Goãmũpu erãre erã baburire ohomi. Mirimagũ porã tauro mũapũre mahimi Goãmũ. Eropigu mũa sãre ĩhadibugũcumi ĩgu.

²⁵ Wũaro mũa pepiri mera iri mũare pagarã wacũ iibeaa. Eropiro mari wũaro pepiri duhpiburi árĩbeaa.

²⁶ ¿Eropirã wũaro mũa pepiri duhpiburi árĩbiriquerecũ ta, duhpirã mũa baburire, mũa ihriburire, mũa sañaburire wũaro guña bujawere pepiri mũa?

²⁷ “Nũgu maja gorire pepique. Iri gori ne iiro mariro õari goricũa. Iri gori õari suhri iro dopa õari gori dehyoa. Salomo opu mũũũ õari suhri opagu ĩgu árĩquerecũ ta iri goripu ĩgu ya suhri tauro õari dehyoa.

28 Iri gorire ðari gori gocũ iimi Goãmũpũ. Ìgu eropa iiquerecũ ta iri goripũ bajamenurigã árĩra pũhrũ ñaidija pehrea waha. Merogã àhri gajinũ peamegue soe cóãcãma. Iri eropa mata pehrequeracũ ta iri gorire iri ðari gori árĩcũ iimi Goãmũ. Eropigũ Goãmũ iri gorire ìgu ðari gori árĩcũ ìgu iidiro dopa ta tauro mũa sãre ðaro iigucumi. Suhrire ogucumi. Daberogã Goãmure umupeoa mũa.

29 Eropirã mũa baburire, mũa ihriburire wũaro guñabiricãque.

30 Goãmure masibirãpũ i yeba majarãpũ irire eropa amaniguicãma. Mari Pagũ umaro majagu árĩpehreri mũa gamerire masimi. Ìgu eropa masicũ mũa ya árĩburire wũaro guñabiricãque.

31 Goãmũ mũa opũ ìgu árĩborore gamemũhtaque mũa. Mũa eropa iira pũhrũ Goãmũpũ mũa gameri dũhyacũ ogucumi, arĩpũ Jesu.

Umarogue mari baja opaa, arĩ masia mũa, arĩpũ Jesu

Mt 6.19-21

32 Eropigũ erãre werenemopũ:

—Yũ mahirã, bajamerãgã árĩquererã güibiricãque mũa. Goãmũ ìgu opũ árĩrore ìgu mera mũa árĩcũ gahmemi ìgu.

33 Eropirã mũa yare duapehoque. Irire duacã, iri niyerure mojomorocurãre oque. Eropirã umaro maja Goãmũ ya árĩburire mohmeque. Eropa iirã umaro maja mũa wajatari ne pehresome. Umarogue mũa ya árĩri ne pehrebeaa.

Eroguere mũa yare aĩmasibeami yajari masũ. Eropirã mega sã irire tũamasibeama.

³⁴ Ƴmarogue mũa ya árĩcũ Goãmũa ya dihtare pepirãca mũa, arĩpũa Jesu.

Jesu ĩgu dujariborore coredorepũa ĩgu yarãre

³⁵⁻³⁶ Eroparĩtuhaja erãre werenemopũa daja:

—Mũa yare amuyunirã iro dopa árĩrã yahare eropa iiniguirã árĩrã coreque yũ dujariborore. Mohme corerã erã opũa mojoto diriri bosenugue ĩgu wacũ ĩgu dujariborore erã cohrema. Erã eropa corero dopa ta yũ dujariborore coreque mũa sã. Opũa ĩgu ya wihigue eraa, disiporore ĩgu dotecũ peerã erã mata pãgũ acuma ĩgure.

³⁷ Mohme corerã erã opũa eracũ ĩgu gamero dopa ta iiyurã árĩrã mucubirirã árĩrãcoma. Erã eropa iicũ ĩagũa erã opũa mohme coregũa iro dopa gohrotogũcumi. Eropigũa mohme corerãre doadore, ĩgu erãre barire duhpeogũcumi.

³⁸ ĩgu erarisubu ñami deco árĩcũ, o boyorogue árĩquerecũ mohme corerãpũa ĩgu erarisubure ĩgure òaro corerã árĩrã, mucubirirã árĩrãcoma erã.

³⁹ Ire guñaque mũa. Wihi opũa yajari masũ ĩgu eraborore masigũa, ĩgu yajari masũre coregũa ñajadorebiriboñumi.

⁴⁰ Eropirã mũa sã coreque. Yũhũa masũ Goãmũa ĩgu obeodigũa guñaña mariro arigũaca. Eropirã yahare eropa iiniguirã árĩrã yũre coreque mũa, arĩpũa Jesu erãre.

*Gajigũa mohme coregũa ĩgu opũare ĩgu umu-
peopũa. Gajigũa umpeobiripũa, arĩ werepũa Jesu
Mt 24.45-51*

41 Īḡu eroparīcũ Pedropu serēpipu Jesure:

—Opu, ¿i queorire wereḡu ḡuare arīḡu iiri? ¿O árīpehrerāre eropa arīri? arīpu Pedro.

42 Īḡu eroparīcũ Jesu werenigui queoriñe mera ōpa arī buheru erāre:

—Mohme coreḡu ĩḡu opuare umupeogu pee masiḡu ōpa ta āhrimi. Opu curiḡu wagu, mohme coreḡure ĩḡu wihire apimi. Īḡu apigupu doreḡu árīḡucumi. Eropiḡu barisubu árīcũ gajirā mohmeri masare barire gueremi.

43 Eropiḡu opu ĩḡu ya wihigue dujarami. Īḡu opu eracũ mohme coreḡupu ĩḡu opu ĩḡu dorediro dopa ta iipehodigu árīḡu, ĩḡu mucubirigu árīḡucumi.

44 Diaye arīḡu iiaa muare. Īḡu eropa iicũ ĩagu ĩḡu opu árīpehreri ĩḡu yare ĩhadibugū apigucumi ĩḡure daja.

45 Ñeḡu mohme coreḡupu ōpa ta āhrimi. “Yu opu yoja deyobeami,” arīmi. Eropa arīḡu gajirā mohme corerāre umare, nome sāre pami. Eropiḡu wuaro baha, ihri, meremi.

46 Īḡu eropa iirisubu ḡuñaña mariro ĩḡu opu dujaragucumi. Īḡu dujararinure ne masibeami mohme coreḡu. Eropa dujaragu ñeḡu ĩḡu iirare pee ĩḡure ñero dipuwaja moagucumi. Eropiḡu Goāmure tarinuganirāre ĩḡu cóādiroque ĩḡure cóāḡucumi.

47 “Eropiḡu mohme coreḡu ĩḡu opu gamerire masiḡu árīquereḡu ta irire ĩḡu iibiricũ, ĩḡu ōaro ĩḡu mohmebiricũ, ĩḡu opuapu ĩḡure burigā dipuwaja moa pagucumi ĩḡure.

48 Gajigu mohme coreguru ĩgu opu gamerire masibigu árĩcũ ĩgu opu ĩgure daberogã ñari ĩgu eropa árĩri dipuwajare pagucumi. Goãmu ĩgu gamerire masicũ iimi masare. Eropiro masigure yũhriro gahmea. Eropiro õaro masigure õaro yũhriro gahmea, arĩpu Jesu.

Jesu masare game dũca waricũ iimi

Mt 10.34-36

49 Eropa arĩtuha Jesu erãre wereru daja:

—Peame soewearo dopa ta yũhu i yebare masa erã ñero iirire cóãgu arigu iibu. Dohpague ta masa árĩpehri ñeri marirã árĩcũ burigã gahmea yũhu.

50 Yũhu ñero tarigũca. Yu eropa ñero tariburire coregu, ñero sĩporãcua yũhu.

51 ¿Dohpa arĩ pepiri mua yure? Yũhu i yebaguere buhegu aricũ yu buheri mera “Masa ĩhaturisome pare,” ¿arĩ pepiri mua? Eropa árĩbeaa. Mũare arĩgu iiaa. Masa yu buherire peerã, pe curu erã basi game dũca warirãcoma. Yujurãyeri yu buherire peerãcoma. Gajirãpu irire gamebirã erãre ĩhaturirãcoma. Eropirã yujuro mera árĩsome masa.

52 Eropirã yuju wihi majarã sã cinco masa yu buherire peerã, pe curu erã basi game dũca warirãcoma. Yuju curu urerã, gajĩ curu perã árĩrãcoma.

53 ĩgu pagu ĩgu magure ĩhaturigucumi ĩgu yaha buherire peecũ. Gajigu magu sã ĩgu pagure ĩhaturigucumi. Eropigo igo pago igo magore ĩhaturigocumo. Gajigo mago sã igo pagore ĩhaturigocumo. Eropigo igo mũñeco

igo bepore ìhaturigocumo. Gajigo bepo sã igo mañecore ìhaturigocumo. Eropa warãcoma yaha buherire erã peecũ, arĩpũ Jesu.

Jesu “Mũa yũ iirire ãaquererã yũre masibeaã,” arĩ werepũ Jesu masare

Mt 16.1-4; Mr 8.11-13

⁵⁴ Eropi Jesu masare bajarãre õpa arĩ werepũ daja:

—Abe ñajarogue imica cururi ãarã, “Mata deco ariroca,” arãa mũa. Mũa eropa arĩra pũhrũ deco ahraa.

⁵⁵ Eropirã surgue miruñe aricũ “Asirinũ árĩroca,” arãa mũa. Mũa eropa arĩra pũhrũ irinũ asia.

⁵⁶ Mũa gũyaricurã ãhraa. Yebare ãarã, umarore ãarã “Õpa waroca,” arĩ masia mũa. Õarinũ árĩborore, ñerinũ árĩboro sãre maĩa mũa. ¿Eropa õaro masiquererã ta, duhpĩrã dohpague yũ Goãmũ turari mera yũ mũare ìhmuquerecũ ta ne irire õaro masibeari mũa? arĩpũ Jesu.

Mũare ìhaturigũ mera mũa gamequeãrare mũa basi amuque, arĩ werepũ Jesu

Mt 5.25-26

⁵⁷ Eropa arĩtuhaja õpa arĩ werenemopũ:

—¿Mũa diaye iiburire masibeari mũa dohpa?

⁵⁸ Gajigũ mũre weresãgũ wagũ dipuwaja moadoreri wihigue wadorebocumi. Eroque ejaboro core “Dipaturi mũre eropa iisome,” arĩ game amuque. Mũhũ ãgũre amubiricũ mũre ãgũ dipuwaja moadoreri wihigue aĩgãbocumi mũre.

Eropigu dipuwaja moadoregurpu mure surarare
 ĩgu wiacũ, mure surara peresu iirãcoma.

⁵⁹ Mure arĩgu iiaa. Ne erã wajayedorerare mu
 wajayephocũgue wiriguca mũhu, arĩpu Jesu.

13

*Mua ñeri iirare bujawere, ñarire gohrotoque,
 arĩ buhepu Jesu*

¹ Irisubure bajamerãgã masa Jesure õpa arĩ
 wereñorã:

—Galilea majarã Goãmure waibugure wejẽ,
 erã soe muju umupeorisubu Pilatopu erãre
 wejẽpu. ĩgu eropa wejẽcũ waibugu di mera
 masa di morera wayoro, arĩ wereñorã erã Jesure.

² Erã eropa weretuhajacũ Jesu yahripu:

—¿Galilea majarã Pilato ĩgu wejẽnirã murare
 dohpa arĩ pepiri mua? ¿Erã eropa sĩrirã
 gajirã Galilea majarã tauro ñerã árĩra dipuwaja
 sĩriyuri?

³ Árĩbeaa. Mure arĩgu tiiaa. Mupu ñerire
 bujawerebirã, ñaripure gohrotobirã, mua sã
 sĩrirã peamegue warãca.

⁴ Eropirã sohõ árĩnirã diez y ocho masa
 Siloé waĩcũri wihi umari wihi erã weca
 yuribeja wejẽpehoyoro. ¿Eropa wa sĩrirã gajirã
 Jerusalén majarã tauro ñerã árĩra dipuwaja
 sĩriyuri mua pepicũ?

⁵ Árĩbeaa. Mure arĩgu tiiaa. Mua ñerire
 bujawerebirã ñaripure gohrotobirã, mua sã
 sĩrirãca. Eropirã peamegue warãca, arĩpu Jesu
 erãre.

Higueragu dũca maridigu queorire werepu Jesu

⁶ Eropa arĩtuhaja, Jesu i queori mera werepu erãre:

—Pohe opu ĩgu pohegue ĩgu higueragure opapu. Eropigu ĩgu irigu dũcare amagu waripu. Vocabiripu.

⁷ Vocabirinijagu ĩgu iri pohe mohmegure werepu. “Peeque yure. Æhre bojori gohra higueragu dũcare amaraa. Dũca mara. Irigu dũca maricũ irigure pa cóãcãque. Irigu yaha pohe arĩcũ gajigure otemasibaaa,” arĩpu pohe opu mohmegure.

⁸ ĩgu eroparĩcũ peegu mohme coregu õpa arĩpu: “Opu, irigu yuju bojori gohra niguiniporo. Yũhu irigu gubuyere seatu nujatu iigura. Tuhaja waibũgu gura mera iri gobere yaagura.

⁹ Yũ eropa iira pũhrũ irigure gaji bojori dũcacũcũ õaroca. Dũca maricũ mũhu padoregũca,” arĩpu mohme coregu pohe opure, arĩ werepu Jesu.

Sabadonu Jesu dorecũgore õago iipu

¹⁰ Irisubure Sabadonu Jesu judio masa buheri wihigue buhegu iipu.

¹¹ Ero pũriri dorecũgo diez y ocho bojori gohra pũriri dorecũgo arĩpo. Eropigo opatũ niguigo arĩgo, diaye niguimasibiripo.

¹² Igo eropa arĩcũ ĩagu Jesu igore ĩha, piyupu: —Noméo, mũ dorecũri pehrea wahabu, arĩ piyupu Jesu.

¹³ ĩgu piyura pũhrũ igore ĩgu mohmepicũ mata igo diaye niguigo wapo. Eropa wago

“Goãmũ turagũ, òagũ àhrimi,” arĩ Goãmũre umupeopo igo.

¹⁴ Jesu igore Sabadonũ árĩcũ ìgũ òago igore iicũ ìagũ iri buheri wihi opũpũ ìgũ mera guarũ. Eropa guagũ ìgũ masare òpa arĩpũ:

—Seis nũri àhraa mari mohmerinũri. Eropirã mũa dore òarã árĩdiarã irinũrire taudorerã arique. Sabadonũre mari soorinũre irire iibiricãro gahmea, arĩpũ wihi opũ.

¹⁵ Ìgũ eroparĩcũ Jesu òpa arĩ yũhripũ:

—Mũa gũyaricũrã àhraa. Mũa wecũare, burro sãre oparã Sabadonũ árĩquerẽcũ erã diriradare pã, erãre aĩ buha ihridorea.

¹⁶ Dohpague igore Abrahã mũrũ acaweregore watĩ diez y ocho bojori gohra igore dorecũcũ iimi. ¿Sabadonũ árĩcũ igore òago iidorebeari mũa? arĩpũ Jesu.

¹⁷ Ìgũ eroparĩcũ erãpũ gũhyasiuro wañorã. Eropirã gajirãpũ árĩpehreri Jesu iirare ìha mucubiriñorã.

Mostaza coye queorire werepũ Jesu

Mt 13.31-32; Mr 4.30-32

¹⁸ Eropigũ Jesu werepũ daja:

—¿Goãmũ masa tauro opũ ìgũ árĩri werediacũ ñeheno iro dopa àhriri mũa pepicũ? I werenigui queoriñe mera weregũra yũhũ.

¹⁹ Mostazayegã iro dopa àhraa. Iriyegãre oteri masũ yujugũ ìgũ ya pohegue otemi. Ìgũ otera pũhrũ òaro puhria. Eropiro yucũgũ wũadigũ wahaa. Eropa wacũ mirimagũ porã bajarã irigũ dũpũrigue suhri suama. Eropa ta umaro majagũ mari Opũre masirã bajamerãgã

erã árĩmũhtaquererã pũhrũguere erã bajarã warãcoma, arĩpũ Jesu.

Pan bũgari queorire werepũ Jesu

Mt 13.33

²⁰ Eropigũ dipaturi Jesu werenigui queoriñe mera buhepũ:

—¿Goãmũ masa tauro opũ ãgũ árĩri werediacũ ñeheno iro dopa ãhriri mũa pepicũ?

²¹ Pan bũgacũ iiburi iro dopa ãhraa. Yujugo nomeo panre iigo pan bũgacũ iiburi pohgare merogã moremo trigo pohga mera. Igo eropa iicũ pan bũgacũ iiburi pohga merogã árĩquerero trigo pohgare õaro seyapehrea wahaa. Eropa ta umaro majagũre mari Opũre bajarã masa masirãcoma, arĩpũ Jesu.

Miri disiporogã queorire werepũ Jesu

Mt 7.13-14, 21-23

²² Eropi Jesu paga macarigue, mũta macarigãgue buhegã, Jerusalẽngue ejabu iipũ.

²³ ãgũ eropa warisubu masũ Jesure õpa arĩ serẽpipũ:

—Opũ, ¿bajamerãgã dihtare peamegue wabonirãre Goãmũ taugũcuri erã ãgũ pohro waboro dopa? arĩpũ ãgũ Jesure.

ãgũ eroparĩcũ Jesu werenigui queoriñere buhegũ õpa arĩ werepũ:

²⁴ —Yũ mũare õpa arãa: Bajarã Goãmũ pohroque wadiaquererã wamasisome. ãgũ pohro waburi miri disiporogã ñajaro dopa ãhraa. Eropirã mũa i disiporogãre turaro ñajadiarã iro dopa ta ãgũ yare iique.

25 Ōpa iigucumi Goāmũ bajarã masare. Īgu wihi opũ iro dopa ãhrimi. Wihi opũ wahgã, disiporore bihagucumi. Īgu eropa iicũ disiporogue mũa niguirã disiporo biharisere doterãca. Doterã õpa arĩrãca. “Opũ, disiporore pãgũque guare.” Mũa eroparĩcũ wihi opũpũ yũhrigucumi. “Mũa aridirore masibea yũhũ. Eropigu mũare masibea,” arĩ yũhrigucumi,

26 Īgu eroparĩcũ mũa yũhrirãca. “Mũ mera gua baha, ihribũ. Gua ya maca buhebũ mũhũ,” arĩrãca mũa.

27 Mũa eroparĩcũ ĩgũpũ yũhrigucumi. “Mũa aridirore masibea. Árĩpehlerã mũa ñeri iinirã yũ pohro aribiricãque,” arĩgucumi wihi opũ.

28 Eropi Abrahãre, Isaare, Jacobore, árĩpehlerã Goãmũ ya weremuhtanirãre Goãmũ ĩgu opũ árĩrore erã árĩcũ ĩarã, mũa disiporogue cóãnirã árĩrã bũrigã oererãca. Eropirã mũa turaro bũjawererã, mũa gũcũrire cũridihurãca.

29 Irisubure norte majarã, sur majarã, abe mũririro majarã, abe ñajaro majarã Goãmũ ĩgu opũ árĩroguere eja, mesa pohro doarãcoma.

30 Dohpague árĩrã pohro majarã árĩrã irisubure oparã árĩrãcoma. Eropirã dohpaguere “Oparã ãhraa,” arĩrã irisubure pohro majarã árĩrãcoma, arĩpũ Jesu.

Jerusalén majarãre bũrigã mahipũ Jesu

Mt 23.37-39

31 Irisubure bajamerãgã fariseo masa Jesu pohroguere ejarã, ĩgũre wereñorã:

—Herode mũre wejẽdiami. Eropigu gajipũ waque mũhũ, arĩñorã erã ĩgũre.

32 Erã eroparĩcũ Jesupũ yũhripũ:

—Herode guyaricũgũ àhrimi ìgũ. Òpa arĩ wereque ìgũre: “Jesu watẽare cóãgũ iimi. Eropigũ dorecurãre òarã iigũ iimi. Irire dohpagãre, ñamigã sãre iigũcumi. Eropigũ ñamigã core mohmetugũcumi,” arĩ wereque Herodere.

33 Eropigũ dohpagãre, ñamigãre, ñamigã core sãre Jerusaléngue curigũ wagũra. Ero yũre Goãmũ yare weremũhtagũre wejẽrãcoma masa. Goãmũ yare weremũhtagũre erã wejẽbupũre Jerusaléngue árĩro gahmea. Eropigũ yũre i maca ta dujaro gahmea.

34 “Mũa Jerusalén majarã, mũa acawererã mũra Goãmũ ya weremũhtanirãre wejẽmũrinirã árĩma. Eropirã Goãmũ obeonirãre utã mera deamũrinirã árĩma. Cãreña bũro igo porãre igo quẽdupũri mera igo coã oyaro dopa ta bajasuburi opadiaribũ mũare. Mũapũ irire yũre ne gamebiribũ.

35 Dohpagũre mũa árĩri maca cóãra maca árĩroca. Diaye arĩgũ tiiaa mũare. Pũhrũ dujarigũca daja yũhũ. Eropa yũ dujaricũ ìarã mũa yũre Goãmũ turari mera arigũ “Òaro ariporo,” arĩrãca. Yũre mũa irire arĩboro core dipaturi yũre ìasome mũa, arĩpũ Jesu.

14

Dorecũgũre òagũ ìpũ Jesu

¹ Gajinũ erã soorinũ Sabadonũ árĩcũ fariseo masa oparã mera majagũ ya wihigue Jesu bagũ wapũ. Iri wihi árĩrã ìgũre ìhanũrusiañorã.

² Eropigũ ñigagũ bijigũ ìgũ pohrogue ejapũ.

³ Eropigu Jesu judio masare buherãre, fariseo masa sãre serẽpipu:

—¿Mari soorinũre dorecũgũre ðagũ iidoreri Goãmu yare erã gojarapũ? arĩpu Jesu.

⁴ Īgu eropa arĩ serẽpiquerẽcũ ta erã yũhribiriñorã. Erã yũhribiricũ ĩagũ Jesu ñigagũ bijigũre ðagũ iipu. Tuhajanugu, “Waque,” arĩpu ĩgũre.

⁵ Eropa iituhagũ erãre serẽpipu daja:

—¿Mũa yagũ burrore o mũa yagũ wecũre gobegue yuhridijadigũre mata aĩ wiubeari mũa mari soorinu arĩquerẽcũ? arĩpu Jesu.

⁶ Īgu eropa arĩquerẽcũ ta erã ĩgu serẽpirire yũhrimasibiriñorã daja.

Mojoto dirirogue sihubeonirãre werepu Jesu

⁷ Fariseo masu ya wihi arĩgu iri wihi majagũ ĩgu sihubeonirã oparã doarire erã beyemũhtacũ ĩapu Jesu. Eropa ĩatuha ire werepu arĩpehrerãre:

⁸ —Mojoto diriri bosenu arĩcũ ĩgu mũare sihubeocũ, ĩgu ya wihigue eja oparã doarire beye doabiricãque. Mũa tauro gũhyadiarãre sihuboñumi iri wihi opu.

⁹ Īgu eropa iicũ mũa oparã doarire doacũ “Oã gũhyadiarãre mũa doarire oque,” mũare arĩbocumi wihi opu. Īgu eroparĩcũ mũa gũhyasiuro dujarãca. Eropirã bu arĩrã doarire doarã warãca.

¹⁰ Eropirã wihi opu mũare sihubeocũ, bu arĩrã doarire doamũhtaque. Mũa eropa iicũ wihi opu mũare oparã doaripũre “Doarã arique,” arĩgũcumĩ ĩgu mũare. Mũa eropa wacũ

gajirã ĩgu sihubeonirãpũ mũare umupeori mera ĩarãcoma.

¹¹ Yujugu ĩgu basi “Opũ ãhraa,” arĩ pepigu bu árĩgu árĩgũcumi. Eropigu gajigu “Bu árĩgu ãhraa,” arĩ pepigu, gajirãre tarinũgadiabigu opũ árĩgũcumi, arĩpũ Jesu erãre.

¹² Eropa arĩtuha Jesu wihi opũre werepũ:

—Mũhũ bosenu iigu mũ pohro árĩrãre, mũ pagũ porãre, mũ acawererãre, doberi oparãre sihubicãque. Mũhũ erãre sihucũ mũre erã sã sihu gamerãcoma daja. Eropa sihu gamerã mũre erã wajamorire wajayerãcoma.

¹³ Mũhũ bosenu moagu mojomorocũrãre, curimasibirãre, yujupũ guburu poyanirãre, cuiiri ĩhajabirãre sihubeoque.

¹⁴ Mũ eropa iicũ ĩagu Goãmũ mũre õaro iigũcumi. Erãpũ mũre erã sihura wajamorire wajayemasibeama. Eropigu õarã sĩrinirã erã masa mũriarisubu árĩcũ Goãmũpũ mũre wajayegũcumi, arĩpũ Jesu wihi opũre.

Wũari bosenu iira queorire werepũ Jesu

¹⁵ ĩgu eroparĩcũ peegu gajigu bari mesa pohro doadigu Jesure werepũ:

—Goãmũ ĩgu opũ árĩro ĩgu bari mesa pohro doarã turaro mucubirirã árĩrãcoma, arĩpũ ĩgu Jesure.

¹⁶ ĩgu eroparĩcũ Jesu i queorire werepũ ĩgũre:

—Wũari bosenu iigu bajarã masare sihubeopũ.

¹⁷ ĩgu sihubeora pũhrũ bosenu árĩrinũ gohra mohme coregũre ĩgu sihubeonirãre weredoregũ obeopũ. “Ma, árĩpehrerire bosenu maja

árĩburire amutuhama. Eropigu mũare si-hubeomi,” arĩ weredorepũ mohme coregũre.

18 Mohme coregũ ĩgũ eropa arĩ werequerecũ ta, ĩgũ sihunirãpũ “Wamasibirica,” arĩñorã erã. ĩgũ sihumãhtadigu õpa arĩ werepũ mohme coregũre. “Dohparagã yebare asũabũ. Eropigu iri yebare ĩagũ wabu iiaa. Eropigu wamasibirica. Umupeoque yũre. Yũre masiya mara, arĩque,” arĩpũ ĩgũ sihumãhtadigupũ mohme coregũre.

19 Gajigupũ õpa arĩpũ: “Wecũare pe mojobocũ majarã dohparagã ta asũabũ. Eropigu wecũare queo ĩagũ wabu iiaa. Eropigu wasome. Yũre wamasiya mara,” arĩpũ ĩgũ sã.

20 Gajigupũ õpa arĩpũ: “Yũhũ dohpagã mojobo dihriabũ. Eropigu iri bosẽnũre wamasibirica,” arĩpũ ĩgũ mohme coregũre.

21 ĩgũ eroparĩcũ mohme coregupũ dujaa wa, ĩgũ opũre erã arĩrare werepehopũ. ĩgũ eropa arĩ werecũ ĩgũ opũ turaro gua, õpa arĩpũ mohme coregũre. “Yojaro mera maca árĩri marigue, mojoborocũrã erã árĩri marigue waque. Eropigu mojoborocũrãre, curimasi-birãre, cuiiri ĩhajabirãre, poyari masare yojaro mera aĩgãrique erãre,” arĩpũ opũ.

22 Pũhrũ mohme coregũ werepũ ĩgũ opũre: “Opũ, mũ dorediro dopa ta masare sihuabũ. Yũ eropa sihuquerecũ ta gajirã sã iri taribure sihajarãcoma,” arĩpũ mohme coregũ.

23 ĩgũ eroparĩcũ opũ ĩgũre dorepũ: “Cam-pogue waque. Ero paga marigue, mũta marigãgue árĩrãre yaha wihigue aridoreque

yaha wihi ðaro ɯʝuturimaja ðaro.

²⁴ Diaye arĩḡu iiaa mure. Oã yu sihumuhtanirã yu barire ne merogã basome,” arĩpu opu, arĩ werepu Jesu.

Jesu mera wacã diasa ahraa

²⁵ Irisubure bajarã masa Jesu mera wañorã. Eropigu Jesu erãre maji iha werepu:

²⁶ —Yujugu yu buhegu arĩdiagu gajirã tauro yupure mahiro gahmea. Iḡu pagure, iḡu pagore, iḡu marapore, iḡu porãre, iḡu pagu porãre iḡu basire iḡu mahiro tauro yupure mahiro gahmea.

²⁷ Yujugu yu buhegu arĩdiagu yahare eropa iiniguigu arĩḡucumi. Eropigu iḡu yahagu iḡu arĩri dipuwaja ñero tariqueregu ta yure pihrisome. Eropa ñero taridiabigu yu buhegu arĩmasisome.

²⁸ Ire masiyuro gahmea mure. Opa ahraa iri: Wihi iigu iḡu umari wihi iḡu iiboro core wihi wajacuburire queomuhtanimi. Eropa iigu iḡu wihire pehoborore masimi iḡu.

²⁹ Wajacuburire queobigu iri wihire iipehobiribocumi. Eropirã iḡure iarã wereyabocoma.

³⁰ “Ihĩ iḡu wihire iigu bocatubirañumi,” arĩ wereyabocoma.

³¹ Opu sã gajigu opu yarã mera erã gamewejëboro core, iḡu yarã surarare iḡu gamewejëdoreboro core, iḡu yarã surarare queoḡucumi. “¿Yuhũ diez mil surara mera gajigu veinte mil surara opagu mera gamewejëgu wagu bocatubocuri?” arĩ pepigu queoḡucumi iḡu.

³² Eropa queogu “Bocatiusome,” arĩgu, gajigu opu ĩgu surara mera gamewejẽgu arigu yoarogue ĩgu aricũ ta, “Bocatiusome,” arĩgupu “Gamewejẽbircãrã,” arĩdoregu obeobocumi ĩgu pohro majagure.

³³ Eropirã yu buherã árĩdiarã mua iiburire mua masiyuro gahmea. Eropirã mua gamerire duhudiabirã yu buherã árĩmasibea mua, arĩ werepu Jesu.

*Goãmũ yare iiniguero gahmea, arĩ werepu Jesu
Mt 5.13; Mr 9.50*

³⁴ Eropigu erãre werenemopũ:

—Moa õaro acari ãhraa. Iri moa ñeri wacũ dipaturi õari iimasiya mara.

³⁵ Iri moa mera duhpimaja masiya mara. Iri eropa árĩcũ iri moare cóãro gahmea. Eropirã mua Goãmũ yare iiniguibirã ne duhpimorã árĩbeaa. Ire õaro peeque mua, arĩpu Jesu.

15

*Oveja dederedigũre bocara queorire werepu
Jesu*

Mt 18.10-14

¹ Eropa gajinu bajarã wajasea corerã gajirã “Ñerã ãhrima,” erã arĩrã mera Jesure peerã arĩnorã.

² Erã eropa iicũ ĩarã fariseo masa judio masare buherã sã Jesure ĩhaturirã õpa arĩnorã erã basi:

—Ihĩ ñerã mera wapicumi. Eropigu erã mera bahami, arĩ wereniguĩnorã erã erã basi.

³ Erã eropa arĩ wereniguicũ Jesu i queori mera õpa arĩ buhepu erãre:

4 —¿Cien oveja opɥ yujugɥ oveja dederea wacũ ĩagɥ dohpa iigɥcuri ĩgɥ? Őpa iigɥcumi. ĩgɥ noventa y nueve ovejare erã bari campogue api, dederedigɥre amagɥ wagɥcumi. Ovejare bocagɥgue dujarigɥcumi.

5 ĩgɥre bocagɥ mucubirigɥcumi. Eropigɥ ĩgɥre ĩgɥ weca coãpeo

6 ĩgɥ ya wihigɥe añ dujaa wagɥcumi. Añ dujaja, ĩgɥ pohro árĩrãre, ĩgɥ acawererãre sihu game-neogɥcumi. “Yɥ oveja dederedigɥre bocabɥ. Eropirã yɥ mera mucubirique,” arĩgɥcumi ĩgɥ erãre.

7 Oveja dederedigɥre ĩgɥ bocadiro dopa ta õpa arĩgɥ iiaa mɥare. Yujugɥ ñerire iigɥ ĩgɥ ñerire bujawerecũ õaripɥre gohrotocũ ĩarã Goãmɥ pohro árĩrã bãrigã mucubirima. Gajirãpɥ bajarã masa õpa arĩ pepima: “Ñero iibea yɥpɥ. Eropiro yɥ ñeri bujawereburi mara,” arĩ pepirima. Erã eropa arĩ pepicũ ĩarã ɥmaro majarã Goãmɥ pohro árĩrã mucubiribeama, arĩpɥ Jesu.

Niyeruse dedererare bocara queorire werepɥ Jesu

8 Eropã arĩtuha gajĩ queori mera werenemopɥ: —¿Diez niyeruseri waja pagariseri opago yujuse dederecũ duhpibocuri igo mɥa pepicũ? Őpa iigocumo igo. Sihãgodirure sihãgo, wihire oha, õaro amapehogocumo. Irisere bocagogue duhugocumo.

9 Irisere bocatuha, igo pohro árĩrãre, igo acawererãre sihupehogocumo. “Niyeruse yahase dederasere bocabɥ. Eropirã yɥ mera mucubirique,” arĩgocumo igo.

10 Diaye arĩgu iiaa mũare. Eropa ta yu-
jugũ ñerire iigu ĩgu ñerire bujawerecũ ðarire
gohrotocũ Goãmũ yarã anyuapũ bũrigã mucu-
birirãcoma. ĩgu dederebodigu dederebeamĩ
pare. Eropirã turaro mucubirirãcoma, arĩpũ
Jesu.

*Magũ dederedigu pagũ pohro dujajara que-
orire werepũ Jesu*

11 Eropa arĩtuha Jesu gaji queori mera werepũ
daja:

—Bũgu porã perã árĩñorã.

12 Duhyagupũ ðpa arĩpũ ĩgu pagũre: “Ahũ,
mũ sĩrira pũhrũ yũre mũ oburire yũre opuru-
mujuque,” arĩpũ ĩgu ĩgu pagũre. ĩgu eroparĩcũ
erã pagũ perãgue ta ĩgu porãre guerepũ ĩgu
oparãre.

13 Bajamenurigã pũhrũ duhyagupũ ĩgu ya
árĩpehrerire aĩ, yoarogue gaji yebague waha
wapũ. Ero eja ĩgu ya niyerure iisiripehocãpũ.

14 ĩgu iisiripehora pũhrũ iri yebare ne bari
marinũgayoro. Eropigu oaboapũ.

15 Eropigu iri yeba maja mohmerire amapũ.
Ĩgu mohmerire bocacũ ĩgu opũ yesea coregu
acupũ ĩgũre.

16 Eropigu ĩgu yeseare ejo, erã barire badi-
aripũ ĩgu sã. ĩgu eropa badiaquerecũ ta ero
majarã ĩgũre barire obiriñorã.

17 Eropi ĩgũre ero guñari ariyoro pare. “Yũ
pagũre mohme corerãpũ pagari barire opacoma.
Erã ba duhari sã pagari árĩca. Erã ðaro
árĩrisubu yũpũ ohõ árĩgu oaboagu iiaa.

18 Dohparagã yu pagu pohro dujagura. Yu pagu pohrogue ejagu òpa arĩgura ĩgure: ‘Ahu, Goãmure ñero iiabu. Mu sãre ñero iiaca.

19 Ñegu ãhraa. Eropigu mu magu diaye dopa ĩabita yure pare. Mure mohme corerã dopa ta ĩaque yure,’ arĩgura yu pagure,” arĩ pepipu ĩgu.

20 Eropa arĩ pepigu wahgãnugaja, ĩgu pagu pohrogue dujaa wapu. Erogue ĩgu ejadigu ĩgu dujaricũ ĩgu pagupu ĩgure yoarogue ĩgu árĩcũ ta ĩgu magure ĩha masipu.

“Īgu eropa eracũ ĩagu ĩgu magure mojomoro ĩapu. Mojomoro ĩagu ĩgure oma bocatĩri pabua, ĩgu wayuporãre mimipu ĩgu pagu ĩgu magure.

21 “Ahu, Goãmure ñero iiabu. Mu sãre ñero iiaca. Ñegu ãhraa yuhu. Eropigu mu magu diaye dopa ĩabita yure pare,” arĩpu ĩgu ĩgu pagure.

22 Īgu eroparĩcũ peequeregu ta ĩgu pagupu mohme corerãre sihupu. “Yojaro, òariñe suhriore aĩgãrique. Eropirã yu magure sãque. Sãtuha ĩgu mojtore sãri berore sã, ĩgu guburire zapature sãque.

23 Sãtuha diicugu wecure wejẽque. Bosenu iirã.

24 Ihĩ yu magu sĩrigu dopa ta waha wami. Eropa waqueregu ta dohpaguere ojocarimi ĩgu. Dederedigu dopa árĩdigure dohpaguere bocabu. Eropirã bosenu iirã,” arĩpu ĩgu pagu. Īgu eropa arĩra puhru bosenu iinugañorã erã.

25 “Irisubure ĩgu tĩgupu pohegue árĩpu. Pohegue árĩdigu dujarigu wihi pohro eragu, erã bayarire peepu ĩgu.

26 Peegu yujugu mohme coregure sihubeo ĩgure serēpiru ĩgu: “¿Dohpa iirã bayarã iiari?” arĩpu ĩgu mohme coregure.

27 “Mu pagu magu dujarami. ĩgu òagu dujaracũ mu pagu diicugure wecure wejēdoreami,” arĩ yuhripu mohme coregu.

28 ĩgu eropa arĩ werecũ ĩgu tĩgupu burigã guagu wihigue ñajabiripu. ĩgu eropa ñajabiricũ ĩagu ĩgu pagu wiriri, “Ñajarique,” arĩ turaro sihuripu ĩgu magure.

29 “Peeque, ahũ. Yuhu yoari boje mure mohme coregu dopa ta itamurabu. Eropigu mu dorerire ne yujusubu tarinugabirimurabu. Yuhu mure mohme corequerecũ ta yũpũre ne obirabu mũhu. Ne yujugu waibugure obeaa mũhu yure yu mera majarã mera yu bosenu iicã.

30 Eropigu ihĩ mu magupu ñerã nome mera mu yare iisiripehodigu arĩmi. Irire iisiripehotuha, ĩgu wihigue ĩgu dujaracũ diicugu wecure wejēabu mũhu ĩgu babure,” arĩpu ĩgu tĩgu ĩgu pagure.

31 “Mahgu, mũhu yu mera árĩpehrerinuri ãhraa. Eropiro árĩpehreri yaha mu ya dihta ãhraa.

32 Mu pagu magupu sĩridigu dopa ta wahámi marire. Eropi ĩgu dohpaguere ojocarigu ãhrimi. ĩgu dederedigu dopa ta wahámi. ĩgu eropa wara pũhrũ dohpaguere ĩgure bocabu. Eropiro ĩgu dujaracũ mari bosenu ii mucubiricũ õhaa,” arĩpu ĩgu ĩgu magure, arĩpu Jesu erãre iri queorire weregu.

16

Niyeru dibu coregũ queorire Jesu werepũ

¹ Eropi i queorire ĩgũ buherãre werepũ Jesu:

—Doberi opũ ya niyerure dibu coregũ niyerure ĩgũ ðaro dibubiricũ ĩagũ gajigũpũ weresãpũ doberi opũre. “Ĩgũ mũ ya niyerure iisirigũ iimi,” arĩ weresãpũ ĩgũre.

² ĩgũ eropa weresãcũ pee niyeru dibu coregũre sihubeopũ. Eropigũ ĩgũ eracũ ĩagũ ĩgũre opũ werepũ. “Gajigũ mũ yaha niyerure iisiririre wereami yũre. Eropigũ yahare dibugũ dohpague Ńrĩsome mũhũ. Eropigũ yahare mũ iirare werepeho gojaque. Mũre cóãgũ iiaa,” arĩpũ ĩgũ opũ ĩgũre.

³ ĩgũ eropa arĩra pũhrũ ðpa arĩ pepipũ dibu coregũ ĩgũ basi: “Yũ opũ yũre cóãbu iicumĩ. Yũhũ turabeaa. Eropigũ turaro mohmerire bocatũbeaa. Eropigũ gajirãre niyeru serẽgũ gũhyasĩutariaro tarigũca yũhũ. ¿Eropigũ dohpa iigũcuri yũhũ?”

⁴ Dohpague tamerare yũ iiburire masia yũhũ. Òpa yũ iicũ yũ mohmeri maricũ erã yũ itamurã árirãcoma. Eropirã erã ya wirigũ ñajadorerãcoma yũre,” arĩ pepipũ ĩgũ.

⁵ Eropa arĩ pepigũ ĩgũ áripehrerã ĩgũ opũre wajamonirãre sihubeopũ. Sihubeotuha eramũhtagũre ðpa arĩ serẽpipũ ĩgũ. “¿Yũ opũre dipẽ wajamori mũhũ?” arĩpũ ĩgũ.

⁶ ĩgũ eroparĩcũ wajamogũpũ yũhripũ. “Cien tambore ãyũre olivo waĩcũdigũ maja ãyũre wajamoa ĩgũre,” arĩ yũhripũ ĩgũ. ĩgũ eropa

arĩ werecũ dibugurũ õpa arĩ wererũ. “Ohõ ãhraa mũ wajamorire gojaturapũ. Doaque. Eropigũ mũ wajamorire deco mera aĩ, deco mera gojatuque,” arĩrũ niyeru dibugũ wajamogũre.

⁷ Eropa arĩtuhaja gajigũ wajamogũre serẽpipũ ãgũ. “¿Mũca dipẽ wajamori?” arĩrũ daja. “Cien aju trigo ajure wajamoca yũhũ,” arĩrũ wajamogũ dibugũre. “Ohõ ãhraa mũ wajamorire gojaturapũ. Mũ wajamorire ochenta goja amuque,” arĩrũ dibugũ.

⁸ Ìgũ eropa õaro gũyamehrecũ ãagũ “Ihĩ gũyamehregũ árĩcumĩ,” arĩ pepipũ ãgũ opũ niyeru dibugũre. Inũ majarã Goãmũ gamebirã erã yare gũya amurare erã niyerure erã diburare Goãmũ yarã tauro masicoma erã, arĩrũ Jesu.

⁹ Eropa arĩtuha Jesu werenemorũ:

—Eropigũ mũare arĩgũ tiiaa. Mũa oparire, i yeba majare mojomorocũrãre mũa ocũ, erãrũ mũare mahirãcoma. Mũa eropa iicũ mũa opara pehrera pũhrũ mũasigue mũa ejacũ erogue mũare õaro mahirãcoma.

¹⁰ “Bu árĩrã ya mohmerire queoro iirã oparã ya mohmeri sãre queoro iirãca. Bu árĩrã ya mohmerire queoro iibirã oparã ya sãre queoro iibirãca.

¹¹ Eropirã i yebague mũa opari mera mũa õaro iibirã Goãmũ mũare iidoreri sãre õaro iisome mũa.

¹² Eropirã gajigũ yare mũa õaro iibasabiricũ ãagũ mũa ya árĩburire osome mũare.

¹³ “Yujugũ Goãmũrũre guñagũ bũrigã gohra niyerurũre guñabeami. Niyerurũre bũrigã guñagũ Goãmũrũre guñabeami. Eropigũ niyeru

dihtare gamegu árĩgu Goãmupure mucubiricũ iibeami. Goãmũ sãre niyeru sãre yujuro mera gametarima masiya mara mũare. Niyerure gametarigu Goãmupure umupeomasibeami, arĩpu Jesu.

14 Ìgu eroparĩcũ peerã fariseo masapu ìgure wereyañorã. Erãpu niyerure gametariñorã. Eropirã wereyañorã.

15 Erã wereyacũ peegu Jesu erãre werepu:

—Masa erã ìhurore mũa òaro iiraa. Mũa eropa iicũ, “Òarã diaye ta iirã àhrima,” arĩrima masa mũare. Goãmupu mũa pepirire masimi. Masa “Òatariama,” erã arĩrãre Goãmupu gajiropa arĩ pepimi, arĩpu Jesu.

Goãmũ ìgu dorerire, ìgu opu árĩrìre werepu Jesu

16 Eropa arĩtuhaja òpa werenemopu Jesu:

—Ñu waĩyegu ìgu eraboro core Moisere ìgu apira doreri mera Goãmũ marire doreami. Goãmũ ya weremũhtanirã mũra erã gojara sã eropa ta árĩribũ marire dorera. Dohpaguepũre Ñu òari buherire, Goãmũ opu ìgu árĩrìre buhemi. Ìgu eropa buhecũ pee masa erã ejatuharo, erã turari mera Goãmũ erã opu árĩcũ gahmema.

17 “Goãmũ Moisere ìgu apira dorerire erã ìgu yare gojara sãre “Iri duhpiburi árĩbeaa,” ne arĩsome. Ùmũsi, yeba sã pehrequerercũ Goãmũ ìgu werediro dopa ta iipehogucumi, arĩ werepu Jesu.

*Marapore cóãrire werepũ Jesu**Mt 19.1-12; Mr 10.1-12*

¹⁸ Eropa arĩtuhaja õpa arĩnemopũ Jesu:

—Masũ ãgũ marapore cóãgũ, gajigo mera marapocũgũ ãgũ igo mera ñero iigũ iimi. Tuhaja masũ gajigũ ãgũ cóãdigo mera marapocũgũ ãgũ sã igo mera ñero iigũ iimi, arĩpũ Jesu.

Doberi opũ, gajigũ Lázaro queorire werepũ Jesu

¹⁹ Eropa i queori werepũ Jesu:

—Yujugũ doberi opũ árĩñumi. Suhri wacurire sañagũ árĩñumi. Eropigũ umuri nũcũ õari dihtare bagũ, baja opañumi ãgũ.

²⁰ Eropigũ irisubure gajigũ árĩñumi. ãgũ mojomorocũgũ Lázaro waĩcũgũ árĩñumi. ãgũ ãgũ dupũre baja camicũgũ árĩñumi. Eropirã gajirãpũ ãgũre doberi opũ ya wihi disiporo aĩgã apimuriñuma.

²¹ Eropigũ mojomorocũgũpũ doberi opũ ãgũ ba duhare gamemuriñumi. “Ba duhari mera yapigũca yũhũ,” arĩ pepimuriñumi ãgũ. Ero oyarĩsubu diayea ãgũ pohro eja ãgũ camire neremuriñuma.

²² Eropigũ mojomorocũgũ sĩria wañumi. ãgũ sĩria wacũ, Abrahã pohrogue paraíso waĩcũrogue anyua ãgũre aĩ muriñuma. Eropigũ doberi opũ sã ãgũ pũhrũ sĩria wañumi. ãgũ sĩricũ ãgũre yaañuma.

²³ Eropiro doberi opũre peamegue ejagũ burigã teboricũñumi. Eropigũ peamegue árĩgũ umũsigue árĩgũre Abrahãre ãhamujuñumi. Lázaro mũrũ sãre ãañumi.

24 Īatuha ĭġu Abrahãre sihubeoñumi. “Ahũ, Abrahã, mojomoro ĩaque yũre. Peamegue yũhu ñero tarigũ iica. Yũ eropa wacũ Lázarore yũre obeoque. Eropigũ ĭġu decore ĭġu mujusĩru mera yoso, yũ nerore deco mera nehoporo. Irire yũsuporo ĭġu,” arĩriñumi doberi opu mũrũ.

25 Īġu eroparĩquerecũ Abrahãpũ ĭġure wereñumi: “Mahũ, ojocarigũ árĩġu árĩpeherrerire õarire opabũ mũhũ. Lázaropũ umuri nũcu ñero tarimi. Dohpaguere mũ ñero taricũ ĭġupũ õġuere mucubiriri mera árĩcãġu iimi.

26 Eropiro mari watope ũhcãri waya ãhraa. Eropirã õre árĩrã eroguerẽ wamasibeama. Tuhaja eroguerẽ árĩrã õre aridiaquererã ta õġuere arimasibeama,” arĩñumi Abrahã doberi opu mũrũrẽ.

27 Īġu eroparĩcũ doberi opu õpa arĩnemoñumi: “Acaweregũ, turaro serẽa mũre. Lázarore yũ pagũ ya wihigue obeoque.

28 Yũhũ yuju mojoto majarã peherrerã pagũ porãcũa. Lázaro erãre wereporo. Õre erã ñero tariroguere aribiricãporo,” arĩñumi ĭġu.

29 Īġu eroparĩcũ Abrahãpũ yũhriñumi: “Goãmũ dorerire Moise ĭġu apirare, Goãmũ weremũhtanirã erã gojarare opama mũ pagũ porã. Eropirã mũ pagũ porã irire ta peeporo,” arĩñumi Abrahã.

30 Īġu eroparĩcũ doberi opupũ yũhriñumi: “Ahũ, Abrahã, irire opaquererã ta õaro peesome. Lázaro sĩridigũ masadigũ erã pohro ĭġu ejacũ ĩarã erãpũ erã ñero iirire bũjawere, õaripũre gohrotorãcoma. Eropirã õarire iirãcoma yũ

pagu porãpũ,” arĩñumi doberi opu mũũ.

³¹ Īgu eroparĩcũ Abrahãpũ wereñumi: “Mũ pagu porã Moise ĩgu apirapũ ĩgu wererare, Goãmũ yare weremũhtanirã erã wererare pee-birã ãhrima. Eropirã Lázaro mũũ sĩridigũgue masadigũ ĩgu árĩquerecũ ta erã Goãmũ yare peesome,” arĩñumi Abrahã, arĩ werepũ Jesu masare.

17

Ñerire iicũ gũhya ãhraa
Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42

¹ Eropi Jesu werepũ ĩgu buherãre:

—Mũare ñeri iidoreri baja ãhraa. Eropirã masa ñerire iima. Iri eropa árĩquerecũ ta masure ñerire iidoregũpũ ñetariaro tarigũcumi.

² Gajigũre masa ĩgu wũnũgũre wũariye utãyere dirisiu, wũariyague ĩgũre cóãcũ ñero wabocumi ĩgu. Eropigũ oãgã mera majarãre ñerire iidoredigũpũ wũariyague erã cóãdigũ tauro ñero tarigũcumi. Īgũre bũrigã dipuwaja moasũgũcumi.

³ Ōaro iique mũa. Mũa acaweregũ ñero ĩgu iicũ ĩarã, “Iĩbita,” arĩque ĩgũre. Eropirã ĩgu ñero iirire ĩgu bũjawerecũ, ōarire gohrotocũ mũapũ ĩgu ñeri iirire cãdijique.

⁴ Eropigũ mũa acaweregũ yujunũ ta siete sub-uri mũare ĩgu ñero iibocumi. Īgu eropa iicũ yujyerisubure mũare, “Yũ ñero iirire bũjawerea. Ōarire gohrotogũ iiaa,” ĩgu arĩcũ iri nũcũ suburi ĩgu ñero iirire cãdijique, arĩpũ Jesu.

Goãmũre umupeorire werepũ Jesu

⁵ Eropi Jesu buherã ïgure õpa arĩñorã:

—Goãmure gũare õaro umupeonemocũ iique, arĩñorã Jesure.

⁶ Erã eroparĩcũ Jesu yũhrĩpũ:

—“Goãmure diaye ta iigũ ãhrimi,” mũa arĩ umupeorã miriyegã mostazaye pẽgã mũa umupeoquererã irigũ sicómoro waĩcũdigure õpa iimasia: “Irigũ yucũgũ irigũ basi tara duhagãporo. Wũariyague yuriñajaporo,” arĩmasia mũa. Mũa eroparĩcũ irigũ yucũgũpũ mũa dorero dopa ta waroca, arĩpũ Jesu.

Mohme coregũ ïgũ mohmerire werepũ Jesu

⁷ Pũhrũ i werenĩgui queoriñere werepũ Jesu:

—Mũare mohme coregũ poheguere tãra, mohmemi. ïgũ ovejare ïhadibumi. ¿ïgũ eropa mohme ïgũ dujaracũ ïarã dohpa arĩbocuri mũa ïgure? “Yojaro arique. Mũ bari ohõ ãhraa,” ¿arĩbocuri mũa?

⁸ Eropa arĩbeaa mũa. ïgure õpa arãa mũa: “Yũ baburire iique. Eropigũ yũ baha ihricũ yure coreque. Yũ pũhrũ mũa sã baha ihrique,” arãa mũa mohme coregure.

⁹ Mohme coregũ ïgũ mũa mohmedorerire ïgũ iicũ ïgure “Õhaa,” arĩbeaa mũa. ïgure mũa dorero dihtare iigũ iicumĩ ïgũ.

¹⁰ Mũa sã ïgũ iro dopa ta ãhraa. Goãmũ ïgũ dorediro dopa ta iipehorã õpa arĩ pepique mũa. “Gũa mohme corerã dihta ãhraa. Gũare ïgũ dorero dihtare iiabũ gũa,” arĩ pepique mũa, arĩpũ Jesu ïgũ buherãre.

Diez gohra cami boarãre õarã iipũ Jesu

11 Gajinu Jerusaléngue Jesu wagu iipu. Eropa wagu Samaria yeba, Galilea yeba deco tarigãpu.

12-13 Gaji macague wari mague igu curicũ diez cami boarãpu igure bocatĩriñorã. Eropirã yoañarirogue niguirã ta piyuñorã:

—Jesu, opu, guare mojomoro ãaque, arĩñorã.

14 Erã eroparicũ erãre ãha, werepu Jesu:

—Pahire mua dũpurire òaro warare ãhmurã waque, arĩpu erãre.

Ígu eropa arĩra pũhrũ erã warisubu erã dũpu òarã wañorã.

15 Eropigu yujugu erã mera majagu igu dũpu òari dũpu wacũ ãagu, Jesu pohrogue maji dujaripu. Eropa dujarigu turaro mera Goãmure umupeopu. “Goãmũ turagu, òagu ãhrimi,” arĩ umupeopu igu.

16 Eropa arĩgu igu Jesu guburi pohro mereja “Õhaa,” arĩpu. Ígupu Samaria majagu arĩpu.

17 Ígu eropa iira pũhrũ Jesu òpa arĩ werepu:

—Diez ãhrama masa òarã wanirã. ¿Gajirã nueve dũhyarãpu nohogue arĩcuri erã?

18 Ihĩ gaji yeba majagu dihta Goãmure “Õhaa,” arĩgu dujarami. ¿Duhpirã gajirãpu aribirari? arĩpu Jesu.

19 Eropa arĩtuha Jesu merejadigure arĩpu.

—Wahgãnugajaque. Waque. Mu Goãmure umupeogu òagu wahabu mũhu, arĩpu Jesu igure.

Goãmũ igu opu arĩborore werepu Jesu

Mt 24.23-28, 36-41

20 Irisubure bajamerãgã fariseo masa Jesure serẽpiñorã:

—¿Dohpáricũ Goãmũ opũ árĩnũgagũcuri? arĩ serẽpiñorã erã.

Erã eroparĩcũ Jesu yũhrĩpũ:

—Goãmũ ãgũ opũ árĩnũgacũ mũa ãhamasibea.

²¹ “Goãmũ ãgũ opũ árĩri ohõ ãhraa,” arĩmasibea. “Sohõgue ãhraa,” arĩmasibea. Goãmũ ãgũ opũ árĩri masa erã pepirigue ãhraa, arĩpũ Jesu fariseo masare.

²² Eropa arĩtuha Jesu ãgũ buherãre õpa arĩ werepũ:

—Pũhrũ yũhũ masũ Goãmũ ãgũ obeodigũ yũ i yebague dujariburire bũrigã gamerãca mũa. “Ãgũre yujunũ gohra mari ãacũ õaboaya,” arĩ quererã ta yũre ãanisome mũa. Eropa mũa gamequerecũ ta irisubure arisome yũhũ.

²³ Gajirã mũare õpa arĩrãcoma. “Ãgũre ãaque. ãgũ Cristo ãhrimi. Sihĩre ãaque. Cristo ãhrimi,” arĩrãcoma mũare. Erã eropa arĩquerecũ ta erãre peebircãque.

²⁴ Bupu mũarore guñaña mariro miaro dopa ta guñaña mariro arigũca yũhũ masũ Goãmũ ãgũ obeodigũ dujarigũ.

²⁵ Ire yũ iiboro core yũhũ turaro ñero tarigũca. Eropirã yũre dohpague majarã gamesome.

²⁶ Noé ãgũ arĩrasubu majarã erã arĩmũridiro dopa ta yũhũ masũ Goãmũ ãgũ obeodigũ yũ dujariboro coregã eropa ta arĩrãcoma masa.

²⁷ Noé ãgũ arĩrasubure arĩpehrerã masa eropa baha, ihri iĩnuma. Eropirã mojoto dirimũriĩnuma. Noé wũadiru dohodirugue ãgũ ñajaboro core Goãmũ erãre ãgũ miupehoboro

core iri árīpehrerire masa mūraro ta iinigu-icāmuriñorã. Eropa árīroca yu dujaricũ sãre.

28 Lote ĩgu árīrasubu majarã sã erã árīdiro dopa ta yu dujaricũ árīrãcoma masa. Lote ĩgu árīrasubure masa baha, ihri, asũ, dua, ote, wirire iĩnũma.

29 Erã eropa iirisubu ĩgu ya macare Sodoma waĩcũri maca Lote ĩgu waranu umaro maja peame ũju dijari erãre wejēpehocãyoro.

30 Yũhu masu Goãmu ĩgu obeodigu yũhu guñaña mariro yu dujaricũ eropa ta waroca irisubure.

31 “Irisubure yujugu ĩgu ya wihi weca maja puugue árīgu wihi pohecague ĩgu yare aĩgu ñajabiricãporo pobero mera duhriboro dopa. Eropigu pohegue árīgu sã irisubure ĩgu ya wi-higue piharibiricãporo.

32 Lote marapo igo warare guñaque.

33 ĩgu ya árīburi dihtare yujugu guñagu peamegue wagucumi ĩgu. Yaha árīburipũre yujugu guñagu árīpehrerinũri Goãmu mera õaro árīgucumi, arĩpu Jesu.

34 “Yũhu mũare werea. Irisubure yũre umupeorãre beye gameneodoregũca. Eropigu eropa wari ñamire yuju camare perã caricũ yujugũre yũre umupeogũre aĩrãcoma yu mera árībure. Gajigu yũre umupeobigu ero dujagucumi.

35 Eropa ta nome perã erã ya ojudũcare erã biucũ yujugore aĩrãcoma. Yujugo ero dujagucumo.

36 Eropigu perã poheguere mohmerã árīcũ yujugũre aĩrãcoma. Yujugu ero dujagucumi, arĩpu Jesu.

37 Īgũ eroparĩcũ ĩgũ buherãpũ serẽpiñorã.

—¿Nohogue eropa warocuri? arĩ serẽpiñorã erã.

Erã eroparĩcũ Jesu yũhripũ:

—Masa erã ñeri erã iinigiurogue, erogue Goãmũ erãre erã ñeri dipuwaja moagũcumĩ, arĩpũ Jesu.

18

Wapeweyo igo dipuwaja moadorera queorire werẽpũ Jesu

1 Eropi Jesu erãre Goãmũre serẽburire werẽgũ õpa arĩpũ:

—Mũa Goãmũre serẽrã coreque ĩgũ yũhriborore. Yoari boje corequererã ta bujawerebircãque. Īgũre serẽrã duhubita, arĩpũ Jesu.

2 Īgũ eropa arĩrare buhebu i queori mera werẽpũ erãre:

—Gaji macague masare dipuwaja moadoregũ arĩpũ. Īgũ Goãmũre umupeobiripũ. Eropigũ masa sãre umupeobiripũ.

3 Eropigo wapeweyo sã erogue arĩpo. Igo ĩgũ pohrogue dũraro curigo õpa arĩpo: “Yũre ĩhaturigũre dipuwaja moadoreque mũhũ. Yũre arĩ cãhmotaque,” arĩ serẽniguicãpo igo ĩgũre.

4 Igo eroparĩcũ ĩgũ bajasuburi “Iisome yũhũ,” arĩripũ igore. Īgũ eropa arĩquerecũ ta igo bajasuburi ĩgũre eropa serẽniguicãgo garibotariaro iipo. Igo garibocũ ĩagũ õpa arĩpũ ĩgũ basi. “Yũhũ Goãmũre masa sãre umupeobea.

⁵ Yũ eropa umupeobigu árĩquerecũ ta igopũ yũre garibotaricãmo. Yũre eropa garibogo yũre gariboreacũ iicumo yũre. Igo eropa arĩ weresãniguicũ igore ìhaturigũre dipuwaja moadoregũra,” arĩpũ dipuwaja moadoregũ, arĩpũ Jesu.

⁶ Eropa arĩgũ Jesu erãre werenemopũ:

—Eropa arĩpũ ìgũ ñegũ dipuwaja moadoregũ. Ìgũ eropa arĩrare guñaque mũa.

⁷ Ìgũ tauro Goãmũpũ ìgũ yarãre umũri nũcũ ìgũre serẽrãre itamugũcumi.

⁸ Mũare arĩgũ tiiaa. Goãmũ erãre mata iigũcumi erã serẽrare. ¿Ìgũ eropa yũhriɡũ ìgũ árĩcũ ta yũhũ masũ Goãmũ ìgũ obeodigũ i yebague dujarigũ, Goãmũre umupeorãre ìgũre serẽrãre bocagũcuri yũhũ? arĩpũ Jesu.

Perã Goãmũ mera erã wereniguira queorire werepũ Jesu

⁹ Eropi gaji queori mera werepũ Jesu. “Gũapũ õarã ãhraa. Gajirãpũ ñero iirã ãhrima,” arĩ pepirãre i queori mera õpa arĩ werepũ:

¹⁰ —Goãmũ ya wihigue perã uma Goãmũ mera wereniguirã wañorã. Yujugũ fariseo masũ arĩpũ. Gajigũ wajasea coregũ arĩpũ.

¹¹ Eropigũ fariseo masũpũ nũgaja, õpa arĩ serẽ niguirũ Goãmũre: “Yũhũ gũya yajaricũgũ, diaye iibigũ, nome mera ñero iigũ árĩbeaa. Gajirã iro dopa árĩbeaa. Ihĩ wajasea coregũ iro dopa ñegũ árĩbeaa. Eropigũ mũre Goãmũre õhaa, arãa.

¹² Yũhũ semanari nũcũ mũ ya árĩburire iigũ pesubu ba duhua. Eropigũ diez niyeruserire

wajatagu yujuse mure ohoa,” arĩpu fariseo masu Goãmure.

¹³ Eropigu wajasea coregupu yoarogue niguigu muhri siunugaja, ĩgu ñerire bujawere, umarogue ĩabiripu. ĩgu ñerire bujaweredigu arĩgu ĩgu coretibi pa, wereniguipu Goãmure: “Goãmũ, yũhũ ñegu aħraa. Eropigu muhu yure mojomoro ĩaque,” arĩpu ĩgu Goãmure.

¹⁴ Eropigu mure arĩgu iiaa. Ihĩ wajasea coregupu ĩgu wihigue ĩgu dujagu ĩgu ñerire Goãmũ mera cóadigu dujapu. Gajigu fariseo masu ĩgu ñerire cóadigu arĩbiripu. “Yũhũ õagu aħraa,” arĩgu Goãmũ ĩgu ĩacũ ñegu arĩmi. “Yũhũ ñegu aħraa. Eropigu yu ñerire bujawerea,” arĩgũpũre Goãmũ õagu iigũcumĩ ĩgũre, arĩpu Jesu.

Majirãgã ya arĩburire Goãmure serẽbasapu Jesu

Mt 19.13-15; Mr 10.13-16

¹⁵ Eropi masa erã porã majirãgãre Jesure mohmepiñadoremorã ĩgu pohrogue aĩ erariñorã. Erã eropiicũ ĩarã Jesu buherã erãgãre aĩrarãre turiñorã.

¹⁶ Erã eropa turicũ ĩagu Jesu majirãgãre si-hubeopu ĩgu pohrogue. Sihubeo õpa arĩpu ĩgu ĩgu buherãre:

—Majirãgã yu pohrogue ariporo. “Waque,” arĩbita erãgãre. Erãgã Goãmure erã opu iro dopa pepima. Eropirã Goãmũ ĩgu opu arĩroguere oãgã iro dopa pepirã aħrima eroguerẽ.

¹⁷ Diaye arĩgu iiaa mure. Oãgã Goãmure erã gamediro dopa ta mua Goãmure gamebirã ĩgu

pohrogue wasome m̄ua. M̄ua wabiricũ m̄ua op̄u
 ár̄isome ĩgu, ar̄ip̄u Jesu.

Doberi opagu Jesu mera werenigup̄u

Mt 19.16-30; Mr 10.17-31

¹⁸ ĩgu eropa ar̄ira p̄hr̄u judio masa opar̄a
 mera majagu Jesure serēpi erap̄u.

—Ne ðagu, buhegu āhraa m̄uh̄u. ¿Yũ
 ár̄ipehr̄er̄in̄ari Goām̄u mera ár̄idiagu dohpa
 iigucuri yuh̄u? ar̄ip̄u ĩgu.

¹⁹ ĩgu eropar̄icũ Jesu yuhrip̄u:

—¿Dohpa ar̄ironore ȳare “Ōagu,” ar̄i piyuri
 m̄uh̄u? Goām̄u dihta ðagu āhr̄imi.

²⁰ I Goām̄u dorerire masia m̄uh̄u. “Gajigu
 marapo mera ár̄ibiricãque. Masare
 wejēbiricãque. Yajabiricãque. Ḡayabiricãque.
 M̄u pagu s̄umar̄are umupeoque,” ar̄i doremi
 Goām̄u. Eropigu irire iique m̄uh̄u, ar̄ip̄u Jesu.

²¹ ĩgu eropar̄icũ ĩgu Jesure yuhrip̄u:

—Iri ár̄ipehr̄er̄ire majiguḡague ta iib̄u yuh̄u,
 ar̄ip̄u ĩgu.

²² ĩgu eropar̄icũ peegu Jesu ĩgure ðpa ar̄i
 werep̄u:

—Yujuñe dihta d̄uh̄yaa m̄ure m̄u iiboro.
 Ár̄ipehr̄eri m̄u yare duagu waque. Eropa
 iigu ár̄ipehr̄eri niyeru m̄u wajatarire mojo-
 morocur̄are oque. M̄u eropa iicũ w̄aro m̄u
 ya ðari m̄uh̄u opaburire umaroguer̄e Goām̄u
 pohroguer̄e ár̄iroca. Eropa iituha ȳu mera
 majagu ár̄ibu arique, ar̄ip̄u Jesu ĩgure.

²³ ĩgu eropar̄icũ peegu ĩgup̄u baja doberi
 opagu ár̄igu irire mojomorocur̄are odiabigu,
 turaro bajawere waha wap̄u.

24 Īḡu eropa bujawerecũ ĩaḡu Jesu õpa arĩ werepũ gajirãre:

—Doberi oparãre Goãmu ĩḡu opu árĩroguere erã wacũ diasataria.

25 Camello waĩcuḡu waibuḡupu ĩḡupu awiru gobegãgue ĩḡu ñajacũ masiya mara ĩḡure. Eropa ta doberi opagu Goãmu mera õaro árĩḡu ĩḡu opu árĩroguere wacũ diasataria, arĩpu Jesu.

26 Īḡu eroparĩcũ ĩḡure peerã õpa arĩnorã:

—Cue. Mu arĩro dopa ta diaye árĩcũ, ne yujuḡu masure Goãmu taubiribocumi ĩḡu pohro waborore, arĩnorã erã Jesure.

27 Erã eroparĩcũ Jesu yãhrĩpu:

—Masa erã bocatĩuro erã õaro iira mera Goãmu pohrogue wamasibeama. Goãmupu masare peamegue wabonirãre taumasimi. Īḡu árĩpehrerire õaro iimasipehocãmi, arĩpu Jesu erãre.

28 Īḡu eroparĩcũ Pedro ĩḡure õpa arĩpu:

—Peenique. Gũa árĩpehreri gũa yare apicãbu mu mera warã, arĩpu ĩḡu Jesure.

29 Īḡu eroparĩcũ Jesu õpa arĩpu:

—Diaye muare arĩḡu iiaa. Árĩpehrerã mua Goãmu yare iimorã mua wirire, mua marasã nomere, mua pagu porãre, mua pagu sumarãre, mua porãre mua apinirã mua wũaro wajatarãca dohpaguere.

30 Mua apidiro tauro wajatarãca. Eropirã mua sĩrira puhrũ árĩpehrerinuri Goãmu mera árĩrãca mua, arĩpu Jesu erãre.

Dipaturi Jesu ĩġu sĭriburiñere ĩġu masa m̃ariaburiñere werep̃u

Mt 20.17-19; Mr 10.32-34

³¹ Eropi doce ĩġu buherã dihtare aĩġã erãre werep̃u:

—Peeque yũre. Dohpaguere mari Jerusalẽngue warã iiaa. Eroque yũre Goãmu ĩġu obeodigũre Goãmu ya weremãhtanirã iribojegue erã werediro dopa ta eropa waroca yũre.

³² Ero masa yũre ñeha, judio masa árĩbirãre orãcoma yũre. Yũre erã ora pũhrũ erã yũre wereya, ñero arĩ, disico ehosũrãcoma.

³³ Eropirã yũre tãratuhaja wejẽrãcoma yũre. Eropigũ yũ sĭrira pũhrũ uħrenũ waboro masa m̃ariagũca yũhũ, arĩpũ Jesu erãre.

³⁴ ĩġu eroparĩcũ ĩġu buherã ĩġu wererire õaro pee masibiriñorã. Goãmu irire erãre masicũ ĩibirinipũ dohpa.

Cuiri ĩhajabigũre ĩhajacũ ĩipũ Jesu

Mt 20.29-34; Mr 10.46-52

³⁵ Eropi Jesu sã Jericó waĩcũri maca pohroque ejañorã. ĩġu wari maha tũroque yujugũ masũ cuiri ĩhajabigũ doapũ. Niyeru serẽgũ ĩipũ.

³⁶ Eropigũ masa bajarã ĩġu pohro aricũ peegũ serẽpipũ ero árĩrãre.

—¿Duhpirã masa bajarã tarigãri? arĩ serẽpipũ ĩġu.

³⁷ —Jesu Nazare majagũ arigũ iimi, arĩñorã gajirã ĩgũre.

³⁸ Erã eropa arĩ werecũ peegũ ĩġu gaguiniguinũgapũ:

—Jesu, opu Davi muru pãrami masare taubu, yure mojomoro ãaque, arĩ gaguiniguipũ Jesure.

³⁹ Īgu eroparĩcũ ĩgu pohro arĩrãpũ “Ejarimaricãque,” arĩ turiñorã ĩgure. Erã eropa arĩ turiquerecũ ta ĩgu ero core ĩgu gaguiniguiddiro tauro gaguiniguinemopũ daja.

—Opũ Davi muru pãrami, yure mojomoro ãaque, arĩ gaguiniguipũ ĩgu.

⁴⁰ Īgu eropa gaguiniguicũ peegu Jesupũ nuğaja, “Sihubeoque ĩgure,” arĩpũ. Īgu eroparĩcũ erãpũ cuiri ĩhajabigũre sihugãñorã. Erã eropa sihugãcũ ĩgu Jesu pohrogue ĩgu ejacũ Jesupũ ĩgure serẽpipũ:

⁴¹ —¿Dohpa yũ iicũ gahmeri mũhũ? arĩpũ Jesu.

—Yũ Opũ, yure ĩacũ iique, arĩpũ cuiri ĩhajabigũ.

⁴² —Īaque pare. Yure umupeonijagu, ðagu wahaa mũhũ, arĩpũ Jesu ĩgure.

⁴³ Īgu eroparĩcũ ta cuiri ĩhajabigũ ðaro ĩha wapũ. Eropa ðagu wanijagu ĩgu Jesu mera wapũ. “Goãmũ turagu ãhrimi,” arĩ umupeopũ ĩgu. Eropirã masa bajarã cuiri ĩhajabiridigũ ĩgu ðagu wacũ ĩarã, “Goãmũ ðagu, turagu ãhrimi,” arĩ umupeoñorã erã sã.

19

Zaqueo Jesure bocatĩripũ

¹ Eropii Jesu Jericógue eja, iri macague tarigãbu iipũ.

² Doberi opu Zaqueo waĩcũgu wajasea corerã opu ero arĩpũ.

³ Eropigu ĩgu Jesure “¿Nihino árĩcuri?” arĩ ĩha masibu Jesure ĩadiaripũ. Eropa ĩgu ĩadiaquerecũ ta ĩgu yebagugã árĩcũ masa bajarã ĩgũgãre cãhmotacãñorã.

⁴ Eropigu ĩgu masare omatarigã wa, sicómoro waĩcũdigũ yucũgũgue mũribejapũ Jesure ĩabu. Pũhrũ ñarigã Jesu irigũ pohro tarigãbu iipũ. Eropigu Zaqueo irigũgue coregũ iipũ.

⁵ ĩgu eropa corero watope Jesupũ irigũ gubuye ejanũgaja, Zaqueore ĩhamuju ĩgũre werepũ:

—Zaqueo, dohpaguere mũ ya wihi dujagũra. Eropigu duru dijarique, arĩpũ Jesu.

⁶ ĩgu eroparĩcũ Zaqueopũ mũmũdiaro mera dijari, mucubiriri mera ĩgu ya wihigue aridorepũ Jesure.

⁷ ĩgu eropa bocatĩricũ ĩha, masa árĩpehrerã erã basi õpa arĩ wereniguiñorã:

—Ihĩ Jesu ñegũ ya wihigue curigũ wadiami, arĩ wereniguiñorã árĩpehrerã masa erã basi.

⁸ Zaqueopũ bocatĩrituha ero nigui, Jesure werepũ:

—Opũ, peeque yure. Árĩpehreri yahare deco mera mojomorocurãre ogũra. Eropigu yũhũ gajigũre cien niyeruserire gũya aĩdigũ árĩgu, cuatro cientos niyeruserire wajayenemogũra ĩgũre, arĩpũ Zaqueo Jesure.

⁹ ĩgu eroparĩcũ Jesupũ werepũ ĩgũre:

—Dohpagãre mũre mũ ya wihi árĩrã sãre peamegue wabonirãre Goãmũ tautuhami. Mũ sã Abrahã mũrũ acaweregũ ta ãhraa.

¹⁰ Yũhũ masũ Goãmũ ĩgu obeodigũ peamegue wabonirãre amagũ arigũ iibũ. Erogue

wabonirãre ðaro taugu arigu iibu, arĩpu Jesu Zaqueore.

Niyeruseri oroseri queorire werepu Jesu

¹¹ Eropi igũre peerãre Jesu queori mera werepu daja. Merogã dũhyayoro Jerusalẽngue igũ ejaboro. Eropirã igũre peerã ðpa arĩ pepiñorã: “Goãmu dohpaguere opu arĩnũgabu iimi,” arĩ pepiriñorã erã.

¹² Erã eropa arĩ pepicũ Jesu i queorire ðpa werepu erãre:

—Yujugu gaji yebague yoarogue wabu iĩnumi. Eroguere ero majagu erã tauro opu arĩgu igũre igũ ya maca majarã opure acucũ wabu iĩnumi. Pũhrũ igũ ya wihigue dujarabu iĩnumi.

¹³ Nere igũ waboro corere diez mohme corerãre sihubeoñumi. Eropa sihubeogu, igũ erãre yujurãyerire yujuse niyeruse orosere oñumi. Otuha wereñumi erãre: “Yũ maricũ i niyeru mera mũa wajatanemoburire amaque,” arĩñumi igũ mohme corerãre.

¹⁴ Igũ ya yeba majarãpu igũre gamebiriñuma. Eropa gamebirã igũ opu arĩbu wara pũhrũ gajirãre igũre weredorerã obeoñuma. “Mũhu gua opu arĩcũ gamebeaa gua,” arĩñuma erã weredorenirãpu.

¹⁵ Eropa erã gamebiriquerẽcũ ta pũhrũ erã opu ñajañumi igũ. Eropa opu ñajatuha, igũ igũ ya wihigue dujariñumi. Eropa dujaragu igũ mohme corerãre igũ niyeru mera erã wajatanemorare masibu, erãre sihubeoñumi.

¹⁶ Igũ eropa sihubeora pũhrũ, eramũhtagũ igũre wereñumi: “Opu, mũ niyeruse, mũ yũre

orase mera diez seri wajatanemoabu yuhu,” arĩnumi mohme coregu ĩgu opure.

17 “Ōaro iiabu mahu. Ōagu mohme coregu āhraa. Mu merogā mera yu dorero dopa iipehogu arĩgu dohpague diez macari majarā erā opu arĩbu waguca mahu,” arĩnumi opu mohme coregure.

18 ĩgu puhru eragu ĩgu mera majagu opa arĩnumi: “Opu, mu niyeruse, yure mu orase mera cinco seri wajatanemoabu yu sã,” arĩ wereñumi ĩgu opure.

19 “Cinco macari majarā opu waguca mahu,” arĩnumi ĩgu opu ĩgure.

20 ĩgu eropa arĩra puhru gajigu mohme coregu eraa werepu: “Opu, mu niyeruse ohō āhraa. Suhri gasiro mera oma, irisere dihbuabu.

21 Mahu turaro mohmedoregu āhraa. Eropigu gajirāre mohmedorequeregu oteri moogu arĩqueregu ta mu dihta iri ducare aia. Eropigu mare güiabu,” arĩnumi ĩgu opure.

22 “Mu yure eropa arĩgu ñegu āhraa. Yure mu eropa arĩri dipuwajare dipuwaja moagura yuhu. Yuhu mare turaro mohmedoregu arĩcũ mahu yure masia. Gajirā yare yuhu aĩcũ yuhu otebirira arĩquerecũ iri ducare yu aĩgu arĩcũ masituhabu mahu.

23 ¿Yu eropa arĩcũ ĩaqueregu duhpigu yu orasere niyeru diburi wihigue dibubirari mahu? Irire erā wayura waja wajatanemoboaya mahu. Irire mu iicũ dujaragu wajatanemoboaya yu sã,” arĩnumi erā opu.

24 Eropa arĩtuha ĩgu pohro niguirāre doreñumi: “Niyeruserere emaque ĩgure. Diez

seri opagure oque,” arĩñumi ïgu opu.

²⁵ Ìgu eroparĩcũ erāpũ wereñuma ïgure: “Opũ, diez seri opagu baja opatuhami,” arĩñuma erã ïgure.

²⁶ Erã eroparĩcũ opu yũhriñumi: “Mũare arĩgu iiaa. Áripehrerã wũaro oparãre onemogura. Moorãpũre merogã erã opaquerẽcũ ta erãre emagura.

²⁷ Dohpague tamerare yũre ïhaturirãre yũre erã opu árĩdorebirinirãre yũ pohro aĩgãrique. Eropirã yũ ïaro wejẽcãque erãre,” arĩñumi opu ïgu mohme corerãre, arĩ werepũ Jesu.

Jerusaléngue ejapũ Jesu

Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19

²⁸ Eropa arĩtuha Jesu gajirã core Jerusaléngue wagũ iipũ.

²⁹ Jerusaléngue ejaboro coregã Olivo waĩcũdigũ utãgu gubuyegue ejañorã pe maca árĩrogue. Yuju maca Betfagé gaji maca Betania waĩcũyoro. Eroque ejagu ïgu buherã mera majarãre perãre obeogu Jesu õpa arĩpũ:

³⁰ —Si macague waque. Ero ejarã, burrogãre erã dirinugudigure bocajarãca. Gajirã ïgure ne peyanibeamã dohpa. Ìgure bocarã, ïgure diriradare pã, aĩgãribasaque yũre.

³¹ Mũa eropa iicũ ïagupũ “¿Duhpirã burrore pãri?” ïgu arĩcũ peerã õpa arĩ yũhrique ïgure: “Mari tĩgu burrore gamebeoniami dohpa,” arĩ wereque ïgure, arĩ weredore obeopũ ïgu buherãre perãre.

32 Īḡu eroparīcū erā perāpu ĩḡu obeodirogue ejañorā. Erā eropa ejacū Jesu árīpehreri ĩḡu erāre arīdiro dopa ta eropa wayoro.

33 Eropirā burrogāre erā pācū ĩḡugā oparā serēpiñorā erāre:

—¿Duhpimorā diriradare pāri burrogāre? arī serēpiñorā erā.

34 —Mari tīḡu burrogāre gamebeoniami, arī yuhriñorā erā.

35 Eropirā ĩḡugāre burrogāre Jesu pohroque aī ejañorā. ĩḡugāre aī ejatuhaja erā weca maja suhrire ĩḡu weca duhpeñorā. Eropirā ĩḡu weca Jesu ĩḡu mūribejacū itamuñorā erā Jesure.

36 Jesu ĩḡu weca ĩḡu peyagu wacū erā masa erā weca suhri sañari suhrire tuwea aī mague seōpi mūhtañorā ĩḡu core.

37 Eropirā Jerusalén pohroque eja, Olivo waīcūdigu dijariri mague ejañorā. Eroque ejarā Jesu buherā bajarā árīpehrerire ĩḡu deyoro moarare, ĩḡu ōari ĩḡu iirare erā ĩarare guña mucubiri Goāmure ōaro wereniguinugañorā. Goāmure “Ōagu, turagu āhrimi,” arī gaguiniguñorā. Eropirā burigā gaguinigui Goāmure umupeo ōpa arīñorā:

38 —Īre umupeorā. Ihī Goāmū ĩḡu obeodigu, mari Opū ōaro ariporo. Ūmaro majarā ōaro árīporo. Goāmū ĩḡu turagu árīcū árīpehrerā masiporo, arī umupeñorā erā.

39 Erā eroparīcū peerā fariseo masa bajamerāgā erā watope árīrā Jesure wereñorā:

—Buhegu, mū buherāre ejarimaricādoreque, arīñorā erā.

⁴⁰ Erãre yũhripũ Jesu:

—Mũare arĩgu tiiaa. Oã yũre umupeorã erã wereniguibiricũ utãyeripũ yũre umupeoro dopa ta gaguiniboca, arĩpũ Jesu erãre fariseo masare.

⁴¹ Eropa arĩtuha Jesu Jerusalén pohroque eja, iri macare ãhabeogu orepu.

⁴² Ōpa arĩpũ ãgu:

—Jerusalén majarã, dohpague tamerare mũare ōaro árĩburire mũa masicũ ōatariaboya. Eropa árĩquerecũ mũa dohpaguere irire ne peediabirabũ. Eropigu Goãmũ mũare irire masidorebirimi.

⁴³ Mũare ãhaturirã mũa árĩri macare cãhmotarãcoma. Eropa iirã erã mũare wiriaro iisome.

⁴⁴ Irisubu erã mũa ya macare cóãpehorãcoma. Mũare mũa porã sãre wejẽrãcoma. Mũare ãhaturirã ōaro weasirirãcoma mũa ya macare. Goãmũ peamegue wabonirãre mũare ãgu taubure yũre mũa masidiabirabũ. Mũa masidiabirira dipuwaja mũare ãhaturirãre Goãmũ cóãdoregũcumĩ mũa ya macare, arĩpũ Jesu Jerusalén majarãre.

Goãmũ wihigue ejapu Jesu

Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22

⁴⁵ Eropi Jerusaléngue ejagu, Jesu Goãmũ wihigue ñaja wapũ. Eropigu doberi duarãre iri wihigue bocajagu, erãre cohã wiucãpu. Ōpa arĩpũ ãgu erãre:

⁴⁶ —Goãmũ yare erã gojarapũ ōpa ãhraa: “Goãmũ arĩmi: Yaha wihi Goãmũ mera wereniguirĩ wihi waĩcũroca,” arĩñuma ãgu yare

erã gojarapũ. Īḡu eropa arĩquerecũ ta m̄ap̄u i wihire Goãm̄u wihire duadoarã bu game yajarã iiaa, arĩp̄u Jesu.

⁴⁷ Ʋm̄uri n̄uc̄u Goãm̄u wihigue Jesu buher̄u. Eropirã pahia oparã, judio masare buherã mera, masa oparã sã, ĩḡure erã wejẽburire guñamaañorã.

⁴⁸ Masa árĩpehrerã ĩḡure eropa peenigui, ĩḡu buherire õaro peenururã árĩñorã. Erã eropa õaro peenurucũ Jesure wejẽdiarãp̄u ĩḡure erã wejẽburire bocabiriñorã.

20

Jesure dorediḡure ĩḡure serẽpiñorã

Mt 21.23-27; Mr 11.27-33

¹ Gajin̄u Goãm̄u wihigue Jesu masare õari buherire buheḡu iip̄u. Īḡu eropa buhecũ pahia oparã, judio masare buherã, m̄urã mera ĩḡu pohrogue erarã, ĩḡure serẽpiñorã:

² —Wereque ḡuare. ¿Noa doreri mera eropa iiri m̄uh̄u? ¿Nihino m̄ure Goãm̄u wihigue árĩnirãre cóãdoreari? arĩñorã erã Jesure.

³ Erã eroparĩcũ Jesu yuhrip̄u erãre:

—Yuh̄u m̄ap̄ure serẽpim̄htagura. Wereque yu sãre.

⁴ ¿Ñu masare ĩḡu waĩyecũ nihinop̄u ĩḡure waĩyedorem̄uriyuri m̄ua pepicũ? ¿Goãm̄u doreyuri? ¿O masap̄u dorem̄uriyuri? arĩ serẽpip̄u erãre.

⁵ Īḡu eroparĩcũ erãp̄u erã basi game wereniguiñorã:

—¿Dohpa arĩ yũhrirãcuri mari? “Goãmũ Ñure doredigũ árĩmi,” mari arĩcũ, “¿Goãmũ Ñure ïgũ dorequerecũ ta duhpirã ïgũ wererare peebirari mũa?” arĩbocumi Jesu marire.

⁶ Oã masapũ “Diaye ta Ñu Goãmũ yare weremũhtadigũ árĩmi,” arĩ pepima erã. Erã eropa arĩ pepirã maripũ “Ñu ïgũ waĩyecũ Goãmũpũ ïgũre dorebiridigũ árĩmi,” mari arĩcũ masapũ marire utã mera dearãcoma, arĩ wereniguiñorã erã erã basi.

⁷ Eropa arĩ wereniguituha erã Jesure yũhriñorã:

—Ñure waĩyedoredigũre gũa masibea, arĩñorã erã.

⁸ Erã eroparĩcũ Jesu yũhripũ:

—Irisubu tamerare yũ sã yũre doredigũre werebea mũare, arĩpũ ïgũ erãre.

Ñerã mohme corerã iira queorire werepũ Jesu Mt 21.33-44; Mr 12.1-11

⁹ Eropi Jesu queori moa õpa arĩ buhenũgapũ masare:

—Yeba opũ árĩñumi. ïgũ ya pohere iguire oteñumi. Otetuha, iri pohere gajirãre deco mera apiñumi erã mohme corera waja. Eropa apigũ erãre iri pohere ïhadibudoretuhaja gajĩ yebague waha wañumi. Yoari boje deyobiriñumi.

¹⁰ Eropigũ igui ñirisubu arĩcũ pohe opũ ïgũ pohro majagũre pohere mohme corerã pohrogue obeoñumi. Pohe maja ïgũ oteri dũcare ïgũ ya sero majare aĩdoregũ obeoriñumi. Eropirã

pohere mohme corerãpũ ãgu pohro majagũre bo-
catĩri pañuma ãgũre. Eropirã erã ãgũre iguitõrre
obiriquerẽ dujadoreñuma ãgũre.

11 Eropigu pohe opũ gajigu ãgu pohro majagũre
iri pohe maja dũcare aĩdoregũ obeoriñumi daja.
Eropirã pohere mohme corerã ãgu sãre pa ñero
iĩñuma ãgũre. Eropa iituha ãgu iri dũcare
obiriquerẽ dujadoreñuma daja.

12 ãgũre erã eropa iira pũhrũ gajigu pohro ma-
jagũre obeoriñumi daja. Eropirã mohme corerã
daja ãgũre cami moa, iri pohe tũro cóãcãñuma
ãgũre.

13 “Erã eropa iira pũhrũ pohe opũ õpa arĩ
pepiriñumi: “¿Dohpa iigũcuri yũhũ? Õpa iigũra.
Yũhũ yũ magũre yũ mahigũre obeogũra. Erã
ãgũre umupeobocoma,” arĩ pepiriñumi pohe
opũ.

14 Eropirã ãgu magũre ãgu obeodigu ejacũ
ĩarã mohme corerãpũ erã basi õpa arĩ
wereniguiñuma: “Ihĩ pohe opũ magũ aĩhrimi.
ãgũre wejẽrã. Eropiro i pohe mari ya pohe
dujaroca,” arĩriñuma erã erã basi.

15 Eropa arĩtuha pohe opũ magũre ñeha pohe
tũro aĩgã, wejẽcãñuma ãgũre. ¿Ne pohe opũ
dujaragũ dohpa iigũcuri ãgu ya pohere mohme
corerãre? arĩpũ Jesu.

—Õpa iigũcumi erãre.

16 ãgu pohere mohme corerãre wejẽgũ,
gajirãpũre pohere mohme coredoregũcumi,
arĩ yũhripũ Jesu ãgu basi.

ãgu eroparĩcũ peerã masapũ õpa arĩñorã:

—Marire eropa wabiricãporo, arĩñorã erã.

17 Erã eroparĩcũ Jesupũ erãre ìha serẽpipũ:

—¿Goãmũ yare erã gojarapũre õpa arĩra dohpa arĩro iiri mũa pepicũ?

Ihĩ Cristo utãye iro dopa ta ãhrimi. Masa Cristore gamebirãcoma. Erã ìgũre gamebiriquerecũ Goãmũ ìgũre beye erã opũ erãre taubu acumi, arĩ gojañuma.

18 Yũre gamebirãpũ yũ dipuwaja moamorã árĩrã ñero tarirãcoma, arĩpũ Jesu erãre.

Oparã ya wajare wajayeburire gajirã serẽpiñorã Jesure

Mt 21.45-46; 22.15-22; Mr 12.12-17

19 Ìgũ eroparĩcũ peerã judio masa buherã, pahia oparã sã “Jesu iri pohe opũ queori mera ‘Erã ñerã mohme corerã iro dopa ãhrima,’ arĩgũ marire weresãgũ iicumi ìgũ,” arĩ pepiñorã erã.

Eropa arĩ pepirã erã Jesure ñeadiariñorã. Eropa ñeadiaquererã ta masa Jesure gamerã mari mera guarì arĩrã erã masare gũi árĩñorã.

20 Eropa gũirã Jesure erã ñeaburìsubure corerã ìgũre ìhanurũñorã. Ìgũ ñero arĩ yũhricũ ìadiarã iiriñorã ìgũre weresãmorã. Eropirã Jesure gajino serẽpidorerã obeoñorã gũyarãre. Erãre diaye iirã dopa wereniguidoreñorã. Jesu ñero ìgũ werenicũ peerã iri yeba majagũ opũre peresu iidoremorã iiriñorã.

21 Eropirã erã Jesure serẽpiñorã:

—Buhegũ, diaye wereniguigũ, gũyari marigũ mũ árĩcũ gũa masia. Eropigũ opũ árĩcũ sãre ìgũ bu árĩgũ ìgũ árĩcũ sãre yujuropa ìhaa mũhũ. Mũhũ Goãmũ yare diaye mũ buhecũ sãre gũa masia.

²² Wereque guare: ¿Roma majagu árĩpehlerã tauro opu árĩgure gobierno majare marire wajayero gahmeri ma pepicũ? ¿Mari doreripu irire wajayedoreri? arĩñorã erã Jesure.

²³ Erã eroparĩcũ Jesu erã ñero iidiarire masigu erãre werepu:

—¿Duhpirã yu ñero wereniguicũ peediarimua?

²⁴ Dohparagã niyerusere aĩrique. Irisere ñarã, arĩpu.

Irisere erã aĩ eracũ ñagu opa serẽpipu Jesu:

—¿Nihino gohra waĩcugu masu tuhyari irisere? ¿Noa waĩ tuhyari? arĩ serẽpipu Jesu erãre.

—César, masa tauro opu waĩ ñgu masu sã tuhyami iriseguere, arĩ yuñriñorã erã.

²⁵ Erã eroparĩcũ Jesu werepu:

—Irisubu tamerare masa tauro opure ñgu yare oque. Goãmũ yapure Goãmure oque, arĩpu Jesu erãre.

²⁶ Eropirã masa erã peero Jesure ñero arĩ wereniguicũ iimasibiriñorã erã. Eropirã erã Jesu yuñririre peerã erã peemaria wañorã. Eropa peemariarã, ejarimaria wañorã.

Saduceo masa Goãmũ ñgu sĩrinirã masurire serẽpiñorã Jesure

Mt 22.23-33; Mr 12.18-27

²⁷ Eropi bajamerãgã Saduceo masa Jesu pohroque erañorã. “Goãmũ sĩrinirãre masusome,” arĩ pepirã arĩñorã Saduceo masa. Eropirã erã opa arĩñorã ñgure:

²⁸ —Buhegu, marire opa arĩ gojañumi Moise: “Yujugu ñgu ñgu marapocugu porã mariqueregu ta ñgu sĩricũ ñagu ñgu pagu magure ñgu ñgu

marapo árĩdigore marapocuro gahmea. Eropa iigu ĩgu tĩgu muru ĩgu porãcubodiro dopa ta porãcuro gahmea ĩgu pagu magure. Eropirã ĩgu tĩgu muru porã iro dopa árĩrãcoma,” arĩpu Moise, arĩnorã erã.

²⁹ Irire arĩtuha i queorire werenemoñorã erã Jesure:

—Yujungu porã siete árĩnorã. Erã tĩgupu marapocu porã marigu ta sĩa wapu.

³⁰ Eropigu gajigu ĩgu pagu magu sã ĩgu tĩgu marapo árĩdigore ta marapocupu. ĩgu eropa marapocura puhrũ ĩgu tĩgu muru iro dopa ta ĩgu sã porã mariqueregu ta sĩa wapu.

³¹ Eropigu ihĩ pagu magu sã ĩgu tĩgu muru iro dopa ta porã mariqueregu sĩa wapu. Eropa dihta wañorã yujungu porã gohra. Ne porã mariquererã ta sĩripehrea wañorã.

³² Erã marapo sã erã puhrũ sĩa wapo pare, arĩ, Jesure serẽpiñorã:

³³ ¿Ne, Goãmu arĩpehrerãre sĩrinirãre ĩgu masucũ nihino marapo gohra árĩgocuri igo? Erã siete arĩpehrerã igore marapocunirã árĩnorã. ¿Eropigo nihino marapo gohra árĩgocuri igo? arĩ serẽpiñorã erã.

³⁴ Erã eroparĩcũ Jesu yuhrĩpu:

—I yeba majarã uma nome mera marapocuma.

³⁵ Erã eropa iiquerecũ ta umasi majarãpu eropa árĩbeama. Dohpaguere masare umare, nome sare diaye iirãre Goãmu òarã iigucumi. Erã erã sĩrira puhrũ masa mũriarãcoma Goãmu pohrogue. Eropirã erã eroguererã marapocubeama.

³⁶ Eropirã erã anyua iro dopa ta ne sīrisome daja. Erã Goãmũ ãgũ masunirã árĩrã, Goãmũ porã āhrima.

³⁷ Dohpaguere sīrinirã erã masa m̄riaborop̄ure m̄are wereḡura. Irire masia m̄a ãgũ Moise ãgũ arĩ gojarare. “Iri yuc̄guḡague ãjudiḡague árĩgũ Goãmũ õpa arĩ weremi ȳre,” arĩ gojañumi Moise. “‘Yuhũ Abrahã, Isaa, Jacobo erã op̄u ta āhraa,’ arĩ weremi Goãmũ ȳre,” arĩ gojañumi Moise.

³⁸ Erã sīrira p̄hr̄ugue “Erã op̄u ta āhraa,” arĩñumi Goãmũ. Eropirã erã sīrinirã m̄ra ãgũ masunirã árĩrã erã ojocarirã āhrima. Árĩpehrerã masa sīriquererã ojocarirã āhrima Goãmũ ãgũ ãacũ, arĩp̄u Jesu erãre.

³⁹⁻⁴⁰ Ìgũ eroparĩcũ erãp̄u dipaturi Jesure serēpidiabiriñorã. Eropirã bajamerãgã judio masare buherã õpa arĩñorã:

—Buhegũ, m̄hũ õaro ȳhriabũ, arĩñorã erã ãḡure.

*Cristo Davi m̄rũ op̄u āhrimi, arĩ werep̄u Jesu
Mt 22.41-46; Mr 12.35-37*

⁴¹ P̄hrũ Jesu õpa arĩ werep̄u masare:

—“Cristo Davi m̄rũ p̄rami árĩḡucumi,” arĩ buherima m̄are buherã. ¿Duhpirã erã eropa arĩ buheri?

⁴² Davi m̄rũ ãgũ basi Salmo ãgũ gojarap̄ugue õpa arĩ gojañumi:

Goãmũ ȳ op̄ure õpa arãmi: “Ohõ ȳ diayep̄u dorebu doaque.

⁴³ Eropigu mure ñhaturirãre mure tarinugabasagura yũhũ,” arĩmi Goãmũ yũ opũre, arĩ gojañumi Davi mũrũ.

⁴⁴ Eropa arĩ gojagũ Davi mũrũ opũcũñumi Cristore. ¿Eropigu Davi mũrũ Cristo ñecũ mũrũ árĩqueregũ ta duhpigu Davipũ Cristore opũcũyuri? Cristo Davi mũrũ opũ ãhrimi, arĩ werepũ Jesu.

Masare buherã erã ñero iirire werepũ Jesu

Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54

⁴⁵ Masa bajarã watope Jesupũ ñgũ buherãre õpa arĩ werepũ:

⁴⁶ —Masare buherã erã ñeri iirire ñarã õaro pee masique. Eropirã erã iro dopa iibiricãque. Erã yoari suhri sañama masa erãre ñaboro dopa. Doberi duarogue gajirã umupeori mera bocatĩri serẽcũ gahmema erã. Eropirã erã mari buheri wiriguere oparã õari doari dihtare doadiama erã. Eropirã bosenũri árĩcũ sãre oparã erã doarigue dihtare doadiama.

⁴⁷ Erã wapeweyarã nome erã wajamocũ ñha erã ya wirire ehmana erã nomere. Eropa erãre mojomoro ñabiriquererã erã masa erã ñhurore yoari boje Goãmũre serẽma, “Gũa Goãmũre õaro umupeoa,” arĩ gũyarã. Erã Eropa iira dipuwaja Goãmũ erãre gajirã tauro dipuwaja moagũcumi, arĩpũ Jesu erãre.

21

Wapeweyo Goãmũ wihigue igo apirare werepũ Jesu

Mr 12.41-44

¹ Eropa arĩ weretuha Jesu Goãmũ wihi maja erã amuburi niyeru gameneori comoro pohrogue ïha doapũ. Iri comorogue doberi oparã erã niyeru sãcũ ïapũ Jesu.

² Eropa ïagũ wapeweyo mojomorocũgo igo pesegã igo oparaserigãre igo sãcũ sãre ïapũ.

³ Irire ïatuha õpa arĩ werepũ:

—Diaye arĩgũ iiaa mũare. Igo wapeweyo mojomorocũgorũ ii comorogue igo yare sãgo gajirã árĩpehrerã erã sãdiro tauro sãmo igoa.

⁴ Gajirã doberi oparã erã wũaro oquerecũ ta erãpũre erã ya wũaro dũhyaa. Igorũ mojomorocũgo árĩquerego ta árĩpehreri igo bari waja árĩborare opehocãmo igoa, arĩpũ Jesu.

*—Goãmũ wihi cóãra wihi árĩroca, arĩpũ Jesu
Mt 24.1-2; Mr 13.1-2*

⁵ Eropi gajirã Goãmũ wihire ïarã õpa arĩñorã:

—Õari utã mera iira wihi, õari wihi ãhraa. Masa Goãmũ wihire erã ora sã õari ãhraa, arĩ wereniguirã iĩñorã.

Erã eroparĩcũ Jesu werepũ erãre:

⁶ —I wihi majare dohpaguere ïaraa mũa. Gajinũ arĩcũ i wihi maja árĩpehreri mari ïara, i utã sã cohmopehrea waroca. Ne yujuye utãye dujasome, arĩpũ Jesu erãre.

*I mũũ pehreburiñũre werepũ Jesu
Mt 24.3-28; Mr 13.3-23*

⁷ ïgũ eroparĩcũ peerã erãpũ serẽpiñorã ïgũre:

—Buhegũ, ¿dohpárĩcũ eropa warocuri mũ arĩdiro dopa waro? ¿Pehreburiñũ coregãre dohpa wanũgacũ ïarãcuri gũa? arĩ serẽpiñorã erã ïgũre.

8 Jesu yuhripu eräre:

—Ōaro iiyuque mua. Eropirã gajirã mware erã guyarire peebiricãque. Bajarã masa “Cristo ãhraa yuhu,” arĩ guyarã árĩrãcoma. Eropa arĩ guyarã “Dohpaguere pehreburiu merogã duhyaa,” arĩrãcoma. Erã eroparĩcũ eräre peebiricãque.

9 Eropirã mua pohrogã gajirã masa gamewejẽcũ, masa erã oparãre cóãcũ peerãca. Eropirã yoarogue majarã sã eropa iicũ peeborãca. Mua irire peerã güibiricãque. Pehreburiu core õpa wamũhtaroca. Eropa wamũhtacũ pehreburiu duhyaniroca dohpa, arĩpu Jesu.

10 Eropa arĩtuha õpa arĩ werenemopu:

—Irisubure yuju yeba majarã gaji yeba majarã mera gamewejẽrãcoma. Eropirã yujugu opu yarã gajigu opu yarã mera gamewejẽrãcoma.

11 Eropiro bajasuburi i yeba ñohmeroca. Eropirã masa bajarã oa mera sĩri, árĩpehrero majarã masa dorecũrãcoma. Eropirã umaro majare deyoro moarire guhyadiarire masa ãarã, ãha uca warãcoma. Eropa wacũ mupũ güibiricãque.

12 “I árĩpehreri eropa waboro core, yaharã mua árĩri dipuwaja gajirã mware ñeha ñero iirãcoma. Eropirã mari judio masa buheri wirigue mware weresã, peresu iirãcoma mware. Erã eropa iicũ macari majarã oparã pohrogue erã tauro oparã pohrogue sãre mware aĩgãrãcoma erã mware dipuwaja moadorerã.

13 Erã eropa mũare aĩgãcũ mũapũ erãre ðari buherire wererãca.

14 Erã oparã pohrogue mũare erã aĩgãcũ erã oparãre mũa yũhriborore wũaro guñabiricãque mũa.

15 Yũhu mũare wereniguicũ iigura. Mũare eropa itamugũ pee masirire, ðari wereniguri sãre mũa iicũ iigura. Mũa eropa iicũ mũare ãhaturirãpũ mũa wereniguirire pee bocãtũmasisome. “Iri diaye áribeaa,” arĩ yũhrimasisome.

16 Irisuburi mũa yaharã áricũ ãha mũa pagũ sũmarã, mũa pagũ porã, mũa acawererã, mũa mera majarã sã mũare oparãre wejedorerã orãcoma mũare. Erã eropa iicũ mũare ãhaturirã mũa mera majarãre gajirãre wejẽrãcoma.

17 Eropirã yaharã mũa áricũ ãarã, áripehrerã mũare ãhaturirãcoma.

18 Mũare eropa iicũ mũapũ ne dederesome.

19 Eropirã erã mũare ñero iiquerecũ ta mũare erã ñero iirare yujuro bojerã yũre duhubiricũ Goãmũ mũare taugũcumi. Eropigũ ãgu pohrogue mũare opagũcumi.

20 “Eropirã bajarã surara Jerusalenguere erã cãhmotacũ ãarã, Jerusalenre erã cóãborore merogã duhyacũ masirãca mũa.

21 Eropa wacũ ãarã Judea yeba áriãrãpũ utã yucũgue oma duhriporo. Eropirã Jerusalen áriãrã sã waporo. Eropirã campo áriãrã Jerusalenguere wabiricãporo daja.

22 Irinũri dipuwaja moarinũri áripehreri Goãmũ yare erã gojarapũ erã arĩdiro dopa ta eropa waroca.

²³ Goãmũ oã masare turaro dipuwaja moacũ árĩpehrerogue i yebaguere ñero tarirãcoma. Eropa wacũ nijiposã nome, erã porãre mihrirãre oparã nome sã mojomorocurã nome dujarãcoma irisubure.

²⁴ Gajirã i maca majarãre gamewejërãcoma. Eropirã gajirã i maca majarãre árĩpehreri yebarigue aĩgã peresu iirãcoma. Eropirã judio masa árĩbirã Jerusalénre ñero iirãcoma. Eropirã erã tarinugarãcoma. Judio masa árĩbirãre “Iripêta árĩque,” Goãmũ ïgũ arĩcũgue Jerusalénre ãhri duhurãcoma, arĩ werepũ Jesu.

Jesu i yebague ïgũ dujariborore werepũ

Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37

²⁵ Eropigũ erãre werenemopũ:

—Irisubure abe umũ majagũ, ñami majagũ, necã sã gũhyaro gohrotoa warãcoma. Árĩpehrerã i yeba majarã, “Cue, sĩrirãca,” arĩ pepirãcoma. Wuariya turaro busurire pãgũri sãre turaro güirãcoma.

²⁶ Irisubure umaro maja sã yeba sã burigã ñohmeroca. Eropa wacũ ïarã masapũ i yeba pehrebore corerã burigã güirãcoma dedereri arĩrã.

²⁷ Irisubu ta yũhũ masũ Goãmũ ïgũ obeodigũ Goãmũ ïgũ turari mera, ïgũ gosesiriri mera umaro maja imica weca i yebaguere yũ dujaricũ ïarãcoma masa.

²⁸ Yũ eropa arĩra wanugacũ ïarã güibiricãque. Eropirã guñatura umarogue ïhamujuque. Irisubure Goãmũ mũare ïgũ tauboro merogã duhyaroca, arĩpũ Jesu.

29 Eropa arĩtuha i queori mera erãre werepũ Jesu:

—Higueragũ baja gaji yucũ sã iri yucũ waricũrire pepique mũa.

30 Iri yucũ pũricũcũ ĩarã, “Bojori merogã duhyaa,” arĩ masia mari.

31 Eropa ta i árĩpehreri yũ arĩra iri eropa wacũ ĩarã, “Goãmũ ĩgũ opũ árĩburisubu merogã duhyaa,” arĩ pepirãca mũa.

32 Mũare diaye arĩgũ iiaa. Irisubu majarã erã sĩriboro core árĩpehreri yũ arĩra eropa waroca.

33 Ũmaro i yeba sã pehrea waroca. Yũ wereniguiripũ ne pehresome. Árĩpehreri yũ arĩdiro dopa ta eropa waha ojogorocũroca.

34 “Yũ dujariburinũre ne masibea mũa. Eropirã õaro árĩyuque. Bosenũrire pagari iiniguibiricãque. Eropirã merebiricãque. I yeba maja iiburire wũaro pepibiricãque. Mũare yũ arĩdiro dopa ta iirã, guñaña mariro i yebaguere yũ aricũ ne ũcasome.

35 Yũhũ masare beyegũ arigũ guñaña mariro arigũca. Waibugũ guñaña mariro ĩgũ weradague ĩgũ mehsihajaro dopa ta irinũ waroca masare árĩpehrerã i yeba majarãre. I yeba majarã “Eropa waroca,” erã arĩbiririnũ eropa waroca.

36 Mũapũ õaro guñatura coreque. Eropirã Goãmũre ire serẽniguicãque: “Pehrerinũ eropa wacũ yũre itamuque. Turarire oque yũre õaro yũ tariboro dopa. Eropigũ Cristore mũ obeogũre gũiro mariro yũhũ ĩgũre bocatĩricũ iique yũre,” arĩ serẽque Goãmũre, arĩpũ Jesu.

37 Eropi irinurire Goãmu wihigue Jesu buhemuripũ. Ñamiri nũcu buhetuhajagu Olivo waĩcũdigugue waha irigugue árĩboyotahmuamuripũ.

38 Boyocũ árĩpehrerã masa ĩgure Goãmu wihigue peerã wamurĩnorã.

22

Pahia oparã, judio masare buherã mera wejẽdiañorã Jesure

Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53

1 Eropi irisubure bugabiriri pan erã baburi bosenu merogã duhyayoro. Iri bosenu Pascua waĩcũyoro.

2 Eropirã pahia oparã, judio masare buherã mera Jesure wejẽdiarã, erã wejẽborore guñamaañorã. Jesure wejẽdiaquererã ta masapure güiñorã guari arĩrã.

3 Eropi Judapũ watĩ ĩgure ñero iidorecũ yũhrĩpũ ĩgure. Juda doce Jesu buherã mera majagu arĩĩripũ.

4 Eropigu pahia oparãre, Goãmu wihi majarã surara oparã mera sãre weretamugu wapũ. Erã pohrogue eja, erãre Jesure ĩgu ĩhmuborore weretamupũ erã mera.

5 ĩgu erãre eroparĩcũ pee erã mucubiri, “Mũre niyeru wajayerãca,” arĩñorã erã Judare.

6 Erã eroparĩcũ, “Áũ, mũare ĩgure ĩhmugũra,” Juda arĩpũ. Eropigu masa erã ĩabiririsubu Jesure ĩhaturirãre ĩgu ĩhmuborore corenipũ.

Jesu ĩĝu buherã mera ĩĝu baturinũ árĩyoro
Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co
11.23-26

⁷ Bũgabiriri panre erã baburinũ bosenu árĩnũgarinũ árĩyoro. Eropiro Pascua majagũ árĩbure ovejare erã wejẽrinũ árĩyoro.

⁸ Irisubu ta Pedro, Nũ sãre Jesu werepũ:

—Bosenu mari baburire amurã waque, arĩpũ Jesu erãre.

⁹ —¿Nohonogue mari baburire amudoregũ obeori mũhũ ĝuare? arĩ serẽpiñorã erã.

¹⁰ Erã eroparĩcũ Jesu yũhrĩpũ:

—Jerusalẽngue waque. Eroque mũa ejacũ deco sorobu tuhpeogũ mũare bocatĩrigũcumĩ. ĩĝu bocatĩricũ ĩĝu mera waque.

¹¹ Eropa warã ĩĝu sihu ñajari wihigue ejarã, wihi opũre õpa arĩque: “¿Nohogue yũhũ, yũ buherã mera Pascua maja barire barãcuri?’ arãmi buhegũ,” arĩque wihi opũre.

¹² Mũa eroparĩcũ peegũ wũari taribure, umaro maja taribure, mari gameri mera erã amura taribure ĩhmugũcumĩ wihi opũ. Eroque mari baburire iique mũa, arĩpũ Jesu erãre.

¹³ ĩĝu eroparĩcũ erã iri macague wañorã. Eroque erã ejacũ erãre ĩĝu arĩdiro dopa ta eropa wayoro. Eropirã erã Pascua árĩcũ baburire amuñorã.

¹⁴ Erã barisubu árĩcũ Jesu doce ĩĝu buherã mera ba doapũ.

¹⁵⁻¹⁶ Eroque erã barogue doagũ Jesu erãre werepũ:

—Mũare arĩĝu iiaa. I Pascua bosenure mari iiaa Goãmũ ĩĝu yarãre ĩĝu taurare ĝuñarã.

Pũhrũ Goãmũ ĩgu opũ árĩroque ĩgu yarãre tautuhagũcumĩ. ĩgu eropa tauboro core inũno majare dipaturi basome yũhũ. Eropigũ dohpague yũ ñero tariboro core i Pascua maja barire mũa mera turaro badiabũ, arĩpũ Jesu.

¹⁷⁻¹⁸ Eropa arĩgu Jesu ihriripare aĩ, Goãmũre “Õhaa,” arĩ serẽ, erãre werepũ:

—Mũare arĩgu tiiaa. Goãmũ ĩgu opũ árĩroque igui decore ihriboro core ne dipaturi ihrisome yũhũ. Eropirã iri vinore aĩ mũa basi ihrique, arĩpũ Jesu.

¹⁹ Eropa arĩtuha panre aĩ, Goãmũre “Õhaa,” arĩpũ. Eropa arĩtuha irirure nuha guerepũ erãre. Irirure gueregu ta erãre werepũ:

—I yũ dũpũ ãhraa. Yũ dũpũ yũre ĩhaturirãre erã oburi dũpũ árĩroca. Mũa ñeri iira wajare cóãbu sĩrigũca yũhũ. Eropirã mũa yũre guñaburire ire baque, arĩpũ Jesu.

²⁰ Eropa batuha eropa ta erãre ihriripa sãre ópũ. Eropigu erãre werepũ:

—Mũa ñeri iirare cóãbu sĩrigũca. Eropigu yũ dire cóãguca. Eropa sĩrigũ yũ Pagũ Goãmũ “Masare õaro iigũra,” ĩgu arĩdiro ii ojogorocũguca.

²¹ “Dohpague peeqe mũa. Yũre ĩhaturirãre ĩhmubu yũ mera ohõ doami.

²² Goãmũ ĩgu arĩdiro dopa ta yũhũ masũ Goãmũ ĩgu obeodigu sĩrigũca. ĩgu eropa sĩridorequerecũ ta yũre ĩhaturirãre ĩhmudigũpũ ñetariaro tarigũcumĩ, arĩpũ Jesu.

²³ ĩgu eroparĩcũ erãpũ erã basi õpa arĩ serẽpiñorã:

—¿Jesure ïhaturirãre ïhmubu mari mera majagu nihino áricuriba? arĩ serẽpiñorã erã basi.

“¿Mari mera majagu nihinopu opu árigucuri?” arĩ wereniguñorã Jesu buherã

²⁴ Pũhrũ Jesu buherã õpa arĩ duyasoñorã:

—¿Mari mera majagu nihipu árigucuri opu? arĩ wereniguñorã erã basi.

²⁵ Erã eropa arĩ wereniguicũ peegu Jesu erãre wereru:

—Goãmure masibirã oparãpu erã masare dorerã pũriro mera dorema. Eropirã oparãre “Erã masare õaro itamurã ãhrima,” arĩrima gajirã erãre.

²⁶ Mũaru eropa oparã árdiasome mũa basi. Mũa mera majagu mũa tĩgũpu mũa pagu magu iro dopa áriporo. Mũa mera majagu opu árdiagu gajirã itamugu áriporo.

²⁷ ¿Nihino ãhriri opu mũa pepicũ? ¿Ba doagũpu opu ãhriri? ¿O barire duhpeogũpu opu ãhriri? Ba doagu ta áricumi opu. Ìgu eropa áriquerẽcũ ta yũpu pohro majagu iro dopa ta mũare itamugu ahrabu.

²⁸ “Masa erã yũre ñero iiquerẽcũ ta mũaru yũre duhubirabu.

²⁹ Eropigu yũ Pagu ïgu yũre opu acudiro dopa ta mũa sãre oparãre acugũra yũhũ.

³⁰ Yũ opu áricũ mũa sã yũ bari mesa ta baha ihrirãca. Eropirã mũa oparã doarire doarãca. Mũa ero doarã Israe masare doce cururi majarãre beyerãca õarã sãre ñerã sãre, arĩpu Jesu ïgu buherãre.

Pedro “Jesure masibea,” ïḡu arĩ gũyaburiñere wereñumi Jesu

Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38

³¹ Eropa arĩtuhaja Pedrore Jesu õpa arĩ werepũ:

—Simo Pedro yũre peeque. Watĩ Satana mũare árĩpehrerãre gameḡu Goãmũre serẽrami. Mũa yũre duhu ïḡu yare iicũ gameḡu serẽrami. Trigo pohe opu ïḡu trigo gasirire cóãḡu puri siriro dopa mũare goroweodiami.

³² ïḡu mũare eropa gamequerẽcũ yũpũ mũre Goãmũre serẽbasabũ. Yũre mũ umũpeo duhubiriburire serẽbasabũ Goãmũre. Eropiḡu mũhũ yũ mera majagũ dipaturi árĩḡu mũ acawererãre yaharãre guñaturacũ iique mũhũ, arĩpũ Jesu Pedrore.

³³ ïḡu eroparĩcũ Pedro yũhripũ:

—Opũ, mũre erã peresu iiquerẽcũ ta, yũhũ mũ mera majagũ árĩniguigũca. Mũre erã wejẽquerẽcũ ta mũ mera majagũ árĩniguigũca, arĩpũ Pedro.

³⁴ Jesu yũhripũ:

—Pedro, mũre arĩḡu iiaa. Dohpagã ñami cãreña ïḡu wereboro core uħresubu “Jesure masibea,” arĩḡuca mũhũ gajirãre, arĩpũ Jesu Pedrore.

Jesure erã ñero iinũgaboro merogã dũhyayoro

³⁵ Eropa arĩtuha Jesu ïḡu buherãre werepũ:

—¿Sohõ árĩrasubure mũa niyeru aju moorã, suhri diyeri aju moorã, zapatu moorã mũare yũ obeorasubure gajino dũhyari mũare? arĩ serẽpipũ Jesu.

—Ne gajino guare duhyabirabu, arĩ yuhriñorã erã.

³⁶ —Irisubure mware duhyabiriquerecũ ta dohpaguepũre suhri diyeri ajure, niyeru aju sãre oparã irire aĩque. Eropirã mware matamijiri maricũ ĩarã mua suhrire duarã irimijire asũque.

³⁷ Ire mware arĩgu iiaa. Goãmũ yare erã gojarapũ erã arĩdiro dopa ta yũre eropa waro gahmea. Ōpa arĩñuma iripũque. “ Īgu dorerire tarinugarã mera majagu āhrimi, ’ arĩrãcoma masa, ” arĩ gojañuma yũre, arĩpũ Jesu. Erãpũ arĩñorã:

³⁸ —Īaque opũ. Pemiji matamijirire opaa gua, arĩñorã ĩgu buherã.

—Iripẽta árĩca, arĩ yuhripũ Jesu.

*Getsemanigue Jesu Goãmũ mera wereniguipũ
Mt 26.36-46; Mr 14.32-42*

³⁹ Eropi Jesu ĩgu ero core ĩgu iiguadiro dopa ta Olivo waĩcudigu utãgugue waha wapũ. Īgu eropa wacũ ĩgu buherã ĩgu mera wañorã.

⁴⁰ Eroque ejagu ĩgu erãre werepũ:

—Goãmũre serẽque mua ñerire iibiriboro dopa, arĩpũ erãre Jesu.

⁴¹ Eropa arĩtuha ĩgu seyaro merogã yujugu ta wanemo, mereja Goãmũ mera wereniguipũ:

⁴² —Ahũ, yũ ñero tariburire iidiabigu iibiricãque. Yũ eropa serẽquerecũ ta yũ gamero dopa iibita. Mũpũ masia. Mũ gamero dopa ta iique, arĩ serẽpũ Jesu Goãmũre.

⁴³ Īgu eropa arĩ serẽcũ umarogue aridigu anyu Jesure dehyoapũ ĩgũre itamugu.

44 Eropigu Jesu ñero sīporācɥ turaro mera Goāmɥ mera wereniguipɥ. Eropiro ĩɥ ñajasiri guari di wiriro dopa ĩɥere wiridijayoro.

45 Goāmɥ mera wereniguituha wahgānɥgaja, ĩɥ buherā pohroque dujaa wapɥ. ĩɥ duja-jacũ ĩɥ buherā bɥrigā bɥjawererā árĩrā carĩrā árĩñorā.

46 Eropigu Jesu erāre oɓa arĩ wererɥ:

—¿Duhpirā carĩri mɥa? Wahgāque. Goāmɥere serēque mɥa ñeri iibiriburire, arĩɥ Jesu erāre.

*Jesure ĩhaturirā ĩɥere peresu iiñorā
Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11*

47 ĩɥ eropa arĩ wereniguirisubu masa bajarā erañorā. Juda doce buherā mera majagɥ árĩdigɥ masare mahtagāridigɥ árĩɥ. Eropigu ĩɥ Jesu pohro eraa, ĩɥ wayuporāre mimipɥ ĩɥere.

48 ĩɥ eropa mimicũ Jesupɥ ĩɥere serēpĩɥ:

—Juda, ¿ɥ masɥere Goāmɥ ĩɥ obeodigɥere ɥere ĩhaturirāre ĩhmugɥ ɥ wayuporāre mimiri mɥhɥ? arĩɥ Jesu.

49 ĩɥ eropa arĩra pɥhrɥ Jesu buherā masa Jesure erā ñeaburire masirā ĩɥere serēpiñorā:

—Opɥ, ¿ɥ matamijiri mera erāre game-queāsi? arĩñorā erā.

50 Erā eropa arĩra pɥhrɥ yujugɥ Jesu buherā mera majagɥpɥ pahia opɥ pohro majagɥere ĩɥ matamiji mera ĩɥ gamirore diayepɥ árĩri gamirore tabe coro dijucɥpɥ.

51 ĩɥ eropa iicũ ĩagɥ Jesu oɓa arĩɥ:

—Iibita, arĩɥ.

Eropa arĩtuha pohro majagu gamiro árĩrañere mohmeripũ. Īgu eropa iicũ pohro majagupũ mũraro ta dujapũ daja.

⁵² Eropa iituha pahia oparãre, Goãmu wihi surara oparãre, mũrã sãre ĩgure ñeamorãre Jesu serẽpipũ:

—¿Mũa matamijiri mera, yucũ dũcari mera arirã yajari masure iro dopa ta yure ñearã arirã iiari?

⁵³ Ūmuri nũcũ Goãmu wihigue mũa mera yũ árĩcũ, mũa yure ñeabiribũ. Eropa arĩquerecũ ta dohpague mũa ñerã yanũ ta ãhraa. Watĩ ĩgu tarinũgaburisubu árĩro iiaa, arĩpũ Jesu.

“Jesure masibea,” arĩpũ Pedro

Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27

⁵⁴ Erã Jesure ñeatuha pahia opũ ya wihigue aĩgãñorã erã ĩgure. Erã aĩgãcũ Pedro yoarogue erãre ĩhanũrusiapũ.

⁵⁵ Opũ ya wihigue ejacũ, iri wihire cãhmotara sãriro pohecague õari goro deco peame dihuñorã gajirã. Erã dihucũ ĩagu Pedro peame pohro doarã mera doapũ.

⁵⁶ Īgu peame boyorogue doacũ yujugo pohro majago ĩgure õaro ĩhanũrũ gajirãre õpa arĩ werepo:

—Īhĩ sã ĩgu mera ta ãhrami, arĩpo igo.

⁵⁷ Igo eroparĩcũ Pedro yũhripũ:

—Nomeo, ĩgure ne masibea yũhũ, arĩripũ Pedro.

⁵⁸ Pũhrũ ñari gajigu Pedore ĩha, õpa arĩ werepũ:

—Mũ sã erã mera majagu ta ãhraa, arĩpũ ĩgu.

—Ne, árĩbeaa, arĩripu Pedro.

⁵⁹ Yuju hora puhrũ gajigu gajirãre opa arĩ werepu:

—Diaye ta ãhraa. Ihĩ Galilea majagu ãhrimi. Diaye ta Jesu mera ãhrami ihĩ sã, arĩpu igu gajirãre.

⁶⁰ Igu eroparĩcũ Pedro yuhripu:

—Ma arĩgure ne masibea yuhu, arĩ yuhripu.

Igu eropa arĩ wereniguirisubu cãreña werepu.

⁶¹ Igu werecũ mari Opu Jesu wihi pohro arĩdigu Pedore maji ĩaru. Igu eropa ĩacũ Pedropu Jesu igu arĩrare guñaru. “Dohpagã ñami cãreña igu wereboro core, uhresubu muhu, ‘Yuhu Jesure masibea,’ arĩguca muhu,” Jesu igu arĩrare guñaru Pedro.

⁶² Eropigu Pedro erogue wiriri, turaro orepu.

Jesure wereya, pañorã erã

Mt 26.67-68; Mr 14.65

⁶³ Eropirã Jesure corerã surara igure wereya, pañorã.

⁶⁴ Eropa parã igu cuirire diricãhmota, igure serẽpiñorã:

—¿Noa mure pari? ĩabiriqueregu ta wereque guare, arĩ wereyañorã erã.

⁶⁵ Eropirã baja gaji ñero arĩ wereyañorã erã igure.

Jesure opu serẽpipu

Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24

⁶⁶ Eropirã boyorogue ta murã, pahia oparã, judio masare buherã sã gamenereñorã. Erã eropa gamenererore gajirã erã pohrogue Jesure aĩgãriñorã.

67 —Wereque guare. ¿Goãmũ beyedigũ Cristo ãhriri mũhũ? arĩ serẽpiñorã erã Jesure.

Erã eroparĩcũ Jesu yũhripũ:

—Mũare yũ werecũ sãre yũre peesome mũa.

68 Mũare yũ serẽpicũ yũre yũhrisome mũa. Eropirã yũre wiusome mũa.

69 Mũa yũre wiubiriquerecũ ta pũhrũ ñari umũri nũcũ yũhũ masũ Goãmũ ãgũ obeodigũ Goãmũ yũ Pagũ turagũ ãgũ diayerũ doagũ árigũca, arĩpũ Jesu.

70 ãgũ eroparĩcũ erã áripehrerã serẽpiñorã daja dipaturi:

—¿Eropa arĩgũ “Yũhũ Goãmũ magũ ãhraa,” arĩri mũhũ? arĩñorã erã.

—Mũa arĩro dopa ãgũ ta ãhraa, arĩ yũhripũ Jesu erãre.

71 ãgũ eroparĩcũ õpa arĩ erã basi wereniguiñorã erã:

—Ïre weresãrãre gajirãre mari gamebeaa pare. Erã nũcũ ta sihajama. ãgũ Goãmũre ãgũ ñero wereniguicũ mari basi ta mari peea. Eropirã ãgũ ñero iira dipuwajare masituhaa, arĩñorã erã erã basi.

23

Pilato Jesure serẽpipũ

Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38

¹ Eropa arĩtuha erã áripehrerã wahgãnũgaja, Jesure Pilato waĩcũgũ opũ pohrogue aĩgãñorã.

² Aĩ ejarã Jesure weresãnũgañorã:

—Ihĩ mari ya yeba majarãre ñero iidorecũ peeabu. Mari opure Césare ihĩ wajayedore-beami. Eropigu ĩgu “Yuhũ opũ āhraa. Cristo āhraa yuhũ,” arĩ wereniguimi ĩgu basi, arĩ weresãñorã erã Jesure.

³ Erã eropa arĩ weresãra pũhrũ Pilato Jesure serẽpipũ:

—¿Diaye ta judio masa opũ ta āhriri mũhũ? arĩpũ ĩgu Jesure.

—Mũ arĩro dopa ta ĩgu ta āhraa, arĩ yũhrĩpũ Jesu.

⁴ ĩgu eroparĩcũ Pilato pahia oparãre, masa sãre werepũ:

—Īre gajino waja dipuwaja mara, arĩpũ ĩgu.

⁵ ĩgu eropa arĩquerecũ ta erã turaro weresãnemoñorã:

—Īgu, ĩgu buheri mera masare gamequeãcũ iimi. Galilea yeba ĩgu irire iinũgami. Eropa iinũgatuha árĩpehrero Judea yebague irire ĩgu iimi, arĩ weresãñorã erã.

Herode waĩcũgu opũ Jesure serẽpipũ

⁶ Erã eropa arĩ weresãcũ peegu Pilatopũ serẽpipũ:

—¿Ihĩ Galilea majagu āhriri? arĩpũ ĩgu.

⁷ —Ero majagu ta āhrimi, arĩ yũhriñorã gajirã.

Erã eropa yũhricũ peegu Pilatopũ Jesu ĩgu árĩri yebare masigu opũ Herode ĩgu ya yeba majagu ĩgu árĩcũ masipũ. Irire masigu Jesure Herode pohro obeopũ. Irisubure Herode Jerusalén árĩpũ.

⁸ Ero core Herode Jesure peemũripũ. ĩgu eropa peera pũhrũ ĩgure bũrigã ĩadiaripũ. Jesu

ĩḡu deyoro moarire ĩḡu ii ĩhmucũ ĩadiaripũ ĩḡu. Eropiḡu ĩḡu Jesure ĩaḡu mucubiripũ.

⁹ Eropiḡu baja serēpipũ Jesure. ĩḡu eropa serēpiquerēcũ ta Jesupũ ne yũhribiripũ ĩḡure.

¹⁰ Pahia oparã, judio masare buherã sã Herode pohro nũgaja turaro Jesure weresãñorã.

¹¹ Erã eropa arĩ weresãra pũhrũ Herode ĩḡu surara mera wereya, Jesure ñero iiñorã. Eropa wereyarã, õariñe suhrirore opũ yañe dopa be-jariñere sãñorã erã Jesure. Eropa wereyatuha, iri suhrirore tuwea aĩ Pilato pohro obeoñorã daja.

¹² Irinũre Herode, Pilato mera õaro erã basi game iinũgarã árĩnũgañorã. Ero corere erã basi game ĩhaturirã árĩriñorã.

Masa Jesure wejēdoreñorã

Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16

¹³ Eropi Pilato pahia oparãre, gajirã oparãre, masa sãre ĩḡu sihubecũ gamenereñorã.

¹⁴ Erã gamenerecũ ĩaḡu õpa arĩpũ erãre:

—Ĩre yũre aĩḡarirã, “Ĩḡu masare ñero iidoremi,” arĩraa mũa yũre. Dohpague mũa ĩhuro ĩre serēpipehoabũ daja. Yũ eropa serēpira pũhrũ mũa ĩḡure weresãcũ ñeri dipuwaja mara yũ ĩacũ.

¹⁵ Herode sã “Ĩḡure ne ñeri dipuwaja mara,” arãmi. Eropa arĩḡu dipaturi ĩre ohõ dujuami daja. Eropiro ĩre wejēdorero mara. Mũa sã irire ĩha masia.

¹⁶ Eropiḡu ĩḡure tãraradari mera tãradoreḡuca yũhũ. Erã eropa tãrara pũhrũ ĩḡure wiũḡara, arĩripũ Pilato.

17 Bojori nũcũ Pascua bosenũri nũcũ peresu árĩdigũre yujugũre masa gamegũre Pilato eropa wiubasamũripũ. Eropa iiro gameyoro ĩgũre.

18 Eropirã Pilato “Jesure wiugũra,” ĩgũ arĩcũ peerã árĩpehrerã masa õpa arĩ gaguiniguiñorã:

—Īgũ Jesure wejẽque. Gũa yagũ árĩbure Barrabápũre gũare wiubasaque, arĩ gaguiniguiñorã masa.

19 Ero Barrabápũ Jerusaléngue oparãre ĩgũ cóãdorera dipuwaja, ĩgũ gajirãre wejẽra dipuwaja peresu iĩnorã ĩgũre.

20 Pilato Jesupũre wiudiaripũ. Eropigũ ĩgũ masare ĩgũ wiabure serẽpi ĩapũ daja.

21 Īgũ Jesure eropa wiudiaquerecũ ta erã ĩgũre arĩñorã daja:

—Crusague pabia wejẽque ĩgũre. Wejẽcãque ĩgũre, arĩ gaguiniñorã erã.

22 Erã eroparĩcũ Pilato uħresubu waro gohra õpa arĩripũ daja erãre:

—¿Ñehenore ñerire iiarĩ ĩgũ mũa eropa arĩ gaguiniguiçũ? Ne ĩgũre ñeri dipuwaja mara. Eropigũ ĩgũre wejẽdoremasibea. ĩgũre tãraradari mera tãradoregũca. Iripẽta iidoregũca. Eropigũ ĩgũre wiugũca, arĩripũ Pilato.

23 Īgũ eroparĩcũ ta erã turaro mera gaguinĩnemo, Jesure crusague wejẽdoreñorã. Erã eropa arĩ gaguiniçũ peegũ Pilato erã gamero dopa ta iidorepũ.

24 Eropigũ erã arĩro dopa ta Pilato Jesure wejẽdorepũ.

25 Eropa doregu masa serēdigure wiupu. Īgu peresugue árīgure, masare gamewejēcū iidigure, masare wejēdigure Pilato Barrabápure wiupu. Eropigu masa erā gamero dopa ta Pilato Jesure crusague wejēdorepu.

*Erā Jesure crusague pabia wejēñorā
Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27*

26 Eropirā erā Jesure wejērā warā, aīgāñorā. Erā eropa warisubu Simo waīcugu Cirene majagu pohegue ejadigu erapu. Jerusalēngue īgu eracū ģarā Jesure aīgārā ģgure bocatīri, ņeha, crusare ģgure coātamudoreñorā Jesu puhru.

27 Eropirā masa bajarā Jesure ģhanurusiañorā. Eropirā gajirā nome ģgure erā eropa iicū ģarā turaro ore nurusiañorā.

28 Erā orecū peegu Jesu erāre maji ģha ōpa arīpu:

—Jerusalén majarā nome yure orebiricāque. Mua basi, mua porā ya arīburire oreque.

29 Gajinuri arīcū masa ōpa arīrācoma. “Porā marirā nome dohpaguere mari arīcū ōatariaboaya,” arīrācoma masa.

30 Irisubure utāgure ōpa arī wereniguirācoma masa. “Īgu utāgu gua weca yuri bejaporo. Guare wejēcāporo,” arīrācoma masa.

31 Masa yure dipuwaja marīgure erā ōpa iicū, ņeri dipuwaja oparāpu ņetariaro warācoma, arīpu Jesu.

32 Gajirā perā dorerire tarinugarā erā arīcū erā sāre Jesu mera erā wejēmorāre aīgāñorā erā.

33 Erā aīgā dipu pero waīcurogue eja crusague Jesure pabiañorā. Eropirā gajirā perā sāre

yujugure ĩgu diayeru gajigure ĩgu copu crusariguere pabiañorã.

³⁴ Erã eropa iicũ Jesu õpa arĩpu:

—Ahũ, oã dohparagã erã ñero iirire cãdijique erãre. Erã erã eropa iirire masibeama. Eropigu irire cãdijique, arĩpu Jesu ĩgu Pagare.

Eropirã surara Jesu suhri murare “¿Noa yañe árĩrocuri iñe?” arĩ game bira wajatañorã.

³⁵ Eropirã masa ero niguirã erã ĩaro judio masa oparã Jesure wereyañorã:

—Ĩgu gajirã masare sĩribonirãre taurapu. Eropigu ĩgu Cristo Goãmu ĩgu beyedigu árĩgu ĩgu basi tariporo, arĩ wereyañorã erã.

³⁶ Surara sã ĩgure wereyañorã. Jesu pohro ejarã, vino suĩrere erã oriñorã.

³⁷ Irire iirã õpa arĩñorã erã:

—Mũhu judio masa erã opu árĩgu ta, mu basi tarique, arĩñorã erã.

³⁸ Eropi ĩgu weca õpa arĩ gojarapũre pabia tuñorã: “Ihĩ judio masa tauro opu árĩgu aħrimi,” arĩ gojaturapũ árĩyoro. Griego ya mera, Roma majarã ya mera, judio masa ya mera gojarapũ árĩyoro.

³⁹ Gajigu ĩgu mera erã pabia tudigu ĩgu ñero arĩ wereniguipe Jesure:

—¿Mũhu Cristo árĩbeari? Mu basi, gua sãre tauque, arĩpu ĩgu Jesure.

⁴⁰ ĩgu eroparĩcũ peegu ĩgu mera majagupu ĩgure yuħripu:

—Eropa arĩbircãque. ¿Duhpigũ Goãmure umupeobeari mũhu? Marire yujuro mera dipuwaja moama erã.

41 Maripure mari ñeri dipuwajare dipuwaja moarã diaye iirã iima erã. Ihĩpũ ñerire iibiriñumi, arĩpũ gajigũ tarinugagupũ.

42 Eropa arĩgũ ĩgũ Jesure õpa arĩpũ:

—Jesu, mũhũ opũ árĩrogue árĩgũ yũ sãre guñaque, arĩpũ ĩgũ Jesure.

43 —Mũre ire arãa. Dohpagãre yũ mera paraíso waĩcurogue yũ mera árĩgũca, arĩpũ Jesu ĩgũre.

Jesu s̃ria wapũ

Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30

44 Eropi goeri boje gohra árĩcũ árĩpehrerogue ùhre hora gohra naitĩa wayoro.

45 Naitĩaro árĩrisubu Goãmũ wihi majañe suhriro cãhmotara suhriro deco mera yehguea wayoro.

46 Eropigũ Jesu turaro gaguinipũ:

—Ahũ, yũ s̃porãre mũre wiaa mũ dibuboro dopa, arĩ gaguinipũ Jesu.

Eropa arĩtuha s̃ria wapũ.

47 Eropa wacũ ĩagũ surara opupũ “Goãmũ turagũ àhrimi,” arĩ, “Ihĩ Jesu diaye ta õagũ àhrañumi,” arĩpũ ĩgũ.

48 Eropirã ero gamenererã iri eropa wacũ ĩarã, Jesu ĩgũ s̃ricũ ĩarã, erã ya wihigue dujaa wañorã. Dujaa wa, bũjawereri mera waha wañorã.

49 Árĩpehrerã Jesu mera majarã, Galileague ĩgũ mera arinirã nome sã yoarogue Jesure ĩhu niguiñorã.

Jesu dũpũre masa gobegue apiñorã

Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42

50-51 Irisubure José waĩcũgũ ero árĩpũ. Judea yeba Arimatea waĩcũri maca majagũ árĩpũ. Eropigũ ĩgũ òagũ, diaye iigũ árĩgũ, Goãmu ĩgũ opũ árĩnũgaburire coregũ árĩpũ. Eropigũ ĩgũ judio masa oparã mera majagũ árĩqueregũ ta Jesure erã wejẽdorecũ gamebiriripũ ĩgũ.

52 Eropigũ Pilato pohroque eja, Jesu mũrũ dũpũre serẽpũ.

53 Serẽtuha Jesu dũpũre aĩ diju, òari suhriro mera ĩgũ dũpũre omarũ. Eropa omatuha masa gobegue Ƴtãyegue erã seara gobegue apipũ ĩgũ dũpũre. Iri gobere ne yujugũ sĩridigũre yaanibiriñorã dohpa.

54 Irinũ Sabadonũ maja árĩburire erã amuyurinũ árĩyoro. Sabado judio masa soorinũ árĩboro merogã dũhyayoro.

55 Eropirã Galileague Jesu mera arinirã nome masa gobegue José wacũ ĩarã nũrusiañorã. Masa gobegue eja, iri gobere ĩha, Jesu dũpũre ĩgũ apirare ĩañorã.

56 Pũhrũ erã ya wihigue dujaa wañorã. Poresurire ĩgũ dũpũre sũburire amuñorã erã. Eropirã Sabado árĩcũ Goãmu ĩgũ dorerire Moiserẽ ĩgũ apirare iri dorero dopa ta erã sooñorã.

24

Jesu masa mũriapũ

Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10

1 Domingo árĩcũ boyorogue erã nome erã poresuri erã amurare aĩ Jesu masa gobe pohroque aĩgãñorã.

² Iri gobegue ejarã, iri gobere biharaye utäyere erã pägũ nugurayere ñañorã.

³ Eropa ñarã erã iri gobegue ñaja wañorã. Jesu dũpũpũre ne bocajabiriñorã erã.

⁴ Ñũ dũpũre bocabirã, “¿Dohpa wayuri?” arĩ pepiñorã erã. Erã eropa arĩ pepi erã werenigui amaro gohra perã Ʃma gosesiriri suhricurã erã pohro niguiñorã.

⁵ Ero erã niguicũ ñha, nome güirã merejañorã. Eropirã Ʃmapũ erãre wereñorã:

—¿Duhpimorã sĩridigu mũrũ ñũ arĩdirore ahmari mũa? Dohpaguere ñũ ojocarigu añhrimi.

⁶ Ñũ õre marimi. Masa mũriatuhami. ¿Sohõ arĩrasubure Galileague mũa mera arĩgu ñũ arĩrare guñari mũa?

⁷ “Yũ masure Goãmũ ñũ obeodigure wiarãcoma ñerãre. Erã yũre crusague pabia wejẽrãcoma erã yũre. Eropigu yũ sĩrira pũhrũ Ʃhrenũ pũhrũ masa mũriagũca yũhũ,” ¿mũare ñũ arĩrare guñari mũa? arĩñorã Ʃmapũ.

⁸ Erã eroparĩcũ peerã, nomepũ ñũ arĩrare guñañorã.

⁹ Erã eropa arĩra pũhrũ erã dujaa wañorã. Once buherãre gajirã sãre irire werepehoñorã.

¹⁰ Erã nomepũ María Magdalena, Juana, María Santiago pago arĩñorã. Erã nome gajirã nome sã arĩñorã Jesu buherãre eropa wererã nome.

¹¹ Erã eropa arĩ werequerecũ ta Jesu buherãpũ “Erã diaye arĩbiribocoma. Eropa arĩcãrã iima oã nome,” arĩ pepiriñorã. Eropirã erã nomere peediabiriñorã.

12 Erã eroparĩcũ peegũ, Pedropũ masa gobegue omagã, ãagũ warũ. Iri gobegue eja, ãgũ muh-mereja ãhame acupũ. Jesure erã omara gasiro dihtare ãapũ. “¿Dohpa wayuri?” arĩ pepigũ ãgũ wihigue dujaa warũ.

*Emaus waĩcũri maca maja mague Jesu de-
hyoapũ*

Mr 16.12-13

13 Irinũre perã Jesu buherã mera majarã Emaus waĩcũri macague warã iĩñorã. Jerusalenre once kilómetros yoaro ãhraa Emaure ejaro.

14 Emaugue waha, árĩpehreri Jesure eropa warare wereniguigãrã iĩñorã.

15 Erã eropa arĩ werenirisubu Jesupũ erã watope erã mera warũ.

16 Eropirã ãgũre ãaquererã ta erã ãgũre ãha masibiriñorã.

17 —¿Mũa curirã warã dohpa arĩ werenigui bujawererã iiri mũa? arĩpũ Jesu.

Ãgũ eroparĩcũ erã dujanũgañorã bujawererã.

18 Eropigũ Cleofa waĩcũgũpũ Jesure yũhrĩpũ:

—¿Dohpaguere Jerusalenre erã iirare mũa dihta masibeari? arĩ serẽpipũ ãgũ.

19 —¿Dohpa wahári Jerusalenre? arĩpũ Jesu.

Ãgũ eroparĩcũ Cleofa yũhrĩpũ:

—Jesure Nazare majagũre erã iirare arĩrã iiaa.

Ãgũ Goãmũ yare weremũhtagũ árĩrimi. Eropirã ãgũ wereniguirire peerã, ãgũ iira sãre ãarã, “Turagũ ãhrimi,” arĩ pepirima masa. Goãmũ sã eropa arĩ pepicumĩ.

²⁰ Mari pahia oparã, gajirã oparã mera ïgure wejêdorerã gajirãre ohama. Erã eropa ocũ gajirãpũ ïgure crusague pabia wejêama.

²¹ “Roma majarãre cóãbu Israe masa opũ árĩbu àhrimi,” arĩ pepiribũ gũa ïgure. Dohpagã mera ùhrenũ wahaa ïgu sĩrira pũhrũ.

²² Bajamerãgã gũa mera majarã nome gũare ùcacũ iama. Boyoro Jesu ïgu masa gobegue erã eja,

²³ ïgu dũpũre erã bocabirañorã. Dũpũre bocabiri erã dujara wereama. “Gũare anyua dehyoama. Jesu ojocariapũ,” arĩ wereama nomepũ.

²⁴ Erã eroparĩcũ gajirã gũa mera majarãpũ iri gobegue eja nome erã arĩdiro dopa ta ïañorã. Erã sã Jesu mũrũre ïabirañorã, arĩpũ ïgu Jesure.

²⁵ ïgu eropa arĩra pũhrũ Jesu werepũ erãre:
—Mũa ne peebirã àhraa. ¿Goãmũ yare weremũhtanirã mũra erã arĩrare õaro peebeari mũa?

²⁶ Cristo opũ árĩboro core ïgu ùmarogue ïgu mũriaboro core ïgure ñero tariro gahmeabũ. ¿Irire masibeari mũa? arĩpũ Jesu erãre.

²⁷ Eropa arĩgu Goãmũ yare erã gojarapũguere erã ïgure gojayurare Jesu werepehocãpũ erãre. Moise mũrũ ïgu gojarare Jesu werenũgarũ. Eropigu árĩpehrerã Goãmũ yare weremũhtanirã erã gojara sãre erãre werepehocãpũ.

²⁸ Erã erã wari macague erã ejacũ Jesupũ erãre tarigãgu dopa iipũ.

²⁹ ïgu eropa iiquerecũ ta erãpũ ïgure wadorebiriñorã.

—Gũa mera dujaque. Ñamicague àhraa. Nairo iica, arĩñorã erã Jesure.

Eropigu Jesu erã mera wihigue ñaja waru.

³⁰ Pũhrũ ĩgu erã mera erã bari mesague doaja, panre aĩ, Goãmũre “Õhaa” arĩpu. Eropa arĩgu iri panre nuha aĩ erãre ópu.

³¹ ĩgu eropa iicũ ĩarã erã Jesure ĩha masiñorã pare. Erã ĩha masira pũhrũ ĩgu dederea waru.

³² ĩgu eropa dederecũ erã erã basi õpa arĩ wereniguiñorã:

—Mague ĩgu marire wereniguirisubu Goãmũ ĩgu gojarare ĩgu wereniguirisubu mari sĩporã mera õaro mucubiriri mera pepiabu mari, arĩñorã erã basi.

³³ Eropa arĩtuha erã mata Jerusaléngue dujaa wañorã. Erogue eja, once buherãre, gajirã mera gamenererãre bocañorã.

³⁴ Erã ejaçũ, once buherã õpa arĩñorã erãpũre: —Diaye ta mari Opũ masa mũriadi aħrami. Simo Pedro ĩgũre ĩapũ, arĩñorã erã.

³⁵ Erã eroparĩcũ peerã Emaus wari maha wanirã sã erã ĩarare wereñorã:

—Jesu ĩgu panre nuha guare ĩgu ocũ ĩha masiabũ gũa, arĩñorã gajirãre.

Jesu ĩgu buherãre dehyoapu

Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23

³⁶ Erã eropa arĩ wererisubu mata Jesupu erã pohro dehyoanũgajapu.

—¿Aħriri mũa? arĩpu ĩgu erãre.

³⁷ ĩgu eroparĩcũ erã “Sĩridigu mũrũre ĩarã iiaa mari,” arĩ pepi, turaro gũiñorã.

³⁸ Erã eropa gũicũ ĩagu ĩgu erãre werepu:

—¿Duhpirã gũiri mũa? ¿Duhpirã yũre ĩarã “I diaye árĩbeaa, arĩri mũa?”

39 Yũ mojotorire yũ guburi sãre ãaque. Mũa irire ãarã, yũre ãha masirãca. Yũre mohmepique. Mohmepirã masirãca mũa. Sĩridigũ mũrũ dũpũ moomi. Yũpũ dũpũca, arĩpũ Jesu.

40 Eroparĩgũ ãgũ mojotorire, ãgũ guburire ãhmupũ erãre.

41 ãgũ eropa ãhmuquerecũ ta erã burigã mucubiri uca warã “I diaye arĩbeaa,” arĩ pepiniñorã dohpa. Erã eropa arĩ pepicũ masigũ Jesu erãre serẽpipũ:

—¿Õre bari ãhriri? arĩpũ ãgũ.

42 ãgũ eroparĩcũ waimũ mupudigũre mome imisĩri sãre oñorã ãgũre.

43 Irire añ erã ãhuro Jesu bapũ.

44 Batuha Jesu werepũ erãre:

—Sohõ mari arĩrasubu mũa mera arĩgũ yũhũ mũare werediro dopa ta dohpaguere yũre eropa wahabũ. Goãmũ doreri Moise marire ãgũ apira ãgũ eropa arĩ gojadiro dopa ta yũre eropa wahabũ. Goãmũ yare weremũhtanirã, Salmopũre gojanirã sã iribojegue erã yũre arĩ were gojayudiro dopa ta dohpague yũre eropa wahabũ. Eropa ta waro gahmeabũ, arĩpũ Jesu.

45 Eropa arĩtuha Goãmũ yare erã arĩ were gojarare ãgũ buherãre masicũ iipũ Jesu erãre.

46 —Goãmũ yare erã gojara õpa arĩyoro: “Cristo ñero tarigũcumĩ. Eropigũ uhrenũ pũhrũ ãgũ sĩrira pũhrũre ãgũ masa mũriagũcumĩ.

47 ãgũ masa mũriara pũhrũ arĩpehreri yeba ãgũ yarã Goãmũ yare buherãcoma. ‘Mũa ñerire bũjawererã Jesucristo mera mũa ñerire cãdijirã

árĩrãca, arĩ wererãcoma masare. Eropa weremorã Jerusalén werenugarãcoma,” arĩ gojañumi Goãmũ yare erã gojarapũ, arĩpũ Jesu.

⁴⁸ Eropa arĩtuhaja õpa arĩ werenemopũ:

—Mũapũ i árĩpehrerire ïanirã ãhraa. Eropirã gajirãre wererãca.

⁴⁹ Goãmũ “Ïgũre mũare obeogũra,” ïgũ arĩdigũre yũpũ mũare obeogũra. Eropirã Jerusaléngue ïgũ Espíritu Santo mũare ïgũ eraburire coreque mũa. Ïgũ mũare turarire ogũcumi, arĩpũ Jesu ïgũ buherãre.

Jesu ãmarogue mũria wapũ

Mr 16.19-20

⁵⁰ Eropa arĩtuha Jesu erãre Jerusalén árĩrãre Betaniague aĩgãpũ. Erogue eja, Jesu ïgũ mojotori mera sĩmuju, “Õaro árĩque,” arĩpũ erãre.

⁵¹ Eropa arĩtuha erãre api, ãmarogue mũria wapũ.

⁵² Ïgũ mũriara pũhrũ erã ïgũre umupeo, “Õagũ, turagũ ãhrimi,” arĩ, Jerusaléngue bũrigã mucubiriri mera dujaa wañorã.

⁵³ Ero ãhri ãmũri nũcũ erã Goãmũ wihigue Goãmũre serẽmũriñorã. “Mũhũ õagũ ãhraa,” arĩ umupeoniguicãmũriñorã erã ïgũre. Eropa ta árĩporo. Iripẽta ãhraa.

Desano

Desano: Goãmu Yare Wereripu New Testament

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Desano

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Apr 2025 from source
files dated 1 May 2025

17771afc-c309-57fd-9ff3-2d5a0cd59ff1